

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VI kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM 10-223-08

Druk nr 3378
Warszawa, 16 września 2010 r.

Pan
Grzegorz Schetyna
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanej regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Projekty aktów wykonawczych zostaną przekazane niezwłocznie po zakończeniu prac nad ich przygotowaniem.

Ponadto uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Pracy i Polityki Społecznej.

Z poważaniem

(-) Donald Tusk

U S T A W A

z dnia

o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej¹⁾

DZIAŁ I

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa:

- 1) zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
- 2) zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej oraz pomocy w usamodzielnianiu jej pełnoletnich wychowanków;
- 3) zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- 4) zasady finansowania wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- 5) zadania administracji publicznej w zakresie postępowania adopcyjnego.

Art. 2. 1. Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy, ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, ustawę z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy, ustawę z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela, ustawę z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich, ustawę z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn, ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, ustawę z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, ustawę z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawę z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej, ustawę z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa, ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, ustawę z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ustawę z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, ustawę z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, ustawę z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, ustawę z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawę z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawę z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej, ustawę z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz ustawę z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych.

2. System pieczy zastępczej to zespół instytucji i działań mających na celu zapewnienie opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców.

3. Jednostkami organizacyjnymi wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej są jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego wykonujące zadania w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, placówki wsparcia dziennego, organizatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, placówki opiekuńczo-wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne, ośrodki adopcyjne oraz podmioty, którym zlecono realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Art. 3. 1. Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej.

2. Obowiązek, o którym mowa w ust. 1, jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, zakładami opieki zdrowotnej, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

3. Zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej są realizowane zgodnie z zasadą pomocniczości, zwłaszcza gdy przepisy ustawy przewidują możliwość zlecenia realizacji tych zadań przez organy jednostek samorządu terytorialnego.

Art. 4. Stosując ustawę, należy mieć na względzie podmiotowość dziecka i rodziny oraz prawo dziecka do:

- 1) wychowania w rodzinie, a w razie konieczności wychowywania dziecka poza rodziną – do opieki i wychowania w rodzinnych formach pieczy zastępczej, jeśli jest to zgodne z dobrem dziecka;
- 2) powrotu do rodziny;
- 3) utrzymywania osobistych kontaktów z rodzicami, z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał takich kontaktów albo je ograniczył;
- 4) stabilnego środowiska wychowawczego;

- 5) kształcenia, rozwoju uzdolnień, zainteresowań i przekonań oraz zabawy i wypoczynku;
- 6) pomocy w przygotowaniu do samodzielnego życia;
- 7) ochrony przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie dziecka;
- 8) wyrażania opinii w sprawach, które go dotyczą, odpowiednio do jego wieku i stopnia dojrzałości;
- 9) ochrony przed poniżającym traktowaniem i karaniem;
- 10) poszanowania tożsamości religijnej i kulturowej;
- 11) dostępu do informacji dotyczących jego pochodzenia.

Art. 5. 1. Ustawę stosuje się do:

- 1) osób posiadających obywatelstwo polskie, mających miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) mających miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej oraz członków ich rodzin w rozumieniu art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz. U. Nr 144, poz. 1043, z 2007 r. Nr 120, poz. 818, z 2008 r. Nr 216, poz. 1367 oraz z 2010 r. Nr 81, poz. 531), posiadających prawo pobytu lub prawo stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 3) cudzoziemców mających miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie:
 - a) zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich,
 - b) uzyskania w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej;
- 4) cudzoziemców mających miejsce zamieszkania i przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie:
 - a) zezwolenia na osiedlenie się,

b) zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony udzielonego w związku z okolicznością, o której mowa w art. 53 ust. 1 pkt 13 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2006 r. Nr 234, poz. 1694, z późn. zm.²⁾).

2. Osoba, o której mowa w ust. 1 pkt 1 – 3, nie traci uprawnień określonych w dziale IV w przypadku podjęcia nauki poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Przepisy działu III stosuje się także do małoletniego cudzoziemca niewymienionego w ust. 1 pkt 2 – 4, przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 6. Ilekroć w ustawie jest mowa o wójcie, należy przez to rozumieć także burmistrza oraz prezydenta miasta.

DZIAŁ II

Wspieranie rodziny

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 7. 1. Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wójt zapewnia wsparcie, które polega w szczególności na:

- 1) diagnozie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz analizie przyczyn kryzysu w rodzinie;
- 2) wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
- 3) rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
- 4) podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- 5) pomocy w integracji rodziny;
- 6) przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- 7) dążeniu do reintegracji rodziny;
- 8) prowadzeniu monitoringu dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

2. Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie:

- 1) pracy z rodziną;

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 120, poz. 818 i Nr 165, poz. 1170, z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 180, poz. 1112, Nr 216, poz. 1367, Nr 227, poz. 1505 i Nr 234, poz. 1570, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 31, poz. 206 i Nr 95, poz. 790 oraz z 2010 r. Nr 81, poz. 531.

- 2) pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

Art. 8. Rodzina może otrzymać wsparcie przez działania:

- 1) asystentów rodziny;
- 2) zespołów interdyscyplinarnych;
- 3) placówek wsparcia dziennego;
- 4) rodzin wspierających;
- 5) innych podmiotów lub instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny.

Rozdział 2

Praca z rodziną

Art. 9. 1. Pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania na podstawie art. 180.

2. Praca z rodziną jest prowadzona w szczególności w formie:

- 1) konsultacji i poradnictwa specjalistycznego;
- 2) terapii i mediacji;
- 3) organizowania usług dla rodzin z dziećmi;
- 4) pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego;
- 5) organizowania dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, zwanych dalej „grupami wsparcia”.

Art. 10. 1. W przypadku powzięcia informacji o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, kierownik ośrodka pomocy społecznej zleca przeprowadzenie w tej rodzinie rodzinnego wywiadu środowiskowego, o którym mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, z późn. zm.³⁾).

2. Jeżeli rodzinny wywiad środowiskowy potwierdzi występowanie trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez rodzinę, kierownik ośrodka pomocy społecznej przekazuje kwestionariusz wywiadu asystentowi rodziny, który podejmuje pracę z tą rodziną.

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 202, poz. 1551, Nr 219, poz. 1706 i Nr 221, poz. 1738 oraz z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 40, poz. 229, Nr 81, poz. 527 i Nr 125, poz. 842.

3. Powierając asystentowi rodziny pracę z daną rodziną, uwzględnia się przede wszystkim zakres pomocy, jaka powinna być udzielona rodzinie.

Art. 11. 1. Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną za jej zgodą i z jej aktywnym udziałem, motywując rodzinę do aktywnego współdziałania w realizacji planu pracy z rodziną.

2. Praca z rodziną jest prowadzona w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę.

3. Praca z rodziną jest prowadzona także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną.

Art. 12. 1. Do zadań asystenta rodziny należy w szczególności:

- 1) udzielanie pomocy rodzinom zastępczym spokrewnionym oraz pełnoletnim wychowankom opuszczającym te rodziny;
- 2) prowadzenie poradnictwa i edukacji dla rodzin będących w trudnej sytuacji życiowej, w tym poradnictwa dotyczącego możliwości rozwiązywania problemów, oraz udzielanie informacji na temat pomocy świadczonej przez właściwe instytucje rządowe, samorządowe i organizacje pozarządowe;
- 3) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w uzyskaniu zatrudnienia, podnoszeniu kwalifikacji zawodowych oraz zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- 4) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- 5) sporządzanie planu pracy z rodziną, we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z zespołem interdyscyplinarnym, określającego cel, spodziewane efekty, zakres działań oraz role wszystkich osób, których dotyczy plan pracy z rodziną, w przewyciężeniu kryzysu w rodzinie;
- 6) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- 7) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- 8) sporządzanie na wniosek sądu opinii o rodzinie i jej członkach;
- 9) współpraca z rodziną zastępczą, rodzinnym domem dziecka, placówką opiekuńczo-wychowawczą, regionalną placówką opiekuńczo-terapeutyczną lub interwencyjnym ośrodkiem preadopcyjnym, w których umieszczono dziecko z rodziny przeżywającej

trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, oraz koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i sądem.

2. Liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia jego przygotowania i doświadczenia zawodowego oraz stopnia trudności wykonywanych zadań, łącznie nie może jednak przekroczyć 20 rodzin.

Art. 13. 1. Asystent rodziny, w związku z wykonywaniem swoich zadań, ma prawo do:

- 1) wglądu do dokumentów zawierających dane osobowe członków rodziny, niezbędne do prowadzenia pracy z rodziną, w tym:
 - a) imię i nazwisko,
 - b) datę urodzenia,
 - c) obywatelstwo,
 - d) adres miejsca zamieszkania,
 - e) stan cywilny,
 - f) wykształcenie,
 - g) zawód,
 - h) miejsce pracy,
 - i) źródła dochodu,
 - j) dane dotyczące warunków mieszkaniowych,
 - k) dane dotyczące sytuacji prawnej oraz aktualnego miejsca pobytu dziecka i jego rodzeństwa,
 - l) dane o rozwoju psychofizycznym dziecka;
- 2) występowania do właściwych organów władzy publicznej, organizacji oraz instytucji o udzielenie informacji, w tym zawierających dane osobowe, niezbędnych do udzielenia pomocy rodzinie;
- 3) przedstawiania właściwym organom władzy publicznej, organizacjom oraz instytucjom ocen i wniosków zmierzających do zapewnienia skutecznej ochrony praw rodzin.

2. Na wniosek asystenta rodziny podmiot udzielający świadczeń zdrowotnych udziela asystentowi rodziny informacji o stanie zdrowia członków rodziny w związku z prowadzoną przez niego pracą z rodziną, w zakresie niezbędnym do udzielenia pomocy rodzinie.

3. Asystent rodziny ma prawo do korzystania z poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie jego kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego.

4. Asystent rodziny, wykonując czynności w ramach swoich obowiązków, korzysta z ochrony przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych.

Art. 14. 1. Asystenta rodziny zatrudnia wójt lub podmiot, któremu gmina na podstawie art. 180 zleciła prowadzenie pracy z rodziną.

2. Praca asystenta rodziny jest wykonywana w ramach stosunku pracy w systemie zadaniowego czasu pracy albo umowy o świadczenie usług, do której, zgodnie z ustawą z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93, z późn. zm.⁴⁾), stosuje się przepisy dotyczące zlecenia.

3. Praca asystenta rodziny nie może być łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego.

4. Asystent rodziny nie może być pracownikiem ośrodka pomocy społecznej w gminie, w której wykonuje pracę asystenta rodziny.

Art. 15. 1. Asystentem rodziny może być osoba, która:

- 1) posiada:
 - a) wykształcenie wyższe na kierunku pedagogika, psychologia, socjologia, nauki o rodzinie lub praca socjalna lub
 - b) wykształcenie wyższe na dowolnym kierunku, uzupełnione szkoleniem z zakresu pracy z dziećmi lub rodziną i udokumentuje co najmniej roczny staż pracy z dziećmi lub rodziną, lub
 - c) co najmniej wykształcenie średnie, szkolenie z zakresu pracy z dziećmi lub rodziną i udokumentuje co najmniej 3-letni staż pracy z dziećmi lub rodziną;

⁴⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1971 r. Nr 27, poz. 252, z 1976 r. Nr 19, poz. 122, z 1982 r. Nr 11, poz. 81, Nr 19, poz. 147 i Nr 30, poz. 210, z 1984 r. Nr 45, poz. 242, z 1985 r. Nr 22, poz. 99, z 1989 r. Nr 3, poz. 11, z 1990 r. Nr 34, poz. 198, Nr 55, poz. 321 i Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 107, poz. 464 i Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 17, poz. 78, z 1994 r. Nr 27, poz. 96, Nr 85, poz. 388 i Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1996 r. Nr 114, poz. 542, Nr 139, poz. 646 i Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 43, poz. 272, Nr 115, poz. 741, Nr 117, poz. 751 i Nr 157, poz. 1040, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 117, poz. 758, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 22, poz. 271, Nr 74, poz. 855 i 857, Nr 88, poz. 983 i Nr 114, poz. 1191, z 2001 r. Nr 11, poz. 91, Nr 71, poz. 733, Nr 130, poz. 1450 i Nr 145, poz. 1638, z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 141, poz. 1176, z 2003 r. Nr 49, poz. 408, Nr 60, poz. 535, Nr 64, poz. 592 i Nr 124, poz. 1151, z 2004 r. Nr 91, poz. 870, Nr 96, poz. 959, Nr 162, poz. 1692, Nr 172, poz. 1804 i Nr 281, poz. 2783, z 2005 r. Nr 48, poz. 462, Nr 157, poz. 1316 i Nr 172, poz. 1438, z 2006 r. Nr 133, poz. 935 i Nr 164, poz. 1166, z 2007 r. Nr 80, poz. 538, Nr 82, poz. 577 i Nr 181, poz. 1287, z 2008 r. Nr 116, poz. 731, Nr 163, poz. 1012, Nr 220, poz. 1425 i 1431, Nr 228, poz. 1506, z 2009 r. Nr 42, poz. 341, Nr 79, poz. 662 i Nr 131, poz. 1075 oraz z 2010 r. Nr 40, poz. 222 i Nr 155, poz. 1037.

- 2) nie jest i nie była pozbawiona władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest jej zawieszona ani ograniczona;
- 3) wypełnia obowiązek alimentacyjny – w przypadku gdy taki obowiązek został na nią nałożony na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd;
- 4) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

2. Asystent rodziny jest obowiązany do systematycznego podnoszenia swoich kwalifikacji w zakresie pracy z dziećmi lub rodziną, w szczególności przez udział w szkoleniach oraz samokształcenie.

3. Minister właściwy do spraw rodziny określi, w drodze rozporządzenia, liczbę godzin i zakres programowy szkoleń, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lit. b i c, oraz kwalifikacje osób, które mogą prowadzić szkolenia, mając na uwadze zapewnienie odpowiedniego poziomu wykonywania zadań przez asystenta rodziny.

Art. 16. 1. W przypadku wszczęcia przeciwko asystentowi rodziny postępowania karnego o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego zawiesza się go w pełnieniu obowiązków do czasu prawomocnego zakończenia postępowania.

2. W okresie zawieszenia, o którym mowa w ust. 1, asystent rodziny otrzymuje połowę przysługującego mu wynagrodzenia.

3. W przypadku umorzenia postępowania karnego albo wydania wyroku uniewinniającego asystentowi rodziny wypłaca się pozostałą część wynagrodzenia; nie dotyczy to warunkowego umorzenia postępowania karnego.

4. Asystentowi rodziny zatrudnionemu na podstawie umowy o pracę, w przypadku umorzenia postępowania karnego albo wydania wyroku uniewinniającego, okres zawieszenia wlicza się do okresu zatrudnienia, od którego zależą uprawnienia pracownicze; nie dotyczy to warunkowego umorzenia postępowania karnego.

Art. 17. 1. Na wniosek asystenta rodziny, kierownik ośrodka pomocy społecznej powołuje zespół interdyscyplinarny.

2. Do zadań zespołu interdyscyplinarnego należy w szczególności:

- 1) diagnoza trudności występujących w rodzinie;

- 2) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, szkołami, zakładami opieki zdrowotnej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- 3) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku.

Art. 18. 1. W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi asystent rodziny, pracownik socjalny oraz, w zależności od sytuacji rodziny:

- 1) pedagog szkolny;
- 2) przedstawiciel Policji;
- 3) kurator sądowy;
- 4) inne osoby, których udział w zespole jest uzasadniony sytuacją rodziny.

2. Powołując zespół interdyscyplinarny, kierownik ośrodka pomocy społecznej wyznacza przewodniczącego zespołu.

3. Udział członków zespołu interdyscyplinarnego w jego pracach odbywa się w ramach realizowanych obowiązków zawodowych.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, pracodawca ma obowiązek umożliwić pracownikowi udział w pracach zespołu interdyscyplinarnego.

5. Członkowie zespołu interdyscyplinarnego otrzymują zwrot kosztów dojazdu związanych z udziałem w pracach zespołu, na zasadach określonych w przepisach dotyczących wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju.

Rozdział 3

Pomoc w opiece i wychowaniu dziecka

Art. 19. 1. W celu wsparcia rodziny dziecko może zostać objęte opieką i wychowaniem w placówce wsparcia dziennego.

2. Placówkę wsparcia dziennego prowadzi gmina, podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania, na podstawie art. 180, lub podmiot, który uzyskał zezwolenie wójta.

3. Powiat lub samorząd województwa mogą prowadzić lub zlecić, na podstawie art. 180, prowadzenie placówki wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym.

Art. 20. Wójt wydaje zezwolenie na prowadzenie placówki wsparcia dziennego na wniosek, jeżeli podmiot występujący o zezwolenie przedstawi:

- 1) dokumenty potwierdzające tytuł prawny do nieruchomości, na terenie której placówka wsparcia dziennego ma prowadzić działalność;
- 2) odpis z właściwego rejestru;
- 3) oświadczenie o numerze identyfikacyjnym REGON oraz numerze identyfikacji podatkowej NIP;
- 4) wypis i wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku ich braku, zaświadczenie właściwego organu gminy o zgodności lokalizacji obiektu, w którym będzie prowadzona placówka wsparcia dziennego, z przepisami o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;
- 5) pozytywne opinie właściwego miejscowo komendanta powiatowego lub miejskiego Państwowej Straży Pożarnej i właściwego państwowego inspektora sanitarnego o warunkach bezpieczeństwa i higieny w budynku, w którym będzie mieścić się placówka wsparcia dziennego, oraz najbliższego jej otoczenia, mając na uwadze specyfikę placówki;
- 6) statut placówki wsparcia dziennego lub jego projekt;
- 7) regulamin organizacyjny placówki wsparcia dziennego lub jego projekt;
- 8) informację o sposobie finansowania placówki wsparcia dziennego oraz o niezaleganiu w regulowaniu zobowiązań podatkowych i składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

Art. 21. Zezwolenie na prowadzenie placówki wsparcia dziennego wydaje się na czas nieokreślony.

Art. 22. Wójt odmawia wydania zezwolenia, w przypadku gdy:

- 1) podmiot nie spełnia warunków określonych w ustawie;
- 2) wydano prawomocne orzeczenie zakazujące wykonywania działalności objętej zezwoleniem.

Art. 23. 1. Jeżeli podmiot, któremu wydano zezwolenie na prowadzenie placówki wsparcia dziennego:

- 1) przestał spełniać warunki określone w ustawie,

2) nie przedstawi na żądanie wójta, w wyznaczonym terminie, aktualnych dokumentów, o których mowa w art. 20

– wójt wyznacza dodatkowy termin na spełnienie tych warunków albo na dostarczenie wymaganych dokumentów lub informacji.

2. Po bezskutecznym upływie dodatkowego terminu, o którym mowa w ust. 1, wójt cofa zezwolenie na prowadzenie placówki wsparcia dziennego.

Art. 24. 1. Placówka wsparcia dziennego współpracuje z rodzicami lub opiekunami dziecka, a także z placówkami oświatowymi i zakładami opieki zdrowotnej.

2. Pobyt dziecka w placówce wsparcia dziennego jest nieodpłatny.

3. Pobyt dziecka w placówce wsparcia dziennego jest dobrowolny, chyba że do placówki skieruje sąd.

Art. 25. 1. Placówka wsparcia dziennego może być prowadzona w formie:

- 1) opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych;
- 2) specjalistycznej;
- 3) pracy podwórkowej, realizowanej przez wychowawcę.

2. Placówka wsparcia dziennego prowadzona w formie opiekuńczej zapewnia dziecku:

- 1) opiekę i wychowanie;
- 2) pomoc w nauce;
- 3) organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań.

3. Placówka wsparcia dziennego prowadzona w formie specjalistycznej w szczególności:

- 1) organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne;
- 2) realizuje indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię.

4. Placówka wsparcia dziennego prowadzona w formie pracy podwórkowej realizuje działania animacyjne i socjoterapeutyczne.

5. Placówka wsparcia dziennego może być prowadzona w połączonych formach, o których mowa w ust. 1.

Art. 26. 1. Placówką wsparcia dziennego kieruje kierownik.

2. Kierownikiem placówki wsparcia dziennego może być osoba, która:

- 1) posiada wykształcenie wyższe:
 - a) na kierunku pedagogika, pedagogika specjalna, psychologia, praca socjalna, nauki o rodzinie lub na innym kierunku, którego program obejmuje resocjalizację, pracę socjalną, pedagogikę opiekuńczo-wychowawczą lub
 - b) na dowolnym kierunku, uzupełnione studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, pedagogiki, nauk o rodzinie, resocjalizacji lub kursem kwalifikacyjnym z zakresu pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej;
- 2) nie jest i nie była pozbawiona władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest jej zawieszona ani ograniczona;
- 3) wypełnia obowiązek alimentacyjny – w przypadku gdy taki obowiązek został na nią nałożony na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd;
- 4) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

3. W przypadku wszczęcia przeciwko kierownikowi placówki wsparcia dziennego postępowania karnego o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego przepisy art. 16 stosuje się odpowiednio.

Art. 27. 1. Osobą pracującą z dziećmi w placówce wsparcia dziennego może być osoba posiadająca następujące kwalifikacje:

- 1) w przypadku wychowawcy:
 - a) wykształcenie wyższe:
 - na kierunku pedagogika, pedagogika specjalna, psychologia, praca socjalna, nauki o rodzinie lub na innym kierunku, którego program obejmuje resocjalizację, pracę socjalną, pedagogikę opiekuńczo-wychowawczą lub
 - na dowolnym kierunku, uzupełnione studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, pedagogiki, nauk o rodzinie, resocjalizacji lub kursem kwalifikacyjnym z zakresu pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej,
 - b) co najmniej wykształcenie średnie i udokumentuje co najmniej 3-letni staż pracy z dziećmi lub rodziną;
- 2) w przypadku pedagoga – tytuł zawodowy magistra na kierunku pedagogika albo pedagogika specjalna;

- 3) w przypadku psychologa – prawo wykonywania zawodu psychologa w rozumieniu ustawy z dnia 8 czerwca 2001 r. o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów (Dz. U. Nr 73, poz. 763, Nr 154, poz. 1798 oraz z 2009 r. Nr 22, poz. 120 i Nr 92, poz. 753);
- 4) w przypadku osoby prowadzącej terapię – udokumentowane przygotowanie do prowadzenia terapii o profilu potrzebnym w pracy z dzieckiem i rodziną;
- 5) w przypadku opiekuna dziecięcego – ukończoną szkołę przygotowującą do pracy w zawodzie opiekuna dziecięcego lub pielęgniarstwa albo studia pedagogiczne.

2. W placówce wsparcia dziennego z dziećmi może pracować osoba, która:

- 1) nie jest i nie była pozbawiona władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest jej ograniczona ani zawieszona;
- 2) wypełnia obowiązek alimentacyjny – w przypadku gdy taki obowiązek został na nią nałożony na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd;
- 3) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

3. W przypadku wszczęcia przeciwko osobie, o której mowa w ust. 1, postępowania karnego o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego przepisy art. 16 stosuje się odpowiednio.

Art. 28. 1. Osobą zatrudnioną w placówce wsparcia dziennego, niebędącą kierownikiem lub osobą, o której mowa w art. 27 ust. 1, może być osoba, która nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

2. W przypadku wszczęcia przeciwko osobie, o której mowa w ust. 1, postępowania karnego o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego przepisy art. 16 stosuje się odpowiednio.

Art. 29. 1. Placówka wsparcia dziennego jest czynna przez cały rok, co najmniej 4 godziny dziennie, chyba że podmiot, który utworzył placówkę, postanowi inaczej.

2. W placówce wsparcia dziennego, w tym samym czasie, może przebywać nie więcej niż 30 dzieci.

3. Pod opieką jednego wychowawcy, w tym samym czasie, może przebywać nie więcej niż 14 dzieci.

4. Przy zapewnianiu opieki nad dziećmi przebywającymi w placówce wsparcia dziennego oraz wykonywaniu innych czynności związanych z realizacją zadań tej placówki można korzystać z pomocy wolontariuszy. Przepisy art. 28 ust. 1 stosuje się odpowiednio.

5. Szczegółowe zadania oraz organizację działania placówki wsparcia dziennego, w tym rodzaj dokumentacji dotyczącej dziecka oraz sposób jej prowadzenia, określa regulamin organizacyjny placówki wsparcia dziennego, opracowany przez kierownika tej placówki.

Art. 30. 1. W celu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodzina może zostać objęta pomocą rodziny wspierającej.

2. Rodzina wspierająca, przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności w:

- 1) opiece i wychowaniu dziecka;
- 2) prowadzeniu gospodarstwa domowego;
- 3) kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

3. Zakres i formę pomocy, którą świadczy rodzina wspierająca, określa plan pracy z rodziną, o którym mowa w art. 12 ust. 1 pkt 5.

4. Zakres i formę pomocy, o których mowa w ust. 3, akceptuje rodzina wspierana.

Art. 31. 1. Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka.

2. Osoby, o których mowa w ust. 1, uzyskują status rodziny wspierającej po odbyciu organizowanego przez gminę szkolenia dla rodzin wspierających.

3. Status rodziny wspierającej nadaje wójt miejsca zamieszkania rodziny wspieranej, mając na względzie kwalifikacje osób ubiegających się o ten status oraz potrzeby rodziny wspieranej.

4. Warunek odbycia szkolenia, o którym mowa w ust. 2, nie dotyczy małżeństw i osób pełniących funkcję rodziny zastępczej, prowadzących rodzinny dom dziecka oraz małżeństw i osób przeszkolonych i zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

5. Minister właściwy do spraw rodziny określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres tematyczny i liczbę godzin szkolenia, o którym mowa w ust. 2, mając na uwadze zapewnienie prawidłowego wykonywania zadań przez rodziny wspierające.

Art. 32. 1. Z rodziną wspierającą wójt właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodziny wspieranej zawiera umowę, która określa zasady zwrotu kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 30 ust. 2.

2. Wójt może upoważnić kierownika ośrodka pomocy społecznej do nadawania statusu rodziny wspierającej lub zawierania i rozwiązywania umów, o których mowa w ust. 1.

DZIAŁ III

Pieczna zastępcza

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 33. Pieczna zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności sprawowania pieczy przez rodziców.

Art. 34. Pieczna zastępcza zapewnia:

- 1) realizację planu pracy z rodziną lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka;
- 2) przygotowanie dziecka do:
 - a) godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia,
 - b) pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki,
 - c) nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczania cierpienia i separacji oraz zdobywania umiejętności współżycia i współpracy z innymi;
- 3) zaspokojenie potrzeb dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych.

Art. 35. Pieczna zastępcza jest sprawowana w formie:

- 1) rodzinnej;
- 2) instytucjonalnej.

Art. 36. 1. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu, z zastrzeżeniem ust. 2 oraz art. 58 ust. 1 i art. 101 ust. 2.

2. W przypadku pilnej konieczności, na wniosek lub za zgodą rodziców dziecka, możliwe jest umieszczenie dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej, na podstawie umowy, zawartej między rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka a odpowiednio wójtem lub starostą właściwym ze względu na miejsce zamieszkania tej rodziny lub miejsce prowadzenia rodzinnego domu dziecka. O zawartej umowie wójt lub starosta zawiadamia niezwłocznie sąd.

3. Do umowy stosuje się odpowiednio przepisy art. 55 ust. 3 pkt 1 – 4, 9 i 12, ust. 4 i 6 – 8.

4. Umowa wygasa z chwilą zakończenia przez sąd postępowania z zakresu pieczy zastępczej.

Art. 37. Umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka następuje po uzyskaniu zgody, odpowiednio rodziców zastępczych albo prowadzącego rodzinny dom dziecka.

Art. 38. 1. Objęcie dziecka jedną z form pieczy zastępczej następuje na okres nie dłuższy niż do osiągnięcia pełnoletności.

2. Osoba, która osiągnęła pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, może przebywać w dotychczasowej rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka albo placówce opiekuńczo-wychowawczej, za zgodą odpowiednio rodziny zastępczej, prowadzącego rodzinny dom dziecka albo dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25. roku życia, jeżeli:

1) kontynuuje rozpoczętą przed 18. rokiem życia naukę:

a) w szkole,

b) w szkole wyższej,

c) u pracodawcy w celu przygotowania zawodowego

lub

2) legitymuje się orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności i uczy się:

a) w szkole,

b) w szkole wyższej,

c) na kursach, jeśli ich ukończenie jest zgodne z indywidualnym programem usamodzielnienia,

d) u pracodawcy w celu przygotowania zawodowego.

Art. 39. 1. Kierownik ośrodka pomocy społecznej, po zasięgnięciu opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej lub asystenta rodziny, może wytoczyć na rzecz dziecka przebywającego w pieczy zastępczej powództwo o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych.

2. Kierownik ośrodka pomocy społecznej wytacza powództwo o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych, w przypadku gdy od umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej upłynął rok oraz nie jest realizowany plan pracy z rodziną lub rodzina odmawia pracy z asystentem rodziny.

3. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 i 2, w postępowaniu przed sądem, do kierownika ośrodka pomocy społecznej stosuje się odpowiednio przepisy o udziale prokuratora w postępowaniu cywilnym.

Rozdział 2

Rodzinna piecza zastępcza

Art. 40. 1. Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- 1) rodzina zastępcza:
 - a) spokrewniona,
 - b) niezawodowa,
 - c) zawodowa;
- 2) rodzinny dom dziecka.

2. Rodzina zastępcza zawodowa może pełnić funkcję pogotowia rodzinnego zapewniającego opiekę dziecku wymagającemu natychmiastowej pomocy.

3. Rodziny zastępcze oraz prowadzący rodzinne domy dziecka, na ich wniosek, są wspierane przez rodziny pomocowe, na zasadach określonych w art. 72 – 74.

Art. 41. 1. Rodzina zastępcza oraz rodzinny dom dziecka zapewniają dziecku całodobową opiekę i wychowanie, w szczególności:

- 1) zaspokajają jego potrzeby bytowe, rozwojowe, emocjonalne, społeczne oraz religijne;
- 2) zapewniają dostęp do przysługujących świadczeń zdrowotnych;
- 3) zapewniają kształcenie, wyrównywanie braków rozwojowych i szkolnych;
- 4) umożliwiają kontakt z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej.

2. Rodzina zastępcza spokrewniona, asystent rodziny i ośrodek pomocy społecznej współpracują ze sobą w zakresie sprawowania pieczy zastępczej, a w zakresie dotyczącym postępowania w sprawie przysposobienia – również z ośrodkiem adopcyjnym.

3. Rodzina zastępcza zawodowa, rodzina zastępcza niezawodowa oraz prowadzący rodzinny dom dziecka współpracują z organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej, ośrodkiem adopcyjnym, koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i powiatowym centrum pomocy rodzinie.

4. Zadania, o których mowa w ust. 1, rodzina zastępcza oraz rodzinny dom dziecka realizują co najmniej na poziomie obowiązującego standardu opieki i wychowania.

5. Minister właściwy do spraw rodziny określi, w drodze rozporządzenia, standardy opieki i wychowania w rodzinie zastępczej oraz w rodzinnym domu dziecka, mając na uwadze konieczność zapewnienia dziecku odpowiedniego poziomu i warunków sprawowanej opieki i wychowania.

Art. 42. 1. Rodzinę zastępczą tworzą lub rodzinny dom dziecka prowadzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej, z zastrzeżeniem art. 56 i 58.

2. Rodzinę zastępczą spokrewnioną tworzą małżeństwo lub osoba, o których mowa w ust. 1, będący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka.

3. Rodzinę zastępczą zawodową lub rodzinę zastępczą niezawodową tworzą małżeństwo lub osoba, o których mowa w ust. 1, niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka.

Art. 43. 1. Pełnienie funkcji rodziny zastępczej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka może być powierzone osobom, które:

- 1) dają rękojmię należytego sprawowania pieczy zastępczej;
- 2) nie są i nie były pozbawione władzy rodzicielskiej, oraz władza rodzicielska nie jest im ograniczona ani zawieszona;
- 3) wypełniają obowiązek alimentacyjny – w przypadku gdy taki obowiązek został na nich nałożony na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd;
- 4) nie są ograniczone w zdolności do czynności prawnych;
- 5) są zdolne do sprawowania właściwej opieki nad dzieckiem, co zostało potwierdzone zaświadczeniami o braku przeciwwskazań zdrowotnych do pełnienia funkcji rodziny

zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, wystawionymi przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej;

- 6) przebywają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 7) mają odpowiednie warunki bytowe i mieszkaniowe umożliwiające dziecku zaspokajanie jego indywidualnych potrzeb, w tym:
 - a) rozwoju fizycznego, psychicznego i społecznego,
 - b) właściwej edukacji i rozwoju zainteresowań,
 - c) wypoczynku i organizacji czasu wolnego.

2. Pełnienie funkcji rodziny zastępczej niezawodowej lub zawodowej oraz prowadzenie rodzinnego domu dziecka może być powierzone osobom, które nie były skazane prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

3. W przypadku rodziny zastępczej niezawodowej, co najmniej jedna osoba tworząca tę rodzinę musi posiadać stałe źródło dochodów.

4. Pełnienie funkcji rodziny zastępczej oraz prowadzenie rodzinnego domu dziecka, za zgodą wójta albo starosty, może być powierzone osobom, które nie przebywają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

5. Udzielając zgody, o której mowa w ust. 4, wójt albo starosta bierze pod uwagę opinię organizatora rodzinnej pieczy zastępczej lub asystenta rodziny.

6. Okoliczności, o których mowa w ust. 1 – 3, ustala się na podstawie przeprowadzonej przez właściwy miejscowo ośrodek pomocy społecznej analizy sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej, zwanej dalej „wywiadem rodzinnym”.

Art. 44. 1. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej kieruje kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka na szkolenie, o którym mowa w art. 45 ust. 1, po przeprowadzeniu oceny pod względem spełniania przez kandydata warunków, o których mowa w art. 43, oraz jego motywacji do sprawowania pieczy zastępczej.

2. W przypadku gdy po dokonaniu oceny, o której mowa w ust. 1, powstają uzasadnione wątpliwości co do motywacji kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka organizator rodzinnej pieczy zastępczej może zapewnić kandydatowi poradnictwo i konsultację lub odmówić skierowania na szkolenie.

Art. 45. 1. Kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka są obowiązani posiadać świadectwo ukończenia szkolenia, organizowanego przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej lub, na jego zlecenie, przez inny podmiot.

2. Program szkolenia, o którym mowa w ust. 1, zatwierdza, na okres pięciu lat, na wniosek podmiotu prowadzącego szkolenie, minister właściwy do spraw rodziny.

3. We wniosku, o którym mowa w ust. 2, przedstawia się informacje dotyczące w szczególności programu szkolenia, liczby i kwalifikacji osób prowadzących szkolenie, sposobu prowadzenia szkolenia oraz materiału dydaktycznego wykorzystywanego podczas szkolenia.

4. Zatwierdzenie lub odmowa zatwierdzenia programu szkolenia, o którym mowa w ust. 1, następuje w formie decyzji.

5. Szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej spokrewnionej prowadzi się według indywidualnego planu szkolenia, w zależności od potrzeb rodziny i dziecka.

Art. 46. Na wniosek kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, posiadającego świadectwo ukończenia szkolenia, o którym mowa w art. 45 ust. 1, organizator rodzinnej pieczy zastępczej właściwy ze względu na miejsce zamieszkania kandydata wydaje zaświadczenie kwalifikacyjne zawierające potwierdzenie ukończenia tego szkolenia, spełniania warunków, o których mowa w art. 43, oraz posiadania predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej.

Art. 47. 1. Starosta prowadzi rejestr danych o osobach:

- 1) zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 2) pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka.

2. Rejestr danych, o którym mowa w ust. 1, zawiera:

- 1) imię i nazwisko;
- 2) datę urodzenia;
- 3) obywatelstwo;
- 4) adres miejsca zamieszkania;

- 5) stan cywilny;
- 6) wykształcenie;
- 7) zawód;
- 8) miejsce pracy;
- 9) źródła dochodu;
- 10) dane o warunkach mieszkaniowych;
- 11) dane o stanie zdrowia niezbędne do stwierdzenia, że osoba może sprawować właściwą opiekę nad dzieckiem;
- 12) zakres ukończonych szkoleń;
- 13) liczbę umieszczonych dzieci – w przypadku osób, o których mowa w ust. 1 pkt 2;
- 14) informację o pełnieniu przez rodzinę zastępczą zawodową funkcji pogotowia rodzinnego – w przypadku osób, o których mowa w ust. 1 pkt 2.

3. Osoby, o których mowa w ust. 1, są obowiązane do poinformowania starosty o każdej zmianie danych, o których mowa w ust. 2, oraz do przedstawiania co 2 lata zaświadczenia o braku przeciwwskazań zdrowotnych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, wystawionego przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej.

4. Dane z rejestru, o którym mowa w ust. 2, starosta przekazuje do właściwego sądu.

Art. 48. 1. Powiatowe centrum pomocy rodzinie przygotowuje rodziny zastępcze zawodowe, rodziny zastępcze niezawodowe oraz prowadzących rodzinne domy dziecka na przyjęcie dziecka przez:

- 1) udzielenie szczegółowych informacji o dziecku i jego sytuacji rodzinnej, w tym informacji o rodzeństwie, oraz zapewnienie, w miarę potrzeby, kontaktu z dzieckiem przed umieszczeniem go w tej rodzinie lub rodzinnym domu dziecka w terminie nie późniejszym niż 7 dni przed przyjęciem dziecka;
- 2) przekazanie, nie później niż w dniu poprzedzającym dzień przyjęcia dziecka, następującej dokumentacji:
 - a) odpisu aktu urodzenia dziecka, a w przypadku sierot lub półsierot – również odpisu aktu zgonu zmarłego rodzica,
 - b) dokumentacji o stanie zdrowia dziecka,
 - c) dokumentów szkolnych, w szczególności świadectw szkolnych i kart szczepień,
 - d) diagnozy psychofizycznej dziecka o specyficznych potrzebach dziecka, w tym o potrzebie kształcenia specjalnego, udziału w zajęciach rewalidacyjno-

-wychowawczych oraz konieczności objęcia dziecka pomocą profilaktyczno-wychowawczą lub resocjalizacyjną albo leczeniem i rehabilitacją.

2. W szczególnie uzasadnionych przypadkach dokumentacja może być przekazana po dniu przyjęcia dziecka, jednak przed dniem, w którym wszczęto postępowanie w sprawie przyznania świadczeń, dodatków, dofinansowań do wypoczynku lub wynagrodzeń, o których mowa w art. 80 ust. 1, art. 81 i 83 – 85.

3. W przypadku rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego, o których mowa w art. 58, przekazanie informacji i dokumentacji, o której mowa w ust. 1, może nastąpić niezwłocznie po przyjęciu dziecka przez rodzinę zastępczą.

4. Niezależnie od dokumentacji, o której mowa w ust. 1 pkt 2 lit. b, rodzina zastępcza zawodowa, rodzina zastępcza niezawodowa oraz prowadzący rodzinny dom dziecka ma prawo do otrzymania lub wglądu do wszelkiej dostępnej dokumentacji medycznej, dotyczącej przyjętego dziecka.

5. Powiatowe centrum pomocy rodzinie umożliwia rodzinom zastępczym zawodowym, rodzinom zastępczym niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka uzyskanie porady w poradni psychologiczno-pedagogicznej lub w innej poradni specjalistycznej oraz podjęcie specjalistycznej terapii.

6. Powiatowe centrum pomocy rodzinie współpracuje z sądem oraz informuje, co najmniej raz na 6 miesięcy, właściwy sąd o całokształcie sytuacji osobistej dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka oraz sytuacji rodziny dziecka.

7. W przypadku stwierdzenia ustania przyczyny umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej powiatowe centrum pomocy rodzinie informuje właściwy sąd o możliwości powrotu dziecka do jego rodziny.

Art. 49. Minister właściwy do spraw rodziny określi, w drodze rozporządzenia, wzory:

- 1) zaświadczenia kwalifikacyjnego zawierającego potwierdzenie ukończenia szkolenia, spełniania warunków i posiadania predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej,
- 2) kwestionariusza wywiadu rodzinnego

– mając na uwadze konieczność rzetelnej oceny predyspozycji kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

Art. 50. Obowiązek sprawowania pieczy nad dzieckiem i jego wychowania rodzina zastępcza lub prowadzący rodzinny dom dziecka podejmuje z dniem faktycznego

umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka na mocy orzeczenia sądu, umowy, o której mowa w art. 36 ust. 2, oraz w sytuacjach określonych w art. 58 ust. 1 pkt 2 i 3.

Art. 51. 1. Jeżeli przeciwko osobie tworzącej rodzinę zastępczą lub prowadzącemu rodzinny dom dziecka wszczęto postępowanie karne o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego, do czasu prawomocnego zakończenia postępowania starosta odpowiednio:

- 1) zapewnia dziecku pieczę w innej rodzinie zastępczej;
- 2) wyznacza inną osobę, spełniającą warunki dla prowadzącego rodzinny dom dziecka, o których mowa w art. 43, i powierza jej prowadzenie rodzinnego domu dziecka, a gdy nie jest to możliwe, zapewnia dzieciom pieczę w rodzinie zastępczej lub innym rodzinnym domu dziecka.

2. W przypadku wszczęcia przeciwko osobie pełniącej funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub prowadzącemu rodzinny dom dziecka, postępowania karnego o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego przepisy art. 16 stosuje się odpowiednio.

Art. 52. Rodzina zastępcza zawodowa oraz prowadzący rodzinny dom dziecka są obowiązani do systematycznego podnoszenia swoich kwalifikacji, w szczególności przez udział w szkoleniach.

Art. 53. Minister właściwy do spraw rodziny określi, w drodze rozporządzenia, liczbę godzin szkoleń i zakres programowy szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, biorąc pod uwagę możliwość umieszczenia dzieci na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2010 r. Nr 33, poz. 178) lub legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności oraz specyfikę zadań opiekuńczo-wychowawczych dla poszczególnych form rodzinnej pieczy zastępczej, a także mając na uwadze konieczność zapewnienia odpowiedniego poziomu sprawowanej pieczy zastępczej.

Art. 54. 1. W rodzinie zastępczej zawodowej lub rodzinie zastępczej niezawodowej, w tym samym czasie, może przebywać łącznie nie więcej niż 3 dzieci lub osób, które osiągnęły pełnoletniość przebywając w pieczy zastępczej, o których mowa w art. 38 ust. 2.

2. W razie konieczności umieszczenia w rodzinie zastępczej rodzeństwa, za zgodą rodziny zastępczej oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, jest dopuszczalne umieszczenie w tym samym czasie większej liczby dzieci.

Art. 55. 1. Z rodziną zastępczą niezawodową spełniającą warunki do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, posiadającą opinię koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz co najmniej 3-letnie doświadczenie jako rodzina zastępcza lub prowadzący rodzinny dom dziecka, starosta zawiera, na wniosek tej rodziny, umowę o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej.

2. Z rodziną zastępczą niezawodową spełniającą warunki do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, posiadającą pozytywną opinię koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, starosta może zawrzeć, na wniosek tej rodziny, umowę o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej.

3. Umowa, o której mowa w ust. 1 i 2, określa w szczególności:

- 1) strony umowy;
- 2) cel i przedmiot umowy;
- 3) miejsce sprawowania pieczy zastępczej;
- 4) sposób i zakres finansowania pieczy zastępczej;
- 5) liczbę dzieci powierzonych rodzinie zastępczej;
- 6) maksymalną liczbę dzieci, które można umieścić w danej rodzinie zastępczej;
- 7) wysokość wynagrodzenia przysługującego rodzinie zastępczej oraz sposób wypłaty;
- 8) możliwość korzystania ze szkoleń i innych form podnoszenia kwalifikacji przez osoby tworzące rodzinę zastępczą;
- 9) zakres niezbędnej pomocy w razie choroby osób tworzących rodzinę zastępczą lub problemów z powierzonymi dziećmi;
- 10) warunki czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem przez rodzinę zastępczą, w szczególności związanego z wypoczynkiem;
- 11) uprawnienia starosty w zakresie bieżącej kontroli wykonywania umowy;
- 12) czas, na jaki umowa została zawarta;
- 13) warunki i sposób zmiany oraz rozwiązania umowy.

4. Starosta może upoważnić kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie do zawierania i rozwiązywania umów, o których mowa w ust. 1 i 2.

5. Umowę zawiera się na okres co najmniej 4 lat.

6. Jeżeli umowę zawierają małżonkowie, wynagrodzenie przysługuje małżonkowi wskazanemu w umowie.

7. Umowa ulega rozwiązaniu, w przypadku gdy rodzina zastępcza zawodowa zmieni miejsce sprawowania pieczy zastępczej, opuszczając terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub powiat, z którego starostą została zawarta umowa, chyba że starosta postanowi inaczej lub zmiana miejsca sprawowania pieczy zastępczej jest związana z wyjazdem wakacyjnym.

8. W zakresie nieuregulowanym ustawą, do umowy mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny dotyczące umowy zlecenia.

Art. 56. 1. Z kandydatami spełniającymi warunki do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, na ich wniosek, starosta może zawierać umowy o utworzeniu rodziny zastępczej zawodowej lub rodzinnego domu dziecka. Do umowy przepisy art. 55 ust. 3 – 8 stosuje się odpowiednio.

2. Rodzinie zastępczej zawodowej lub prowadzącemu rodzinny dom dziecka, o których mowa w ust. 1, do czasu umieszczenia pierwszego dziecka w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej, wynagrodzenie nie przysługuje, chyba że umowa stanowi inaczej.

Art. 57. Umowy, o których mowa w art. 55 ust. 1 i 2, zawiera się w ramach limitu rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy, określonego w 3-letnim powiatowym programie dotyczącym organizacji pieczy zastępczej.

Art. 58. 1. Rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego przyjmuje dziecko:

- 1) na podstawie orzeczenia sądu;
- 2) w przypadku gdy dziecko zostało doprowadzone przez Policję lub Straż Graniczną;
- 3) na wniosek rodziców, dziecka lub osoby trzeciej, jeżeli zdrowie lub życie dziecka jest zagrożone.

2. W przypadku przyjęcia dziecka w sytuacji, o której mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego informuje o tym niezwłocznie, nie później niż w ciągu 24 godzin, właściwy sąd, starostę oraz ośrodek pomocy społecznej.

3. W rodzinie zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego umieszcza się dziecko do czasu unormowania sytuacji życiowej dziecka, nie dłużej jednak niż na okres 6 miesięcy, a w szczególnie uzasadnionych przypadkach na okres 12 miesięcy.

Art. 59. 1. Rodzinny dom dziecka organizuje powiat lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania na podstawie art. 180.

2. Powiat może, na zasadzie porozumienia, organizować rodzinny dom dziecka na terenie innego powiatu.

Art. 60. 1. W rodzinnym domu dziecka, w tym samym czasie, może przebywać łącznie nie więcej niż 8 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletniość przebywając w pieczy zastępczej, o których mowa w art. 38 ust. 2.

2. W razie konieczności umieszczenia w rodzinnym domu dziecka rodzeństwa, za zgodą prowadzącego rodzinny dom dziecka oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, jest dopuszczalne umieszczenie w tym samym czasie większej liczby dzieci.

Art. 61. 1. Praca prowadzącego rodzinny dom dziecka jest wykonywana na podstawie umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z przepisami ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny stosuje się przepisy dotyczące zlecenia.

2. Z prowadzącym, o którym mowa w ust. 1, starosta lub podmiot, któremu powiat zlecił organizowanie rodzinnego domu dziecka, zawiera umowę, która określa w szczególności:

- 1) strony umowy;
- 2) cel i przedmiot umowy;
- 3) miejsce sprawowania pieczy zastępczej;
- 4) sposób i zakres finansowania działalności rodzinnego domu dziecka, ze wskazaniem wysokości środków przeznaczonych na poszczególne cele;
- 5) liczbę dzieci powierzonych prowadzącemu rodzinny dom dziecka;
- 6) maksymalną liczbę dzieci, które można umieścić w danym rodzinnym domu dziecka;
- 7) wysokość wynagrodzenia przysługującego prowadzącemu rodzinny dom dziecka oraz sposób wypłaty;
- 8) zasady korzystania ze szkoleń i innych form podnoszenia kwalifikacji przez prowadzącego rodzinny dom dziecka;
- 9) zakres niezbędnej pomocy w razie choroby prowadzącego rodzinny dom dziecka lub problemów z powierzonymi dziećmi;
- 10) warunki czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem, w szczególności związanego z wypoczynkiem;

- 11) wysokość kosztów utrzymania i eksploatacji lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, w którym ma być prowadzony rodzinny dom dziecka;
- 12) zasady rozliczania otrzymywanych środków;
- 13) uprawnienia starosty w zakresie bieżącej kontroli wykonywania umowy;
- 14) warunki przyznawania środków finansowych na remonty lub pokrycie kosztów związanych ze zmianą lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, w którym ma być prowadzony rodzinny dom dziecka;
- 15) czas, na jaki umowa została zawarta;
- 16) warunki i sposób zmiany oraz rozwiązania umowy.

3. Umowę zawiera się na okres co najmniej 5 lat.

4. Jeżeli umowę zawierają małżonkowie, wynagrodzenie przysługuje małżonkowi wskazanemu w umowie.

5. Umowa ulega rozwiązaniu, w przypadku gdy prowadzący rodzinny dom dziecka zmieni miejsce sprawowania pieczy zastępczej, opuszczając terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub powiat, z którego starostą została zawarta umowa, chyba że starosta postanowi inaczej lub zmiana miejsca sprawowania pieczy zastępczej jest związana z wyjazdem wakacyjnym.

Art. 62. 1. W przypadku nieobecności prowadzącego rodzinny dom dziecka, dom ten prowadzi, wskazana przez niego, osoba wyznaczona przez powiat lub podmiot organizujący rodzinny dom dziecka.

2. Do osoby wyznaczonej do prowadzenia rodzinnego domu dziecka, o której mowa w ust. 1, przepisy art. 43 stosuje się odpowiednio.

Art. 63. 1. Powiat lub podmiot organizujący rodzinny dom dziecka zatrudnia osobę zajmującą się opieką lub wychowaniem dzieci w rodzinnym domu dziecka na podstawie:

- 1) umowy o pracę albo
- 2) umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z przepisami ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny stosuje się przepisy dotyczące zlecenia.

2. Osoba, o której mowa w ust. 1 pkt 1, może być zatrudniona w systemie zadaniowego czasu pracy.

3. Osobą, o której mowa w ust. 1, może być wyłącznie osoba wskazana przez prowadzącego rodzinny dom dziecka, która:

- 1) nie jest i nie była pozbawiona władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest jej ograniczona ani zawieszona;
- 2) wypełnia obowiązek alimentacyjny – w przypadku gdy taki obowiązek został na nią nałożony na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd;
- 3) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślnie przestępstwo lub umyślnie przestępstwo skarbowe.

4. W przypadku wszczęcia przeciwko osobie, o której mowa w ust. 1, postępowania karnego o umyślnie przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego przepisy art. 16 stosuje się odpowiednio.

Art. 64. W rodzinnym domu dziecka, w którym przebywa więcej niż 4 dzieci, powiat lub podmiot organizujący rodzinny dom dziecka, na wniosek prowadzącego rodzinny dom dziecka, zatrudnia osobę do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich. Przepisy art. 63 stosuje się odpowiednio.

Art. 65. 1. Przy zapewnianiu pieczy i wychowania dzieciom umieszczonym w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka oraz wykonywaniu innych czynności związanych z realizacją zadań rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka, rodzina zastępcza oraz prowadzący rodzinny dom dziecka mogą korzystać z pomocy wolontariuszy, organizowanej przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Przepisy art. 63 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

2. O potrzebie skorzystania z pomocy, o której mowa w ust. 1, rodzina zastępcza lub prowadzący rodzinny dom dziecka informuje właściwego organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Art. 66. 1. Nie można łączyć pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej z prowadzeniem rodzinnego domu dziecka, a także pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej z funkcją rodziny zastępczej niezawodowej.

2. W przypadku połączenia funkcji rodziny zastępczej spokrewnionej z funkcją rodziny zastępczej zawodowej albo rodziny zastępczej niezawodowej, w rodzinie tej nie może przebywać więcej niż 3 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletniość przebywając w pieczy zastępczej, o których mowa w art. 38 ust. 2. W razie konieczności umieszczenia w takiej rodzinie rodzeństwa, za zgodą tej rodziny oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora

rodzinnej pieczy zastępczej, jest dopuszczalne umieszczenie w tym samym czasie większej liczby dzieci.

3. W przypadku połączenia funkcji rodziny zastępczej spokrewnionej z prowadzeniem rodzinnego domu dziecka, piecza zastępcza może być sprawowana nad nie więcej niż 8 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, o których mowa w art. 38 ust. 2. W przypadku konieczności umieszczenia w tej formie pieczy zastępczej rodzeństwa, za zgodą sprawującego pieczę zastępczą oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, jest dopuszczalne umieszczenie w tym samym czasie większej liczby dzieci.

Art. 67. Okres pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej oraz okres prowadzenia rodzinnego domu dziecka wlicza się do okresu pracy wymaganego do nabycia lub zachowania uprawnień pracowniczych.

Art. 68. 1. Rodzina zastępcza zawodowa oraz prowadzący rodzinny dom dziecka mają prawo do czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem w związku z wypoczynkiem, w wymiarze 20 dni kalendarzowych w okresie 12 miesięcy.

2. W okresie czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem w związku z wypoczynkiem rodzinom zastępczym zawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka przysługuje wynagrodzenie.

3. Rodzina zastępcza zawodowa lub prowadzący rodzinny dom dziecka informuje właściwe powiatowe centrum pomocy rodzinie oraz koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej o terminie czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem w związku z wypoczynkiem nie później niż 30 dni przed jego planowanym rozpoczęciem.

Art. 69. 1. Osoba, której przysługuje wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, nie może kontynuować lub podjąć dodatkowego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3.

2. Kontynuowanie lub podjęcie dodatkowego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przez osobę, o której mowa w ust. 1, wymaga zgody właściwego starosty.

3. Starosta może udzielić zgody, w przypadku gdy kontynuacja lub podjęcie dodatkowego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej nie będzie miało negatywnego wpływu na sprawowanie pieczy zastępczej.

Art. 70. 1. W przypadku gdy rodzina zastępcza lub prowadzący rodzinny dom dziecka nie wypełnia swoich funkcji lub wypełnia je niewłaściwie, wójt albo starosta zawiadamia właściwy sąd.

2. W przypadku gdy sąd zmieni orzeczenie o umieszczeniu w rodzinie zastępczej zawodowej lub rodzinnym domu dziecka z przyczyn, o których mowa w ust. 1, starosta może rozwiązać z tą rodziną zastępczą lub z osobą prowadzącą rodzinny dom dziecka umowę o pełnienie funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenie rodzinnego domu dziecka, bez zachowania terminu wypowiedzenia.

3. Wraz z zawiadomieniem, o którym mowa w ust. 1, powiatowe centrum pomocy rodzinie informuje sąd o rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka, w których można umieścić dziecko, o osobach spełniających warunki do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, oraz o placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych lub interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych odpowiednich dla dziecka.

4. Do czasu ponownego umieszczenia w pieczy zastępczej, wójt albo starosta, właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka, ma obowiązek zapewnienia dziecku opieki i wychowania.

Art. 71. W przypadku przeniesienia dziecka do innej rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka, dotychczasowa rodzina zastępcza lub osoba prowadząca rodzinny dom dziecka, za pośrednictwem odpowiednio ośrodka pomocy społecznej lub powiatowego centrum pomocy rodzinie, przekazuje, nie później niż w dniu przeniesienia dziecka, osobie sprawującej pieczę zastępczą dokumentację, o której mowa w art. 48 ust. 1 pkt 2. Przepisy art. 48 ust. 2 – 4 stosuje się odpowiednio.

Art. 72. 1. W przypadku czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem przez rodzinę zastępczą lub prowadzącego rodzinny dom dziecka, piecza zastępcza nad dzieckiem może zostać powierzona rodzinie pomocowej.

2. Piecza zastępcza nad dzieckiem może być powierzona rodzinie pomocowej, w szczególności w okresie:

1) czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem przez rodzinę zastępczą lub prowadzącego rodzinny dom dziecka w związku z wypoczynkiem, udziałem w szkoleniach lub pobytem w szpitalu;

2) nieprzewidzianych trudności lub zdarzeń losowych w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub innej rodzinie pomocowej.

Art. 73. 1. Rodziną pomocową może być:

- 1) rodzina zastępcza niezawodowa, rodzina zastępcza zawodowa lub prowadzący rodzinny dom dziecka;
- 2) małżeństwo lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim przeszkolone do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub rodziny przysposabiającej.

2. W przypadku gdy w rodzinie zastępczej zawodowej lub w rodzinnym domu dziecka nie przebywa maksymalna liczba dzieci określona w umowie, o której mowa w art. 55 i 61, rodzina zastępcza zawodowa lub prowadzący rodzinny dom dziecka są obowiązani przyjąć dziecko jako rodzina pomocowa.

3. W przypadku łączenia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej, rodziny zastępczej zawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka z funkcją rodziny pomocowej, liczba dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletniość przebywając w pieczy zastępczej, o których mowa w art. 38 ust. 2, umieszczonych pod pieczęią rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka nie może być większa niż określona odpowiednio w art. 54 i 60.

Art. 74. 1. Podstawą umieszczenia dziecka w rodzinie pomocowej jest umowa między starostą a rodziną pomocową.

2. Umowa określa w szczególności:

- 1) strony umowy;
- 2) cel i przedmiot umowy;
- 3) miejsce sprawowania pieczy zastępczej;
- 4) sposób i zakres finansowania pieczy zastępczej;
- 5) liczbę dzieci powierzonych rodzinie pomocowej;
- 6) wysokość dodatku i świadczenia, o których mowa w art. 85 ust. 5 i 6, przysługującego rodzinie pomocowej oraz sposób wypłaty;
- 7) zakres niezbędnej pomocy w razie choroby osób tworzących rodzinę pomocową lub problemów z powierzonymi dziećmi;
- 8) uprawnienia starosty w zakresie bieżącej kontroli wykonywania umowy;

- 9) czas, na jaki umowa została zawarta;
- 10) warunki i sposób zmiany oraz rozwiązania umowy.

3. O zawartej umowie starosta zawiadamia niezwłocznie sąd.

4. Jeżeli umowę zawierają małżonkowie, świadczenie przysługuje małżonkowi wskazanemu w umowie.

5. W zakresie nieuregulowanym ustawą, do umowy mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny dotyczące umowy zlecenia.

Art. 75. 1. Organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej jest wyznaczona przez starostę jednostka organizacyjna powiatu lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania na podstawie art. 180.

2. Na terenie jednego powiatu może działać więcej niż jeden organizator rodzinnej pieczy zastępczej.

3. Do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności:

- 1) prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 2) kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej;
- 3) prowadzenie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie rodzin zastępczych zawodowych, rodzin zastępczych niezawodowych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka;
- 4) zapewnianie rodzinom zastępczym niezawodowym, rodzinom zastępczym zawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby;
- 5) zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia;
- 6) organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy;
- 7) współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami

- pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, zakładami opieki zdrowotnej, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi;
- 8) prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
 - 9) zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;
 - 10) dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej;
 - 11) prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczą;
 - 12) przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz wywiadów rodzinnych, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
 - 13) zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego;
 - 14) przedstawianie staroście corocznego sprawozdania z efektów pracy;
 - 15) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających.

Art. 76. 1. Rodziny zastępcze niezawodowe, rodziny zastępcze zawodowe oraz rodzinne domy dziecka obejmuje się opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

2. Koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej wyznacza organizator rodzinnej pieczy zastępczej, po zasięgnięciu opinii, odpowiednio rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka.

3. Do zadań koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności:

- 1) udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej;
- 2) przygotowanie, we współpracy z asystentem rodziny i odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka, planu pomocy dziecku;

- 3) pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu, w szczególności przez organizowanie grup wsparcia;
- 4) zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej;
- 5) organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza niezawodowa, rodzina zastępcza zawodowa albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku;
- 6) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
- 7) udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej;
- 8) przedstawianie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

4. Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej nie może mieć pod opieką łącznie więcej niż 15 rodzin zastępczych zawodowych, rodzin zastępczych niezawodowych lub rodzinnych domów dziecka.

5. Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej jest obowiązany do systematycznego podnoszenia swoich kwalifikacji w zakresie pracy z dziećmi lub rodziną, w szczególności przez udział w szkoleniach i samokształcenie.

6. Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej ma prawo do korzystania z poradnictwa zawodowego, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie jego kompetencji zawodowych, oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego.

Art. 77. 1. Koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej może być osoba, która:

- 1) posiada:
 - a) wykształcenie wyższe na kierunku pedagogika, pedagogika specjalna, psychologia, praca socjalna, nauki o rodzinie lub
 - b) wykształcenie wyższe na dowolnym kierunku, uzupełnione studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, pedagogiki, nauk o rodzinie, resocjalizacji lub kursem kwalifikacyjnym z zakresu pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej oraz co najmniej roczne doświadczenie w pracy z dzieckiem

- i rodziną lub co najmniej roczne doświadczenie jako rodzina zastępcza lub prowadzący rodzinny dom dziecka, lub
- c) co najmniej wykształcenie średnie i co najmniej 5-letnie doświadczenie, jako rodzina zastępcza lub prowadzący rodzinny dom dziecka;
- 2) nie jest i nie była pozbawiona władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest jej zawieszona ani ograniczona;
 - 3) wypełnia obowiązek alimentacyjny – w przypadku gdy taki obowiązek został na nią nałożony na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd;
 - 4) nie jest pracownikiem powiatowego centrum pomocy rodzinie lub ośrodka pomocy społecznej;
 - 5) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

2. W przypadku wszczęcia przeciwko osobie będącej koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej postępowania karnego o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego przepisy art. 16 stosuje się odpowiednio.

Art. 78. 1. Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej jest zatrudniany przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

2. Praca koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej jest wykonywana w ramach stosunku pracy w systemie zadaniowego czasu pracy lub umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z ustawą z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny stosuje się przepisy dotyczące zlecenia.

3. Praca koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej nie może być łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego.

4. W przypadku niewypełnienia obowiązku, o którym mowa w art. 76 ust. 3 pkt 6, z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej stosunek pracy lub umowa o świadczenie usług, o których mowa w ust. 2, mogą zostać rozwiązane bez zachowania okresu wypowiedzenia.

Art. 79. 1. Rodzina zastępcza zawodowa, rodzina zastępcza niezawodowa lub prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo dokonuje oceny koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, pod którego opieką się znajduje.

2. Ocena sporządza się w formie pisemnej i przekazuje właściwemu organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

3. Pierwsza ocena koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej jest dokonywana nie później niż przed upływem roku od rozpoczęcia sprawowania opieki, a następnie nie rzadziej niż co 4 lata.

4. W przypadku negatywnej oceny koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej kolejna ocena jest dokonywana w terminie 3 miesięcy od tej oceny. W przypadku kolejnej negatywnej oceny, rodzina zastępcza zawodowa, rodzina zastępcza niezawodowa lub prowadzący rodzinny dom dziecka może wystąpić do organizatora rodzinnej pieczy zastępczej o wyznaczenie innego koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Art. 80. 1. Rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka, na każde umieszczone dziecko, przysługuje świadczenie na pokrycie kosztów jego utrzymania, nie niższe niż kwota:

- 1) 660 zł miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej;
- 2) 1000 zł miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka.

2. Wysokość świadczenia, o którym mowa w ust. 1, pomniejsza się o kwotę odpowiadającą 50 % dochodu dziecka, nie więcej jednak niż o 80 % kwot, o których mowa w ust. 1.

3. Za dochód dziecka uważa się otrzymywane alimenty, rentę rodzinną oraz uposażenie rodzinne.

4. Zmiany wysokości dochodu dziecka w okresie pobierania świadczenia, o którym mowa w ust. 1, nie wpływają na wysokość tego świadczenia, jeżeli łącznie nie przekroczyły 10 % dochodu dziecka, uwzględnionego przy ustalaniu jego wysokości.

5. W przypadku gdy zmiany wysokości dochodu dziecka łącznie przekroczą 10 % dochodu dziecka uwzględnionego przy ustalaniu wysokości świadczenia, odpowiednio rodzina zastępcza lub prowadzący rodzinny dom dziecka informuje o zmianie wysokości dochodu dziecka organ, który przyznał świadczenie.

Art. 81. 1. Rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, przysługuje dodatek nie niższy niż kwota 200 zł miesięcznie na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania tego dziecka.

2. Rodzinie zastępczej zawodowej na dziecko umieszczone na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich, przysługuje dodatek nie niższy niż kwota 200 zł miesięcznie na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania tego dziecka.

Art. 82. 1. Rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka przysługuje świadczenie, o którym mowa w art. 80 ust. 1, oraz dodatki, o których mowa w art. 81, również po osiągnięciu przez dziecko pełnoletności, jeżeli nadal przebywa w tej rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka, na zasadach określonych w art. 38 ust. 2.

2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, przepisów art. 80 ust. 2 – 5, nie stosuje się.

Art. 83. 1. Rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka, wójt albo starosta może przyznać:

- 1) dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka w wieku od 6. do 18. roku życia – raz w roku;
- 2) świadczenie na pokrycie:
 - a) niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka – jednorazowo,
 - b) wydatków związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki – jednorazowo lub okresowo.

2. Rodzina zastępcza zawodowa może otrzymywać środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego w wysokości odpowiadającej wydatkom ponoszonym przez rodzinę zastępczą zawodową, na czynsz, opłaty z tytułu najmu, opłaty za energię elektryczną i ciepłą, wodę, gaz, odbiór nieczystości stałych i płynnych, dźwig osobowy, antenę zbiorczą, abonament telewizyjny i radiowy, usługi telekomunikacyjne oraz związanym z kosztami eksploatacji, obliczonym przez podzielenie łącznej kwoty tych wydatków przez liczbę osób zamieszkujących w tym lokalu lub domu jednorodzinnym i pomnożenie przez liczbę dzieci i osób, które osiągnęły pełnoletniość przebywając w pieczy zastępczej, o których mowa w art. 38 ust. 2, umieszczonych w rodzinie zastępczej wraz z osobami tworzącymi tą rodzinę zastępczą.

3. Rodzinie zastępczej zawodowej starosta może raz do roku przyznać świadczenie na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego.

Art. 84. Prowadzący rodzinny dom dziecka otrzymuje środki finansowe na:

- 1) utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, w którym jest prowadzony rodzinny dom dziecka, w wysokości odpowiadającej wydatkom ponoszonym przez rodzinny dom dziecka, na czynsz, opłaty z tytułu najmu, opłaty za energię elektryczną i ciepłą, wodę, gaz, odbiór nieczystości stałych i płynnych, dźwig osobowy, antenę zbiorczą, abonament telewizyjny i radiowy, usługi telekomunikacyjne oraz związanym z kosztami eksploatacji, obliczonym przez podzielenie łącznej kwoty tych wydatków przez liczbę osób zamieszkujących w tym lokalu lub domu jednorodzinnym i pomnożenie przez liczbę dzieci i osób, które osiągnęły pełnoletniość przebywając w pieczy zastępczej, o których mowa w art. 38 ust. 2, umieszczonych w rodzinnym domu dziecka wraz z prowadzącym rodzinny dom dziecka;
- 2) pokrycie kosztów związanych z remontem lub ze zmianą lokalu w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, w którym jest prowadzony rodzinny dom dziecka;
- 3) pokrycie innych nieprzewidzianych kosztów związanych z opieką i wychowaniem dziecka lub funkcjonowaniem rodzinnego domu dziecka.

Art. 85. 1. Rodzinie zastępczej zawodowej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka przysługuje wynagrodzenie nie niższe niż kwota 2000 zł miesięcznie.

2. Rodzinie zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego przysługuje wynagrodzenie nie niższe niż kwota 2600 zł miesięcznie.

3. Ustalając wysokość wynagrodzenia, o którym mowa w ust. 1 i 2, bierze się pod uwagę w szczególności kwalifikacje, szkolenia i oceny rodziny zastępczej zawodowej oraz prowadzącego rodzinny dom dziecka.

4. W przypadku gdy rodzina zastępcza zawodowa lub prowadzący rodzinny dom dziecka nie sprawuje opieki nad dzieckiem z powodu umieszczenia dziecka w jednostce, o której mowa w art. 87 ust. 2, albo opuszczenia rodziny zastępczej zawodowej lub rodzinnego domu dziecka przez ostatnie powierzone dziecko lub osobę, która osiągnęła pełnoletniość, przebywając w pieczy zastępczej, o której mowa w art. 38 ust. 2, nad którymi była sprawowana piecza zastępcza, rodzina zastępcza zawodowa oraz prowadzący rodzinny dom dziecka za okres pozostawania w gotowości do czasu powrotu dziecka z jednostki, o której mowa w art. 87 ust. 2, lub przyjęcia kolejnego dziecka, otrzymują wynagrodzenie w wysokości 80 % dotychczas otrzymywanego wynagrodzenia.

5. Rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego, w której przebywa przez okres dłuższy niż 10 dni w miesiącu kalendarzowym więcej niż troje dzieci lub co najmniej jedno dziecko, o którym mowa w art. 81, otrzymuje dodatek w wysokości 20 % otrzymywanego wynagrodzenia.

6. Rodzina zastępcza zawodowa oraz prowadzący rodzinny dom dziecka, za czas sprawowania funkcji rodziny pomocowej, otrzymuje świadczenie w wysokości nie niższej niż 20 % otrzymywanego wynagrodzenia miesięcznie.

7. Rodzina zastępcza niezawodowa oraz małżeństwo lub osoba, o których mowa w art. 73 ust. 1 pkt 2, za czas sprawowania funkcji rodziny pomocowej otrzymują miesięcznie świadczenie w wysokości nie niższej niż 20 % kwoty, o której mowa w ust. 1.

8. Świadczenia, o których mowa w ust. 6 i 7, przysługują w wysokości proporcjonalnej do liczby dni pobytu dziecka w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka w danym miesiącu kalendarzowym.

Art. 86. 1. Wysokości wynagrodzeń i świadczeń, określone w umowach, o których mowa w art. 55, 61 i 74, są waloryzowane corocznie średniorocznym wskaźnikiem wzrostu wynagrodzeń, określonym w ustawie budżetowej, dla pracowników państwowej sfery budżetowej nieobjętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń od dnia 1 kwietnia każdego roku kalendarzowego.

2. Kwoty, o których mowa w art. 80 ust. 1 i art. 81, podlegają waloryzacji wskaźnikiem cen towarów i usług konsumpcyjnych ogłaszanych przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, od dnia 1 czerwca roku kalendarzowego następującego po roku kalendarzowym, w którym wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych w okresie od roku kalendarzowego, w którym była przeprowadzona ostatnio waloryzacja, przekroczył 105,0 %.

3. Wysokość kwot, o których mowa w ust. 2, jest ogłaszana w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, w drodze obwieszczenia, przez ministra właściwego do spraw rodziny, w terminie do końca marca roku kalendarzowego, w którym jest przeprowadzana waloryzacja.

Art. 87. 1. Świadczenia i dodatki, o których mowa w art. 80 ust. 1 i art. 81, przyznaje się od dnia faktycznego umieszczenia dziecka odpowiednio w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka do dnia faktycznego opuszczenia przez dziecko rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka.

2. W przypadku gdy rodzina zastępcza lub prowadzący rodzinny dom dziecka nie ponosi kosztów utrzymania dziecka w związku z jego pobytem w:

- 1) domu pomocy społecznej,
- 2) specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym,
- 3) młodzieżowym ośrodku wychowawczym,
- 4) młodzieżowym ośrodku socjoterapii zapewniającym całodobową opiekę,
- 5) specjalnym ośrodku wychowawczym

– otrzymuje świadczenia, o których mowa w art. 80 ust. 1, w wysokości nie niższej niż 20 % przyznanych świadczeń.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, rodzinie zastępczej lub prowadzącemu rodzinny dom dziecka dodatki, o których mowa w art. 81, nie przysługują.

4. W przypadku gdy świadczenia oraz dodatki, o których mowa w art. 80 ust. 1 i art. 81, przysługują rodzinie zastępczej lub prowadzącemu rodzinny dom dziecka za niepełny miesiąc kalendarzowy, świadczenia oraz dodatki wypłaca się w wysokości proporcjonalnej do liczby dni pobytu dziecka w danym miesiącu kalendarzowym.

5. W przypadku powierzenia rodzinie pomocowej opieki i wychowania nad dzieckiem umieszczonym w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka, rodzinie pomocowej wypłaca się świadczenie i dodatki przysługujące rodzinie zastępczej lub prowadzącemu rodzinny dom dziecka, o których mowa w art. 80 ust. 1 i art. 81, w wysokości proporcjonalnej do liczby dni pobytu dziecka w danym miesiącu w tej rodzinie pomocowej.

Art. 88. 1. Świadczenia, dodatki i dofinansowanie do wypoczynku, o których mowa w art. 80 ust. 1, art. 81, 83 i 84, są udzielane na wniosek odpowiednio rodziny zastępczej, rodziny pomocowej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, rodzina pomocowa składa, w przypadku gdy rodzina zastępcza lub prowadzący rodzinny dom dziecka nie pobierała świadczeń, dodatków lub dofinansowania do wypoczynku, o których mowa w art. 80 ust. 1, art. 81, 83 i 84.

3. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, rodzina zastępcza niezawodowa, rodzina zastępcza zawodowa, rodzina pomocowa oraz prowadzący rodzinny dom dziecka składają w powiatowym centrum pomocy rodzinie właściwym ze względu na miejsce zamieszkania.

4. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, rodzina zastępcza spokrewniona składa w ośrodku pomocy społecznej właściwym ze względu na miejsce zamieszkania.

Art. 89. Osoby otrzymujące świadczenia, dodatki, wynagrodzenia oraz dofinansowania do wypoczynku, o których mowa w niniejszym rozdziale, zwane dalej „świadczeniami pieniężnymi”, są obowiązane niezwłocznie poinformować organ, który przyznał świadczenie pieniężne, o każdej zmianie ich sytuacji osobistej, dochodowej i majątkowej, która ma wpływ na prawo do tych świadczeń.

Art. 90. W przypadku osób lub małżonków, niespełniających warunków dotyczących rodzin zastępczych w zakresie niezbędnych szkoleń, którym sąd powierzył tymczasowo pełnienie funkcji rodziny zastępczej, na podstawie art. 109 § 2 pkt 5 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. Nr 9, poz. 59, z późn. zm.⁵⁾), przepisy art. 80 – 82, 86 i 87 stosuje się odpowiednio.

Art. 91. Rada gminy lub rada powiatu w drodze uchwały może podnieść wysokość świadczeń pieniężnych, o których mowa w art. 80 ust. 1, art. 81, 83 i 85.

Art. 92. 1. Nienależnie pobrane świadczenia pieniężne podlegają zwrotowi łącznie z ustawowymi odsetkami przez osobę, która je pobrała.

2. Za nienależnie pobrane świadczenia pieniężne uważa się świadczenia:

- 1) wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie albo wstrzymanie wypłaty świadczenia pieniężnego w całości lub w części;
- 2) przyznane lub wypłacone w przypadku świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą te świadczenia;
- 3) wypłacone bez podstawy prawnej lub z rażącym naruszeniem prawa, jeżeli stwierdzono nieważność decyzji przyznającej świadczenie pieniężne albo w wyniku wznowienia postępowania uchylono decyzję przyznającą to świadczenie i odmówiono prawa do tego świadczenia.

3. Wysokość należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń pieniężnych oraz termin ich spłaty ustala w drodze decyzji organ, który przyznał świadczenie pieniężne.

4. Należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń pieniężnych ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat, licząc od dnia, w którym decyzja ustalająca ich wysokość stała się ostateczna.

⁵⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1975 r. Nr 45, poz. 234, z 1986 r. Nr 36, poz. 180, z 1990 r. Nr 34, poz. 198, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1998 r. Nr 117, poz. 757, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 122, poz. 322, z 2001 r. Nr 128, poz. 1403, z 2003 r. Nr 83, poz. 772 i Nr 130, poz. 1188, z 2004 r. Nr 162, poz. 1691, z 2007 r. Nr 121, poz. 831, Nr 134, poz. 947 i Nr 192, poz. 1378, z 2008 r. Nr 220, poz. 1431 oraz z 2010 r. Nr 125, poz. 842.

5. Bieg przedawnienia, o którym mowa w ust. 4, przerywa odroczenie terminu płatności należności, rozłożenie spłaty należności na raty oraz każda czynność zmierzająca do ściągnięcia należności, jeżeli o czynności tej dłużnik został zawiadomiony.

6. Nie wydaje się decyzji o zwrocie nienależnie pobranych świadczeń pieniężnych, jeżeli od terminu ich pobrania upłynęło 10 lat.

7. Kwoty nienależnie pobranych świadczeń pieniężnych wraz z odsetkami, ustalone ostateczną decyzją, podlegają potrąceniu z bieżąco wypłacanych świadczeń pieniężnych.

8. Należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń pieniężnych podlegają egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

9. Odsetki od nienależnie pobranych świadczeń pieniężnych są naliczane od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu wypłaty świadczenia pieniężnego do dnia spłaty.

10. Uzyskane kwoty zalicza się w pierwszej kolejności na poczet należności najdawniej wymagalnych.

11. Wójt albo starosta w porozumieniu z wójtem może umorzyć kwotę nienależnie pobranych świadczeń pieniężnych łącznie z odsetkami w całości lub w części, odroczyć termin płatności albo rozłożyć na raty, jeżeli zachodzą szczególnie uzasadnione okoliczności dotyczące sytuacji rodziny.

Rozdział 3

Instytucjonalna piecza zastępcza

Art. 93. 1. Instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie:

- 1) placówki opiekuńczo-wychowawczej;
- 2) regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej;
- 3) interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

2. Placówkę opiekuńczo-wychowawczą prowadzi powiat lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania na podstawie art. 180.

3. Samorząd województwa może prowadzić lub zlecić, na podstawie art. 180, prowadzenie regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

4. Placówka opiekuńczo-wychowawcza:

- 1) zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności bytowe, rozwojowe, emocjonalne, społeczne i religijne;
- 2) realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku;
- 3) umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej;
- 4) podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny, znalezienia rodziny przysposabiającej lub umieszczenia w rodzinnych formach pieczy zastępczej;
- 5) zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych;
- 6) obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi;
- 7) zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych.

Art. 94. 1. Starosta może zapewnić wspólną obsługę ekonomiczno-administracyjną i organizacyjną prowadzonych placówek opiekuńczo-wychowawczych, w szczególności tworząc centra administracyjne do obsługi tych placówek lub zlecić realizację tego zadania na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873, z późn. zm.⁶⁾).

2. Do obsługi placówek opiekuńczo-wychowawczych, w zakresie wykonywanych zadań, o których mowa w art. 93 ust. 4, można zatrudniać osoby, o których mowa w art. 98 ust. 1 pkt 2 – 4.

Art. 95. 1. W placówce opiekuńczo-wychowawczej są umieszczane dzieci powyżej 10 roku życia, wymagające szczególnej opieki lub mające trudności w przystosowaniu się do życia w rodzinie.

2. Umieszczenie dziecka poniżej 10 roku życia w placówce opiekuńczo-wychowawczej jest możliwe w wyjątkowych przypadkach, szczególnie gdy przemawia za tym dobro dziecka, stan jego zdrowia lub dotyczy to rodzeństwa.

3. W placówce opiekuńczo-wychowawczej można umieścić, w tym samym czasie, łącznie nie więcej niż 14 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletniość przebywając w pieczy zastępczej, o których mowa w art. 38 ust. 2.

⁶⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 64, poz. 593, Nr 116, poz. 1203 i Nr 210, poz. 2135, z 2005 r. Nr 155, poz. 1298, Nr 169, poz. 1420, Nr 175, poz. 1462 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 94, poz. 651, z 2008 r. Nr 209, poz. 1316, z 2009 r. Nr 19, poz. 100, Nr 22, poz. 120 i Nr 157, poz. 1241 oraz z 2010 r. Nr 28, poz. 146 i Nr 127, poz. 857.

4. Placówka opiekuńczo-wychowawcza zapewnia możliwość przyjmowania dzieci przez całą dobę.

Art. 96. Placówka opiekuńczo-wychowawcza współpracuje, w zakresie wykonywanych zadań, z sądem, powiatowym centrum pomocy rodzinie, rodziną, asystentem rodziny, organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej oraz z innymi osobami niespokrewnionymi z dzieckiem, które podejmują się wspierania działań wychowawczych placówki opiekuńczo-wychowawczej, w szczególności w zakresie przygotowania dziecka do samodzielnego życia, jeżeli osoby te uzyskają akceptację dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej oraz pozytywną opinię organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Art. 97. 1. Placówką opiekuńczo-wychowawczą kieruje dyrektor.

2. Dyrektorem placówki opiekuńczo-wychowawczej może być osoba, która:

- 1) posiada tytuł zawodowy magistra lub tytuł równorzędny:
 - a) na kierunku pedagogika, pedagogika specjalna, psychologia, nauki o rodzinie lub na innym kierunku, którego program obejmuje resocjalizację, pracę socjalną, pedagogikę opiekuńczo-wychowawczą, albo
 - b) na dowolnym kierunku, uzupełniony studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, pedagogiki, nauk o rodzinie lub resocjalizacji;
- 2) posiada co najmniej 3-letni staż pracy w instytucji zajmującej się pracą z dziećmi lub rodziną;
- 3) nie jest i nie była pozbawiona władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest jej zawieszona ani ograniczona;
- 4) wypełnia obowiązek alimentacyjny – w przypadku gdy taki obowiązek został na nią nałożony na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd;
- 5) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 6) jest zdolna do kierowania placówką opiekuńczo-wychowawczą, co zostało potwierdzone zaświadczeniem lekarskim o braku przeciwwskazań do pełnienia tej funkcji.

3. W przypadku wszczęcia przeciwko osobie będącej dyrektorem placówki opiekuńczo-wychowawczej postępowania karnego o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego przepisy art. 16 stosuje się odpowiednio.

Art. 98. 1. Osobą pracującą z dziećmi w placówce opiekuńczo-wychowawczej może być osoba posiadająca następujące kwalifikacje:

- 1) w przypadku wychowawcy – wykształcenie wyższe:
 - a) na kierunku pedagogika, pedagogika specjalna, psychologia, praca socjalna, nauki o rodzinie lub na innym kierunku, którego program obejmuje resocjalizację, pracę socjalną, pedagogikę opiekuńczo-wychowawczą, albo
 - b) na dowolnym kierunku, uzupełnione studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, pedagogiki, nauk o rodzinie lub resocjalizacji;
- 2) w przypadku pedagoga – tytuł zawodowy magistra na kierunku pedagogika albo pedagogika specjalna;
- 3) w przypadku psychologa – prawo wykonywania zawodu psychologa w rozumieniu ustawy z dnia 8 czerwca 2001 r. o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów;
- 4) w przypadku osoby prowadzącej terapię – udokumentowane przygotowanie do prowadzenia terapii o profilu potrzebnym w pracy z dzieckiem i rodziną;
- 5) w przypadku opiekuna dziecięcego – ukończoną szkołę przygotowującą do pracy w zawodzie opiekuna dziecięcego lub pielęgniarstwa albo studia pedagogiczne.

2. W placówce opiekuńczo-wychowawczej z dziećmi może pracować osoba, która:

- 1) nie jest i nie była pozbawiona władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest jej zawieszona ani ograniczona;
- 2) wypełnia obowiązek alimentacyjny – w przypadku gdy taki obowiązek został na nią nałożony na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd;
- 3) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 4) jest zdolna do pracy w placówce opiekuńczo-wychowawczej, co zostało potwierdzone zaświadczeniem lekarskim o braku przeciwwskazań do tej pracy.

3. Osoby, o których mowa w ust. 1, mają prawo do korzystania z poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego.

4. Dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej może pełnić równocześnie funkcję [p1]wychowawcy.

5. W placówce opiekuńczo-wychowawczej, w razie potrzeby, mogą być zatrudnione osoby do obsługi i administracji. Przepis ust. 2 pkt 3 i 4 stosuje się odpowiednio.

6. Przy zapewnianiu opieki lub wychowania nad dzieckiem przebywającym w placówce opiekuńczo-wychowawczej oraz wykonywaniu innych czynności związanych z realizacją zadań tej placówki można korzystać z pomocy wolontariuszy. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio.

7. W przypadku wszczęcia przeciwko osobie, o której mowa w ust. 1, postępowania karnego o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego przepisy art. 16 stosuje się odpowiednio.

Art. 99. 1. Praca z dzieckiem w placówce opiekuńczo-wychowawczej jest prowadzona zgodnie z indywidualnym planem pracy, sporządzonym i realizowanym przez wychowawcę we współpracy z asystentem rodziny.

2. Pracę z grupą dzieci oraz pracę indywidualną z dzieckiem organizuje wychowawca.

3. Wychowawca realizuje zadania wynikające z indywidualnego planu pracy z dzieckiem oraz pozostaje w stałym kontakcie z rodziną.

4. Dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej zgłasza informacje o przebywających w tej placówce dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną do ośrodków adopcyjnych, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających.

5. W przypadku niewypełnienia obowiązku, o którym mowa w ust. 4, z dyrektorem placówki opiekuńczo-wychowawczej stosunek pracy może zostać rozwiązany bez zachowania okresu wypowiedzenia.

Art. 100. 1. Placówka opiekuńczo-wychowawcza może specjalizować się w pełnieniu funkcji:

- 1) interwencyjnej lub
- 2) specjalistyczno-terapeutycznej.

2. Specjalizację placówki opiekuńczo-wychowawczej określa jej regulamin.

Art. 101. 1. Zadaniem placówki opiekuńczo-wychowawczej pełniącej funkcję interwencyjną jest doraźna opieka nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej, w szczególności placówka jest obowiązana przyjąć dziecko w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia dziecku opieki.

2. Do placówki, o której mowa w ust. 1, dziecko przyjmuje się:

- 1) na podstawie orzeczenia sądu;

- 2) w przypadku gdy dziecko zostało doprowadzone przez Policję lub Straż Graniczną;
- 3) na wniosek rodziców, dziecka lub osoby trzeciej, jeżeli zdrowie lub życie dziecka jest zagrożone.

3. W przypadkach, o których mowa w ust. 2, przepisów art. 95 ust. 1 i 3 nie stosuje się.

4. Do placówki, o której mowa w ust. 1, nie może być przyjęte dziecko w trakcie samowolnego pobytu poza:

- 1) zakładem poprawczym, schroniskiem dla nieletnich lub młodzieżowym ośrodkiem wychowawczym;
- 2) publicznym zakładem opieki zdrowotnej lub domem pomocy społecznej, jeżeli pobyt w tych instytucjach został orzeczony w trybie określonym w ustawie z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich.

5. Do placówki, o której mowa w ust. 1, są przyjmowane dzieci niezależnie od miejsca zamieszkania.

6. Pobyt dziecka w placówce, o której mowa w ust. 1, nie może trwać dłużej niż 3 miesiące.

7. W przypadku gdy postępowanie sądowe w sprawie uregulowania sytuacji prawnej dziecka jest w toku, pobyt w placówce, o której mowa w ust. 1, może być przedłużony, nie dłużej jednak niż o 3 miesiące.

8. O przyjęciu dziecka dyrektor placówki, o której mowa w ust. 1, informuje niezwłocznie, nie później niż w ciągu 24 godzin, sąd, powiatowe centrum pomocy rodzinie oraz ośrodek pomocy społecznej.

9. Dziecko poniżej 10. roku życia, przyjęte do placówki, o której mowa w ust. 1, zostaje niezwłocznie przeniesione do jednej z rodzinnych form pieczy zastępczej.

Art. 102. 1. W placówce opiekuńczo-wychowawczej pełniącej funkcję interwencyjną może zostać wyodrębniona część organizacyjna dysponująca bazą noclegową i zapewniająca opiekę wychowawczą, czynna przez całą dobę, wykorzystywana w sytuacjach kryzysowych, kiedy dziecko ze względów rodzinnych musi czasowo zamieszkać poza swoją rodziną za zgodą rodziców lub opiekunów prawnych albo kiedy rodzina musi czasowo uzyskać schronienie.

2. Rada powiatu określa, w drodze uchwały, szczegółowe warunki ponoszenia opłaty za pobyt w wyodrębnionej części organizacyjnej, o której mowa w ust. 1.

Art. 103. 1. Placówka opiekuńczo-wychowawcza pełniąca funkcję specjalistyczno-terapeutyczną sprawuje opiekę nad dzieckiem o indywidualnych potrzebach, w szczególności:

- 1) legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności;
- 2) wymagającym stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii;
- 3) wymagającym wyrównywania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych.

2. Placówka, o której mowa w ust. 1, zapewnia zajęcia wychowawcze, socjoterapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne, terapeutyczne, rekompensujące braki w wychowaniu w rodzinie i przygotowujące do życia społecznego, a dzieciom niepełnosprawnym – odpowiednią rehabilitację i zajęcia specjalistyczne.

Art. 104. 1. Placówka opiekuńczo-wychowawcza powstaje z dniem uzyskania zezwolenia wojewody właściwego ze względu na miejsce prowadzenia tej placówki.

2. W budynku może się mieścić tylko jedna placówka opiekuńczo-wychowawcza.

3. Wojewoda wydaje zezwolenie na wniosek, jeżeli podmiot występujący o zezwolenie:

- 1) spełnia warunki określone w ustawie i standardy określone w przepisach wydanych na podstawie art. 117;
- 2) przedstawi:
 - a) dokumenty potwierdzające tytuł prawny do nieruchomości, na terenie której placówka opiekuńczo-wychowawcza ma prowadzić działalność,
 - b) odpis z właściwego rejestru,
 - c) oświadczenie o numerze identyfikacyjnym REGON oraz numerze identyfikacji podatkowej NIP,
 - d) wypis i wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku ich braku, zaświadczenie właściwego organu gminy o zgodności lokalizacji obiektu, w którym będzie prowadzona placówka opiekuńczo-wychowawcza, z przepisami o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
 - e) pozytywną opinię starosty powiatu, na terenie którego będzie prowadzona placówka opiekuńczo-wychowawcza – w przypadku placówki opiekuńczo-wychowawczej organizowanej przez podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania;

- f) pozytywne opinie właściwego miejscowo komendanta powiatowego lub miejskiego Państwowej Straży Pożarnej i właściwego państwowego inspektora sanitarnego o warunkach bezpieczeństwa i higieny w budynku, w którym będzie mieścić się placówka opiekuńczo-wychowawcza, oraz najbliższego jej otoczenia, mając na uwadze specyfikę placówki,
- g) statut placówki opiekuńczo-wychowawczej lub jego projekt,
- h) regulamin organizacyjny placówki opiekuńczo-wychowawczej lub jego projekt,
- i) informację o sposobie finansowania placówki opiekuńczo-wychowawczej oraz o niezaleganiu w regulowaniu zobowiązań podatkowych i składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

4. Dokumenty, o których mowa w ust. 3 pkt 2 lit. f, są wymagane, w przypadku gdy wojewoda po przeprowadzeniu oględzin obiektu zażąda ich przedstawienia.

5. Zezwolenie wydaje się po przeprowadzeniu oględzin obiektu, w którym placówka opiekuńczo-wychowawcza ma prowadzić działalność.

6. Zezwolenie na prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej wydaje się na czas nieokreślony.

7. Po uzyskaniu zezwolenia placówka opiekuńczo-wychowawcza podlega wpisowi do rejestru placówek, o którym mowa w art. 177 pkt 1.

8. Jeżeli podmiot, któremu wydano zezwolenie na prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej:

- 1) przestał spełniać warunki określone w ustawie i standardy usług określone w przepisach wydanych na podstawie art. 117,
 - 2) nie przedstawi na żądanie wojewody, w wyznaczonym terminie, aktualnych dokumentów, o których mowa w ust. 3 pkt 2 lit. b – g
- wojewoda wyznacza dodatkowy termin na spełnienie tych warunków lub standardów albo na dostarczenie wymaganych dokumentów lub informacji.

9. Po bezskutecznym upływie dodatkowego terminu, o którym mowa w ust. 8, wojewoda cofa zezwolenie na prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej.

10. W przypadku cofnięcia zezwolenia wojewoda wykreśla placówkę opiekuńczo-wychowawczą z rejestru placówek, o którym mowa w art. 177 pkt 1.

Art. 105. 1. Podmiot prowadzący placówkę opiekuńczo-wychowawczą nie może jej zlikwidować bez zgody wojewody.

2. Wojewoda wydaje zgodę na likwidację placówki opiekuńczo-wychowawczej, jeżeli starosta zapewni właściwą pieczę zastępczą dzieciom z tej placówki.

3. Dokumentację likwidowanej placówki opiekuńczo-wychowawczej przechowuje starosta właściwy ze względu na siedzibę placówki.

Art. 106. 1. Na wniosek dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej lub na wniosek wychowawcy za zgodą dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej, po zasięgnięciu opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, oraz powiatowego centrum pomocy rodzinie właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dziecka, starosta może przenieść dziecko do innej placówki opiekuńczo-wychowawczej, pełniącej tę samą funkcję.

2. O przeniesieniu dziecka umieszczonego w placówce opiekuńczo-wychowawczej na podstawie orzeczenia sądu, starosta informuje właściwy sąd.

3. Placówka opiekuńczo-wychowawcza ma obowiązek przyjąć dziecko z terenu innego powiatu, jeśli dysponuje wolnym miejscem w tej placówce.

Art. 107. 1. W regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej są umieszczane dzieci wymagające szczególnej opieki lub mające trudności w przystosowaniu się do życia w rodzinie, które ze względu na stan zdrowia wymagający stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

2. W regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej można umieścić, w tym samym czasie, łącznie nie więcej niż 30 dzieci.

Art. 108. Regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna ma obowiązek przyjąć dziecko z powiatu leżącego w granicach innego województwa, jeżeli dysponuje wolnym miejscem.

Art. 109. 1. W interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym umieszcza się dzieci, które ze względu na stan zdrowia wymagają specjalistycznej opieki oraz w okresie oczekiwania na przysposobienie nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej.

2. W interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym, w tym samym czasie, można umieścić nie więcej niż 20 dzieci.

3. Pobyt dziecka w interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym nie może trwać dłużej niż do ukończenia przez dziecko pierwszego roku życia.

Art. 110. Regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne oraz interwencyjne ośrodki preadopcyjne zapewniają specjalistyczną opiekę medyczną i rehabilitację dzieciom umieszczonym w tych placówkach i ośrodkach.

Art. 111. Do regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych oraz interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych przepisy art. 93 ust. 4, art. 95 ust. 4, art. 96 – 99, art. 104 – 106 stosuje się odpowiednio.

Art. 112. Wojewoda sprawuje nadzór nad działalnością placówek opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych oraz interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych.

Art. 113. 1. Wojewoda w nadzorowanych placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych oraz interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych może przeprowadzać kontrolę.

2. Kontrolę prowadzą upoważnieni pracownicy urzędu wojewódzkiego w zespołach co najmniej dwuosobowych, zwanych dalej „zespołami inspektorów”.

3. Przy przeprowadzaniu kontroli wojewoda może korzystać z pomocy osób posiadających specjalistyczną wiedzę z zakresu przedmiotu kontroli.

4. Zespół inspektorów, w zakresie prowadzonej kontroli, ma prawo w szczególności do:

- 1) żądania udzielenia informacji w formie ustnej lub pisemnej oraz przedstawienia dokumentów i danych, niezbędnych do sprawowania nadzoru i kontroli;
- 2) nienaruszającego miru domowego wstępu w ciągu doby do obiektów i pomieszczeń kontrolowanej placówki lub ośrodka;
- 3) wzywania i przesłuchiwania świadków;
- 4) zwrócenia się o wydanie opinii biegłych.

5. Członkowie zespołu inspektorów, przeprowadzając czynności, o których mowa w ust. 4, są obowiązani do okazania imiennego upoważnienia do prowadzenia kontroli oraz dokumentu potwierdzającego tożsamość.

6. Członkiem zespołu inspektorów upoważnionym do prowadzenia kontroli w nadzorowanych przez wojewodę placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych

placówkach opiekuńczo-terapeutycznych oraz interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych może być osoba, która posiada:

- 1) tytuł zawodowy magistra na kierunku pedagogika, pedagogika specjalna, psychologia lub politologia o specjalności profilaktyka społeczna i resocjalizacja;
- 2) co najmniej trzyletni staż pracy w zawodzie pedagoga lub psychologa albo w zakresie resocjalizacji.

Art. 114. 1. Wojewoda, w związku z prowadzoną kontrolą, może wystąpić z wnioskiem do właściwego miejscowo komendanta Policji o pomoc, jeżeli jest to niezbędne do przeprowadzenia czynności, o których mowa w art. 113 ust. 4.

2. Komendant Policji jest obowiązany do zapewnienia zespołowi inspektorów pomocy Policji w toku wykonywanych przez niego czynności.

Art. 115. 1. Wojewoda, po przeprowadzeniu kontroli, może wydać zalecenia pokontrolne.

2. Podmiot prowadzący placówkę opiekuńczo-wychowawczą, regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną lub interwencyjny ośrodek preadopcyjny, któremu wydano zalecenia pokontrolne może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania tych zaleceń, zgłosić do nich zastrzeżenia.

3. Wojewoda, w terminie 14 dni od dnia otrzymania zastrzeżeń, o których mowa w ust. 2, przedstawia stanowisko w sprawie ich uwzględnienia.

4. W przypadku nieuwzględnienia zastrzeżeń przez wojewodę podmiot, o którym mowa w ust. 2, jest obowiązany w terminie 30 dni od dnia otrzymania stanowiska wojewody, o którym mowa w ust. 3, do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych.

5. W przypadku uwzględnienia zastrzeżeń przez wojewodę podmiot, o którym mowa w ust. 2, jest obowiązany w terminie 30 dni od dnia otrzymania stanowiska wojewody, o którym mowa w ust. 3, do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych zastrzeżeń.

6. W przypadku stwierdzenia istotnych uchybień w działalności wojewoda, niezależnie od przysługujących mu innych środków, zawiadamia o stwierdzonych uchybieniach właściwy organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego.

7. Organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego, o którym mowa w ust. 6, do którego skierowano zawiadomienie o stwierdzonych uchybieniach, jest obowiązany,

w terminie 30 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o stwierdzonych uchybieniach, powiadomić wojewodę o podjętych czynnościach.

Art. 116. W przypadku niepodjęcia lub niewykonania czynności wynikających z zaleceń pokontrolnych mających na celu ograniczenie lub likwidację stwierdzonych istotnych uchybień lub nieprawidłowości w funkcjonowaniu placówki opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego, wojewoda może orzec o czasowym lub stałym cofnięciu zezwolenia na prowadzenie tej placówki lub ośrodka.

Art. 117. Minister właściwy do spraw rodziny określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) tryb i sposób kierowania i przyjmowania dziecka do placówki opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej i interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego oraz ich opuszczania, z uwzględnieniem dzieci cudzoziemców,
- 2) organizację placówek i ośrodków, o których mowa w pkt 1, w tym:
 - a) maksymalną liczbę dzieci pozostających pod opieką jednego wychowawcy oraz innych osób pracujących z dziećmi, w zależności od organizacji pracy i potrzeb dzieci,
 - b) warunki sprawowania opieki w godzinach nocnych,
 - c) organizację pracy wychowawczej, w tym tryb przeprowadzania diagnozy psychofizycznej dziecka,
 - d) prowadzoną dokumentację dotyczącą dziecka,
- 3) standardy usług świadczonych w placówkach i ośrodkach, o których mowa w pkt 1,
- 4) wzór wniosku o wydanie zezwolenia na prowadzenie placówki lub ośrodka, o którym mowa w pkt 1

– uwzględniając zadania realizowane przez placówki opiekuńczo-wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne oraz interwencyjne ośrodki preadopcyjne, potrzebę zapewnienia prawidłowego funkcjonowania tych placówek i ośrodków oraz odpowiedniego poziomu świadczonych usług, a także kontaktów dziecka z jego rodziną.

Rozdział 4

Ocena sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej oraz rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka

Art. 118. Kierownik ośrodka pomocy społecznej ocenia:

- 1) sytuację dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej;
- 2) rodzinę zastępczą spokrewnioną.

Art. 119. Oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej dokonuje się w celu:

- 1) ustalenia aktualnej sytuacji rodzinnej dziecka;
- 2) analizy stosowanych metod pracy z dzieckiem i rodziną;
- 3) monitorowania procedur adopcyjnych dzieci z uregulowaną sytuacją prawną umożliwiającą przysposobienie;
- 4) oceny stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb;
- 5) oceny zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Art. 120. Oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej kierownik ośrodka pomocy społecznej dokonuje w konsultacji w szczególności z:

- 1) rodziną zastępczą spokrewnioną;
- 2) pedagogiem;
- 3) psychologiem;
- 4) asystentem rodziny;
- 5) przedstawicielem ośrodka adopcyjnego.

Art. 121. 1. Ocena sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej powinna być przeprowadzana w miarę potrzeb, jednak w przypadku dzieci w wieku poniżej 3 lat – nie rzadziej niż co 3 miesiące, a w przypadku dzieci starszych – nie rzadziej niż co 6 miesięcy.

2. Po dokonaniu oceny sytuacji dziecka, kierownik ośrodka pomocy społecznej formułuje na piśmie opinię dotyczącą zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej, a następnie przekazuje ją do właściwego sądu.

Art. 122. Kierownik ośrodka pomocy społecznej dokonuje oceny rodziny zastępczej spokrewnionej pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonych im funkcji oraz jakości wykonywanej pracy.

Art. 123. Oceny rodziny zastępczej spokrewnionej kierownik ośrodka pomocy społecznej dokonuje w konsultacji w szczególności z asystentem rodziny pracującym z rodziną dziecka.

Art. 124. 1. Kierownik ośrodka pomocy społecznej dokonuje pierwszej oceny rodziny zastępczej spokrewnionej nie później niż przed upływem jednego roku od umieszczenia w tej rodzinie pierwszego dziecka.

2. Kolejna ocena rodziny zastępczej spokrewnionej jest dokonywana w terminie określonym przez kierownika ośrodka pomocy społecznej w porozumieniu z asystentem rodziny.

3. W przypadku negatywnej oceny rodziny zastępczej spokrewnionej, kolejna ocena jest dokonywana w terminie 6 miesięcy od dnia dokonania tej oceny. W przypadku negatywnej kolejnej oceny, kierownik ośrodka pomocy społecznej kieruje do sądu wnioskiem o uchylenie postanowienia o umieszczeniu dziecka w rodzinie zastępczej spokrewnionej.

Art. 125. Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej ocenia:

- 1) sytuację dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej niezawodowej, rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej oraz interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 2) rodzinę zastępczą zawodową, rodzinę zastępczą niezawodową oraz prowadzącego rodzinny dom dziecka.

Art. 126. Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej dokonuje oceny w celu:

- 1) ustalania aktualnej sytuacji rodzinnej dziecka;
- 2) analizy stosowanych metod pracy z dzieckiem i rodziną;
- 3) modyfikowania planu pomocy dziecku;
- 4) monitorowania procedur adopcyjnych dzieci z uregulowaną sytuacją prawną umożliwiającą przysposobienie;
- 5) oceny stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb;
- 6) oceny zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej;

- 7) oceny możliwości umieszczenia w rodzinnej pieczy zastępczej dziecka przebywającego w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 8) informowania sądu o potrzebie umieszczenia dziecka w placówce działającej na podstawie przepisów o systemie oświaty, zakładach opieki zdrowotnej lub pomocy społecznej.

Art. 127. Oceny sytuacji dziecka koordynator rodzinnej pieczy zastępczej dokonuje w konsultacji w szczególności z:

- 1) odpowiednio rodziną zastępczą zawodową, rodziną zastępczą niezawodową, prowadzącym rodzinny dom dziecka albo dyrektorem placówki opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego lub osobą przez niego wyznaczoną;
- 2) pedagogiem;
- 3) psychologiem;
- 4) wychowawcą kierującym procesem wychowawczym dziecka, w przypadku dziecka umieszczonego w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 5) właściwym asystentem rodziny;
- 6) przedstawicielem ośrodka adopcyjnego;
- 7) przedstawicielem odpowiednio właściwego centrum pomocy rodzinie, organizatora rodzinnej pieczy zastępczej albo ośrodka pomocy społecznej.

Art. 128. 1. Ocena sytuacji dziecka powinna być przeprowadzana w miarę potrzeb, jednak w przypadku dzieci w wieku poniżej 3 lat – nie rzadziej niż co 3 miesiące, a w przypadku dzieci starszych – nie rzadziej niż co 6 miesięcy.

2. Po dokonaniu oceny sytuacji dziecka, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej formułuje na piśmie opinię dotyczącą zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej, a następnie przekazuje ją do właściwego sądu.

Art. 129. Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej dokonuje oceny rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonej im funkcji oraz jakości wykonywanej pracy.

Art. 130. Oceny rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka koordynator rodzinnej pieczy zastępczej dokonuje w konsultacji w szczególności z asystentem rodziny pracującym z rodziną dziecka.

Art. 131. 1. Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej dokonuje pierwszej oceny rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej albo prowadzącego rodzinny dom dziecka przed upływem jednego roku od umieszczenia pierwszego dziecka w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej albo rodzinnym domu dziecka.

2. Kolejna ocena jest dokonywana po upływie roku od dokonania pierwszej oceny, a następne nie rzadziej niż co 3 lata.

3. W przypadku negatywnej oceny, kolejna ocena jest dokonywana nie później niż w terminie 6 miesięcy od dnia dokonania tej oceny. W przypadku negatywnej kolejnej oceny, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej kieruje do sądu wnioski o uchyleniu postanowienia o umieszczeniu dziecka w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej albo rodzinnym domu dziecka.

4. W przypadku rodzin zastępczych zawodowych oraz rodzinnych domów dziecka, w celu ustalenia zasadności przedłużenia okresu obowiązywania umowy, o której mowa odpowiednio w art. 55 lub art. 61, oceny dokonuje się także na trzy miesiące przed wygaśnięciem tej umowy.

5. Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej wyznacza termin następnej oceny, uwzględniając stopień przygotowania rodziny zastępczej zawodowej lub niezawodowej albo prowadzącego rodzinny dom dziecka do wykonywania ich zadań.

Dział IV

Pomoc dla osób usamodzielnianych

Art. 132. 1. Osobie opuszczającej, po osiągnięciu pełnoletności, rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną, zwanej dalej „osobą usamodzielnianą”, w przypadku gdy umieszczenie w pieczy zastępczej nastąpiło na podstawie orzeczenia sądu:

- 1) przyznaje się pomoc na:
 - a) kontynuowanie nauki,

- b) usamodzielnienie,
 - c) zagospodarowanie;
- 2) udziela się pomocy w uzyskaniu:
- a) odpowiednich warunków mieszkaniowych,
 - b) zatrudnienia.

2. Przez osobę usamodzielnianą rozumie się również osobę, której pobyt w rodzinnej pieczy zastępczej ustał na skutek śmierci osób tworzących rodzinę zastępczą lub osoby prowadzącej rodzinny dom dziecka – w okresie 6 miesięcy przed osiągnięciem przez osobę usamodzielnianą pełnoletności.

3. W przypadku gdy osoba usamodzielniana przebywa w domu pomocy społecznej albo w placówce zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym lub przewlekle chorym, pomoc, o której mowa w ust. 1, nie przysługuje.

Art. 133. 1. Pomoc na kontynuowanie nauki, na usamodzielnienie oraz na zagospodarowanie jest przyznawana osobie usamodzielnianej, która przebywała w pieczy zastępczej przez okres co najmniej:

- 1) 3 lat – w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą spokrewnioną;
- 2) roku – w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą niezawodową, rodzinę zastępczą zawodową, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną.

2. Do okresów pobytu w pieczy zastępczej, o których mowa w ust. 1, wlicza się również:

- 1) okresy pobytu w domu pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz w schronisku dla nieletnich, zakładzie poprawczym, specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, specjalnym ośrodku wychowawczym, młodzieżowym ośrodku socjoterapii, zapewniającym całodobową opiekę, i młodzieżowym ośrodku wychowawczym, jeżeli orzeczenie sądu o umieszczeniu w pieczy zastępczej nie zostało uchylone;
- 2) okres pobytu osoby pełnoletniej w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, na zasadach określonych w art. 38 ust. 2.

Art. 134. 1. Pomoc na usamodzielnienie oraz pomoc na zagospodarowanie jest przyznawana osobie usamodzielnianej, której dochód miesięczny nie przekracza kwoty 1 200 zł.

2. W przypadku gdy dochód miesięczny osoby usamodzielnianej przekracza kwotę 1 200 zł, można przyznać pomoc na usamodzielnienie lub pomoc na zagospodarowanie, jeżeli jest to uzasadnione jej sytuacją mieszkaniową, dochodową, majątkową lub osobistą.

3. Ustalając dochód osoby usamodzielnianej uwzględnia się sumę dochodów tej osoby, jej małżonka oraz dzieci pozostających na jej utrzymaniu, podzieloną przez liczbę tych osób.

4. Ustalając dochód osoby usamodzielnianej uwzględnia się dochody, o których mowa w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992, z późn. zm.⁷⁾), uzyskane w miesiącu poprzedzającym miesiąc złożenia wniosku.

Art. 135. 1. Pomoc, o której mowa w art. 132 ust. 1, jest przyznawana lub udzielana na wniosek osoby usamodzielnianej.

2. Wniosek o przyznanie pomocy na kontynuowanie nauki i pomocy na usamodzielnienie osoba usamodzielniana, która przed usamodzielnieniem przebywała w rodzinie zastępczej spokrewnionej, składa w gminie właściwej ze względu na miejsce zamieszkania przed umieszczeniem jej w pieczy zastępczej.

3. Wniosek o przyznanie pomocy na kontynuowanie nauki i pomocy na usamodzielnienie osoba usamodzielniana, która przed usamodzielnieniem przebywała w rodzinie zastępczej niezawodowej, rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej lub regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej, składa w powiecie właściwym ze względu na miejsce zamieszkania przed umieszczeniem w pieczy zastępczej.

4. Wniosek o przyznanie pomocy na zagospodarowanie oraz o udzielenie pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych lub w uzyskaniu zatrudnienia składa się w powiecie właściwym ze względu na miejsce osiedlenia się osoby usamodzielnianej.

5. W przypadku cudzoziemców wniosek składa się w gminie albo powiecie właściwym ze względu na miejsce pobytu osoby usamodzielnianej.

⁷⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 222, poz. 1630, z 2007 r. Nr 64, poz. 427, Nr 105, poz. 720, Nr 109, poz. 747, Nr 192, poz. 1378 i Nr 200, poz. 1446, z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 138, poz. 872 i 875, Nr 223, poz. 1456 i Nr 237, poz. 1654, z 2009 r. Nr 97, poz. 800 i Nr 219, poz. 1706 oraz z 2010 r. Nr 50, poz. 301.

Art. 136. Osoby usamodzielniane są obowiązane niezwłocznie poinformować organ, który przyznał pomoc, o której mowa w art. 132 ust. 1 pkt 1 lit. b i c, o każdej zmianie ich sytuacji osobistej, dochodowej i majątkowej, która ma wpływ na prawo do tych świadczeń.

Art. 137. 1. Warunkiem przyznania pomocy na kontynuowanie nauki i na usamodzielnienie jest złożenie wniosku co najmniej dwa miesiące, odpowiednio, przed terminem opuszczenia pieczy zastępczej, określonym zgodnie z przepisami art. 38 ust. 1, lub terminem opuszczenia dotychczasowej rodziny zastępczej, rodzinnego domu dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawczej, określonym zgodnie z przepisami art. 38 ust. 2, z jednoczesnym:

- 1) wskazaniem przez osobę usamodzielnianą, osoby, która podejmuje się pełnienia funkcji opiekuna usamodzielnienia oraz przedstawieniem pisemnej zgody tej osoby;
- 2) złożeniem indywidualnego programu usamodzielnienia, określającego w szczególności:
 - a) zakres współdziałania osoby usamodzielnianej z opiekunem usamodzielnienia,
 - b) sposób uzyskania przez osobę usamodzielnianą wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych, pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz w podjęciu przez osobę usamodzielnianą zatrudnienia.

2. Opiekunem usamodzielnienia może być osoba tworząca rodzinę zastępczą, prowadząca rodzinny dom dziecka, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, pracownik socjalny powiatowego centrum pomocy rodzinie lub ośrodka pomocy społecznej, osoba będąca w placówce opiekuńczo-wychowawczej albo regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej wychowawcą lub psychologiem, lub inna osoba wskazana przez osobę usamodzielnianą i zaakceptowana odpowiednio przez kierownika ośrodka pomocy społecznej lub kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie.

3. Indywidualny program usamodzielnienia opracowany jest przez osobę usamodzielnianą wspólnie z opiekunem usamodzielnienia, koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej lub asystentem rodziny, a następnie zatwierdzany przez:

- 1) kierownika ośrodka pomocy społecznej – w przypadku osób, które osiągnęły pełnoletniość przebywając w rodzinie zastępczej spokrewnionej;
- 2) kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie – w przypadku osób, które osiągnęły pełnoletniość przebywając w innej formie pieczy zastępczej, niż wymieniona w pkt 1.

4. Osoby, które z przyczyn od siebie niezależnych nie wypełniły warunków, o których mowa w ust. 1, mogą wystąpić o przyznanie pomocy w terminie 6 miesięcy od ustania przyczyny ich niewypełnienia, jeżeli spełniają pozostałe warunki.

Art. 138. 1. Pomoc na kontynuowanie nauki przyznaje się osobie usamodzielnianej, jeżeli kontynuuje naukę:

- 1) w szkole;
- 2) w szkole wyższej;
- 3) na kursach, jeśli ich ukończenie jest zgodne z indywidualnym programem usamodzielnienia;
- 4) u pracodawcy w celu przygotowania zawodowego.

2. Wysokość pomocy, o której mowa w ust. 1, wynosi nie mniej niż 500 zł miesięcznie.

3. Pomoc, o której mowa w ust. 1, przyznaje się na czas nauki, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 25. roku życia.

4. Pomoc, o której mowa w ust. 1, przysługuje w czasie trwania, odpowiednio, roku szkolnego, roku akademickiego, kursu albo przygotowania zawodowego.

5. W przypadku gdy po ukończeniu:

- 1) nauki w szkole ponadgimnazjalnej osoba usamodzielniana została przyjęta w tym samym roku kalendarzowym na studia wyższe,
 - 2) studiów pierwszego stopnia osoba usamodzielniana została przyjęta w tym samym roku kalendarzowym na studia drugiego stopnia
- pomoc, o której mowa w ust. 1, przysługuje także za miesiąc wrzesień.

6. Osoba usamodzielniana otrzymująca pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki jest obowiązana przedłożyć, nie rzadziej niż raz na 6 miesięcy, zaświadczenie stwierdzające kontynuowanie nauki.

7. W przypadku gdy uprawnienie do pomocy na kontynuowanie nauki nie obejmuje pełnego miesiąca kalendarzowego, pomoc przyznaje się w wysokości proporcjonalnej do liczby dni w danym miesiącu kalendarzowym, w których pomoc przysługuje.

Art. 139. Pomoc na kontynuowanie nauki nie przysługuje, w przypadku gdy osoba usamodzielniana:

- 1) kontynuuje naukę w szkole ponadgimnazjalnej lub szkole wyższej, która zapewnia nieodpłatną naukę i nieodpłatne pełne utrzymanie;

- 2) bez uzasadnionych powodów zmieniła trzykrotnie, na tym samym poziomie kształcenia, szkołę lub szkołę wyższą, kurs lub przygotowanie do wykonywania zawodu;
- 3) została umieszczona w zakładzie karnym.

Art. 140. 1. Pomoc na kontynuowanie nauki można zawiesić, w przypadku gdy:

- 1) wystąpiły szczególne okoliczności związane z tokiem nauki, stanem zdrowia lub zdarzeniem losowym dotyczącym osoby usamodzielnianej;
- 2) w trakcie kształcenia w szkole wyższej osoba usamodzielniana przebywa na urlopie od zajęć;
- 3) osoba usamodzielniana nie realizuje indywidualnego programu usamodzielnienia.

2. Pomoc na kontynuowanie nauki zawieszają się, w przypadku gdy przeciwko osobie usamodzielnianej wszczęto postępowanie karne o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego, do czasu prawomocnego zakończenia postępowania.

3. W przypadku umorzenia postępowania karnego albo wydania wyroku uniewinniającego osobie usamodzielnianej wypłaca się pomoc na kontynuowanie nauki, z wyrównaniem od dnia zawieszenia; nie dotyczy to warunkowego umorzenia postępowania karnego.

4. Zawieszenie pomocy na kontynuowanie nauki następuje z urzędu lub na wniosek osoby usamodzielnianej, w drodze decyzji, po przeprowadzeniu wywiadu rodzinnego.

Art. 141. 1. Wysokość pomocy na usamodzielnienie wynosi:

- 1) w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą spokrewnioną – nie mniej niż 3 300 zł – jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres co najmniej 3 lat;
- 2) w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą niezawodową, rodzinę zastępczą zawodową, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-wychowawczą:
 - a) nie mniej niż 6 600 zł – jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres powyżej 3 lat,
 - b) nie mniej niż 3 300 zł – jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres od 2 do 3 lat,
 - c) nie mniej niż 1 650 zł – jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres poniżej 2 lat, nie krócej jednak niż przez okres 1 roku.

2. Pomoc na usamodzielnienie może zostać wypłacona, w zależności od ustaleń indywidualnego programu usamodzielniania, jednorazowo lub w ratach, nie później jednak niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 26. roku życia.

3. W przypadku gdy osoba usamodzielniana otrzymuje pomoc na kontynuowanie nauki, pomoc na usamodzielnienie jest wypłacana po zakończeniu pobierania pomocy na kontynuowanie nauki. W uzasadnionych przypadkach pomoc na usamodzielnienie może zostać wypłacona w trakcie wypłacania pomocy na kontynuowanie nauki.

Art. 142. 1. Pomoc na zagospodarowanie jest wypłacana jednorazowo, nie później niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 26. roku życia, w wysokości nie niższej niż 1 500 zł, a w przypadku osoby legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności – w wysokości nie niższej niż 3 000 zł.

2. Pomoc na zagospodarowanie może być przyznana w formie rzeczowej.

Art. 143. 1. Przyznanie oraz odmowa przyznania pomocy dla osoby usamodzielnianej na kontynuowanie nauki, na usamodzielnianie oraz na zagospodarowanie następuje w formie decyzji.

2. Decyzję, o której mowa w ust. 1, wydaje się po przeprowadzeniu wywiadu rodzinnego.

3. W przypadku zmiany przepisów regulujących prawo do pomocy dla osoby usamodzielnianej lub jej wysokość oraz w przypadku zmiany sytuacji osobistej, dochodowej lub majątkowej osoby usamodzielnianej, organ właściwy do wydania decyzji może bez zgody osoby usamodzielnianej zmienić lub uchylić decyzję, o której mowa w ust. 1.

4. Decyzję zmienia się lub uchyła, jeżeli osoba usamodzielniana marnotrawi przyznane świadczenia lub odmówiła przeprowadzenia wywiadu rodzinnego.

5. Udzielenie osobie usamodzielnianej pomocy, o której mowa w art. 132 ust. 1 pkt 2, nie wymaga wydania decyzji.

Art. 144. Przyznania pomocy na kontynuowanie nauki, na usamodzielnienie lub na zagospodarowanie można odmówić, w przypadku gdy:

- 1) istnieje uzasadnione przypuszczenie, że pomoc zostanie wykorzystana niezgodnie z celem, na jaki zostanie przyznana;
- 2) osoba usamodzielniana przed osiągnięciem pełnoletności opuściła samowolnie pieczę zastępczą;

- 3) osoba usamodzielniana porzuciła naukę umożliwiającą jej przygotowanie zawodowe i nie podejmuje zatrudnienia;
- 4) stosunek pracy z osobą usamodzielnianą został rozwiązany bez wypowiedzenia z winy pracownika;
- 5) osoba usamodzielniana bez uzasadnionej przyczyny uchyla się od podjęcia proponowanego jej zatrudnienia;
- 6) osoba usamodzielniana została skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub przestępstwo skarbowe.

Art. 145. Do pomocy dla osób usamodzielnianych przepisy art. 86 ust. 2 i 3, art. 91 i 92 stosuje się odpowiednio.

DZIAŁ V

Postępowanie adopcyjne

Art. 146. 1. Prowadzenie procedur przysposobienia oraz przygotowanie osób zgłaszających gotowość do przysposobienia dziecka, zwanych dalej „kandydatami do przysposobienia dziecka”, stanowi wyłączną kompetencję ośrodka adopcyjnego.

2. Ośrodek adopcyjny prowadzi samorząd województwa lub podmiot, któremu samorząd województwa zlecił realizację tego zadania, na podstawie art. 180.

3. W przypadku zlecenia realizacji zadania, o którym mowa w ust. 2, marszałek województwa zleca prowadzenie ośrodka adopcyjnego na okres co najmniej 3 lat.

Art. 147. 1. Ośrodek adopcyjny w realizacji swoich zadań kieruje się dobrem dziecka i poszanowaniem jego praw.

2. Ośrodek adopcyjny współpracuje ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z innymi podmiotami właściwymi w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, zakładami opieki zdrowotnej, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Art. 148. 1. Do zadań ośrodka adopcyjnego należy, w szczególności:

- 1) kwalifikacja dzieci zgłoszonych do przysposobienia oraz sporządzanie dla dziecka zakwalifikowanego do przysposobienia diagnozy psychologicznej i pedagogicznej oraz gromadzenie aktualnych informacji o stanie zdrowia dziecka;
- 2) dobór rodziny przysposabiającej właściwej ze względu na potrzeby dziecka;
- 3) współpraca z sądem opiekuńczym, polegająca w szczególności na powiadamianiu o okolicznościach uzasadniających wszczęcie z urzędu postępowania opiekuńczego i sporządzaniu opinii w sprawach dotyczących umieszczania dzieci w rodzinie przysposabiającej;
- 4) udzielanie pomocy w przygotowaniu wniosków o przysposobienie i zgromadzeniu niezbędnych dokumentów;
- 5) gromadzenie informacji o dzieciach, które mogą być przysposobione;
- 6) przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych kandydatów do przysposobienia dziecka;
- 7) przeprowadzanie analizy sytuacji osobistej, zdrowotnej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej kandydatów do przysposobienia dziecka, zwanej dalej „wywiadem adopcyjnym”;
- 8) prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej dla kandydatów do przysposobienia dziecka;
- 9) wspieranie psychologiczno-pedagogiczne kandydatów do przysposobienia dziecka oraz osób, które przysposobiły dziecko;
- 10) organizowanie szkoleń dla kandydatów do przysposobienia dziecka;
- 11) wydawanie świadectw ukończenia szkolenia dla kandydatów do przysposobienia dziecka oraz opinii o ich kwalifikacjach osobistych;
- 12) zapewnienie pomocy psychologicznej kobietom w ciąży oraz pacjentkom oddziałów ginekologiczno-położniczych, które sygnalizują zamiar pozostawienia dziecka bezpośrednio po urodzeniu;
- 13) prowadzenie dokumentacji z zakresu wykonywanych zadań.

2. Ośrodki adopcyjne wykonują swoje zadania nieodpłatnie, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. Szkolenia dla kandydatów do przysposobienia dziecka, o których mowa w ust. 1 pkt 7, ośrodek adopcyjny organizuje odpłatnie. Odpłatność za szkolenie nie może być wyższa niż 150 % minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalonego na podstawie odrębnych przepisów.

4. W uzasadnionych przypadkach, na wniosek kandydata do przysposobienia dziecka, ośrodek adopcyjny może zwolnić w całości lub w części z ponoszenia odpłatności za szkolenie, o której mowa w ust. 3.

Art. 149. 1. Ośrodek adopcyjny jest czynny przez cały rok.

2. Szczegółowe zadania oraz organizację działania, w tym godziny pracy ośrodka adopcyjnego, określa regulamin organizacyjny tego ośrodka, opracowany przez dyrektora ośrodka w porozumieniu z marszałkiem województwa.

Art. 150. 1. Dyrektorem ośrodka adopcyjnego może być osoba, która:

- 1) posiada tytuł zawodowy magistra na kierunku psychologia, pedagogika lub prawo oraz udokumentuje co najmniej roczny staż pracy z dziećmi w instytucjach, których zakres działania obejmuje opiekę nad dzieckiem lub pracę z rodziną;
- 2) posiada co najmniej 3-letni staż pracy w instytucji zajmującej się pracą z dziećmi lub rodziną;
- 3) nie jest i nie była pozbawiona władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest jej zawieszona ani ograniczona;
- 4) wypełnia obowiązek alimentacyjny – w przypadku gdy taki obowiązek został na nią nałożony na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd;
- 5) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

2. W przypadku wszczęcia przeciwko osobie będącej dyrektorem ośrodka adopcyjnego postępowania karnego o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego przepisy art. 16 stosuje się odpowiednio.

Art. 151. Osobą pracującą w ośrodku adopcyjnym, zajmującą się prowadzeniem procedur przysposobienia lub przygotowaniem osób zgłaszających gotowość do przysposobienia dziecka może być osoba, która posiada tytułu zawodowy magistra na kierunku psychologia, pedagogika lub prawo oraz udokumentuje co najmniej roczny staż pracy z dziećmi w instytucjach, których zakres działania obejmuje opiekę nad dzieckiem lub pracę z rodziną.

Art. 152. 1. Ośrodek adopcyjny współpracuje z kandydatami do przysposobienia dziecka w zakresie opieki nad dzieckiem i jego wychowania, w szczególności w następujących dziedzinach:

- 1) diagnoza pedagogiczna i psychologiczna dzieci i rodzin;
- 2) problemy wychowawcze w rodzinie;
- 3) problemy związane z rozwojem dziecka.

2. Ośrodek adopcyjny wspiera osoby, które przysposobiły dziecko, w wykonywaniu przez nie funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:

- 1) pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i opiekuńczych;
- 2) poradnictwo i terapię, w tym terapię rodzinną;
- 3) pomoc pedagogiczną i psychologiczną;
- 4) pomoc prawną w zakresie prawa rodzinnego.

3. Pomocy i poradnictwa, o których mowa w ust. 2, udziela się na wniosek.

Art. 153. 1. Ośrodek adopcyjny prowadzi:

- 1) dokumentację dotyczącą:
 - a) kandydatów do przysposobienia dziecka,
 - b) szkoleń osób, o których mowa w lit. a,
 - c) dzieci zakwalifikowanych do przysposobienia, w tym dzieci zakwalifikowanych do przysposobienia związanego ze zmianą dotychczasowego miejsca zamieszkania dziecka na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na miejsce zamieszkania w innym państwie,
 - d) pomocy pedagogicznej, psychologicznej i z zakresu prawa rodzinnego udzielonej osobom, które przysposobiły dziecko i rodzinom naturalnym;
- 2) rejestr osób, które ukończyły szkolenie, o którym mowa w art. 163 ust. 1.

2. Ośrodek adopcyjny gromadzi następujące informacje dotyczące kandydatów do przysposobienia dziecka:

- 1) imię i nazwisko;
- 2) obywatelstwo;
- 3) adres miejsca zamieszkania;
- 4) stan cywilny;
- 5) wykształcenie;
- 6) zawód;
- 7) miejsce pracy;

- 8) warunki mieszkaniowe;
- 9) źródła dochodu;
- 10) dane o stanie zdrowia niezbędne do stwierdzenia, że osoba może sprawować właściwą opiekę nad dzieckiem;
- 11) informację o niekaralności z Krajowego Rejestru Karnego.

3. Ośrodek adopcyjny gromadzi następujące informacje dotyczące dzieci zakwalifikowanych do przysposobienia:

- 1) imię i nazwisko;
- 2) adres miejsca zamieszkania;
- 3) datę urodzenia dziecka i jego rodziców;
- 4) dane dotyczące sytuacji prawnej oraz aktualnego miejsca pobytu dziecka i jego rodzeństwa;
- 5) dane o stanie zdrowia i rozwoju psychofizycznym;
- 6) dane dotyczące stanu zdrowia oraz innych informacji dotyczących rodziców dziecka mających wpływ na zdrowie dziecka.

Art. 154. 1. Marszałek województwa wyznacza i ogłasza, w drodze obwieszczenia, w wojewódzkim dzienniku urzędowym ośrodek adopcyjny właściwy do prowadzenia banku danych o dzieciach z terenu województwa oczekujących na przysposobienie, zwanego dalej „wojewódzkim bankiem danych”, i informuje o tym sąd.

2. Ośrodek adopcyjny prowadzący wojewódzki bank danych monitoruje przebieg procesów adopcyjnych w ośrodkach adopcyjnych na terenie województwa.

Art. 155. Minister właściwy do spraw rodziny wyznacza i ogłasza, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" ośrodek adopcyjny właściwy do prowadzenia centralnego banku danych o dzieciach oczekujących na przysposobienie, zwanego dalej „centralnym bankiem danych”.

Art. 156. 1. Rodzice, szpital lub inny zakład opieki zdrowotnej, rodzina zastępcza spokrewniona, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, organizator rodzinnej pieczy zastępczej, dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego, dyrektor ośrodka pomocy społecznej oraz inna instytucja lub osoba, które powzięły informację o dziecku, uzasadniającą

zakwalifikowanie dziecka do przysposobienia zgłaszają tę informację do ośrodka adopcyjnego.

2. W przypadku powzięcia informacji, o której mowa w ust. 1, ośrodek adopcyjny sporządza informację o sytuacji prawnej, rodzinnej i zdrowotnej dziecka, zwaną dalej „kartą dziecka”, oraz gromadzi dostępną dokumentację medyczną i psychologiczną dotyczącą dziecka.

3. W przypadku gdy ośrodek adopcyjny nie posiada informacji o sytuacji prawnej dziecka, w terminie 3 dni od powzięcia informacji, o której mowa w ust. 1, występuje do ośrodka adopcyjnego prowadzącego wojewódzki bank danych o ustalenie sytuacji prawnej dziecka.

4. W terminie 7 dni od otrzymania wystąpienia, o którym mowa w ust. 3, ośrodek adopcyjny prowadzący wojewódzki bank danych przekazuje do ośrodka adopcyjnego, o którym mowa w ust. 3, informację o sytuacji prawnej dziecka.

5. W terminie 14 dni od dnia otrzymania informacji o sytuacji prawnej umożliwiającej przysposobienie dziecka ośrodek adopcyjny dokonuje kwalifikacji dziecka do przysposobienia oraz, w przypadku niepozyskania kandydata do przysposobienia tego dziecka, przesyła ją wraz z kartą dziecka oraz dostępną dokumentacją medyczną i psychologiczną dotyczącą dziecka do ośrodka adopcyjnego prowadzącego wojewódzki bank danych.

6. Ośrodek adopcyjny prowadzący wojewódzki bank danych, w terminie 3 dni od dnia otrzymania dokumentów, o których mowa w ust. 5, przekazuje te dokumenty do ośrodków adopcyjnych na terenie województwa oraz do ośrodków adopcyjnych prowadzących wojewódzkie banki danych w pozostałych województwach celem poszukiwania dla dziecka rodziny przysposabiającej.

7. W przypadku nieznaalezienia kandydata do przysposobienia dziecka, w terminie 45 dni od dnia przekazania dokumentów do ośrodków, o których mowa w ust. 6, ośrodek adopcyjny prowadzący wojewódzki bank danych przekazuje w terminie 3 dni kwalifikację dziecka oraz kartę dziecka wraz z dostępną dokumentacją medyczną i psychologiczną dotyczącą dziecka do ośrodka adopcyjnego prowadzącego centralny banku danych.

8. Ośrodek adopcyjny prowadzący centralny bank danych kwalifikuje dziecko do przysposobienia, o którym mowa w art. 158, w terminie 7 dni od dnia otrzymania kwalifikacji dziecka oraz karty dziecka wraz z dostępną dokumentacją medyczną i psychologiczną dotyczącą dziecka.

9. Dokumenty, o których mowa w ust. 5, są przesyłane w formie elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, zgodnego z wymaganiami określonymi na podstawie art. 178 ust. 4.

Art. 157. 1. Kwalifikacja dziecka do przysposobienia obejmuje:

- 1) diagnozę psychologiczną dziecka;
- 2) określenie specyfiki potrzeb dziecka w kontekście prawidłowego doboru rodziny;
- 3) dokonywaną przez psychologa ocenę stopnia możliwości nawiązania przez dziecko więzi emocjonalnej w nowej rodzinie;
- 4) ustalenie sytuacji prawnej rodzeństwa dziecka.

2. Przy kwalifikowaniu dziecka do przysposobienia ośrodek adopcyjny współpracuje w szczególności z asystentem rodziny, koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej, placówkami opiekuńczo-wychowawczymi, regionalnymi placówkami opiekuńczo-terapeutycznymi, interwencyjnymi ośrodkami preadopcyjnymi, zakładami opieki zdrowotnej, placówkami oświatowymi, jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, sądami oraz Policją.

Art. 158. Dziecko może być zakwalifikowane do przysposobienia związanego ze zmianą dotychczasowego miejsca zamieszkania dziecka na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na miejsce zamieszkania w innym państwie po wyczerpaniu wszystkich możliwości znalezienia kandydata do przysposobienia tego dziecka na terenie kraju, chyba że między przysposabiającym a przysposabianym dzieckiem istnieje stosunek pokrewieństwa lub powinowactwa albo gdy przysposabiający już przysposobił siostrę lub brata przysposabianego dziecka.

Art. 159. 1. Minister właściwy do spraw rodziny współpracuje z organami centralnymi innych państw lub licencjonowanymi przez rządy tych państw organizacjami lub ośrodkami adopcyjnymi w zakresie przysposobienia związanego ze zmianą dotychczasowego miejsca zamieszkania dziecka na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na miejsce zamieszkania w innym państwie lub wyznacza ośrodki adopcyjne upoważnione do tej współpracy.

2. Procedury przysposobienia związane ze zmianą miejsca zamieszkania dziecka na miejsce zamieszkania poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej może przeprowadzać wyłącznie ośrodek adopcyjny upoważniony do współpracy z organami centralnymi innych

państw lub z licencjonowanymi przez rządy innych państw organizacjami lub ośrodkami adopcyjnymi.

3. Minister właściwy do spraw rodziny ogłasza, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" listę ośrodków adopcyjnych, o których mowa w ust. 2.

Art. 160. Ośrodek adopcyjny umożliwia kontakt z dzieckiem oraz udostępnia o nim informacje kandydatom do przysposobienia dziecka oraz pełnomocnikom organizacji lub ośrodków adopcyjnych licencjonowanych przez rządy innych państw, po ukończeniu przez kandydata do przysposobienia dziecka szkolenia, o którym mowa w art. 163 ust. 1, oraz zakwalifikowaniu dziecka do przysposobienia, chyba że przysposobienie następuje między członkami rodziny.

Art. 161. 1. W przypadku gdy gotowość do przysposobienia dziecka zgłoszą:

- 1) osoby spokrewnione lub spowinowacone z dzieckiem,
- 2) rodzina zastępcza lub prowadzący rodzinny dom dziecka, w których dziecko jest umieszczone

– ośrodek adopcyjny nie wszczyna postępowania, o którym mowa w art. 156, a wszczęte zawiesza.

2. Wszczęcie lub podjęcie postępowania, o którym mowa w art. 156, następuje, jeżeli osoby, o których mowa w ust. 1, nie uzyskają pozytywnej wstępnej oceny ośrodka adopcyjnego.

3. W przypadku gdy osoby wymienione w ust. 1 pkt 1 nie mają stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a dziecko w wyniku przysposobienia miałoby zmienić miejsce zamieszkania w Rzeczypospolitej Polskiej na miejsce zamieszkania w innym państwie, ośrodek adopcyjny, nie wszczynając postępowania, o którym mowa w art. 156, albo zawieszając to postępowanie, przesyła posiadane dokumenty do ministra właściwego do spraw rodziny w celu realizacji zadań wynikających z konwencji, o której mowa w art. 178 ust. 1 pkt 9.

Art. 162. Ośrodek adopcyjny odpowiedzialny za kwalifikację do przysposobienia dziecka zgłoszonego uprzednio do wojewódzkich banków danych lub do centralnego banku danych, informuje ośrodki adopcyjne prowadzące te banki danych o przysposobieniu dziecka, w terminie 7 dni od dnia uprawomocnienia się postanowienia sądu.

Art. 163. 1. Kandydaci do przysposobienia dziecka są obowiązani posiadać świadectwo ukończenia szkolenia organizowanego przez ośrodek adopcyjny.

2. Obowiązek, o którym mowa w ust. 1, nie dotyczy kandydatów do przysposobienia spokrewnionych albo spowinowaconych z dzieckiem lub sprawujących nad nim rodzinną pieczę zastępczą.

3. Program szkolenia kandydatów do przysposobienia dziecka zatwierdza, na okres pięciu lat, minister właściwy do spraw rodziny, na wniosek podmiotu prowadzącego szkolenie.

4. Zatwierdzenie lub odmowa zatwierdzenia programu szkolenia, o którym mowa w ust. 2, następuje w drodze decyzji.

5. Przed skierowaniem kandydata do przysposobienia dziecka na szkolenie, ośrodek adopcyjny dokonuje jego wstępnej oceny, z uwzględnieniem:

- 1) kwalifikacji osobistych, o których mowa w art. 114¹ ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy;
- 2) motywacji do podjęcia się wychowywania dziecka;
- 3) wywiadu adopcyjnego.

6. W przypadku gdy po dokonaniu oceny, o której mowa w ust. 5, powstają uzasadnione wątpliwości co do motywacji kandydata do przysposobienia dziecka, ośrodek adopcyjny zapewnia tej osobie poradnictwo i konsultacje, po czym ponownie dokonuje wstępnej oceny i umożliwia odbycie szkolenia. W uzasadnionych przypadkach ośrodek adopcyjny może odmówić skierowania na szkolenie.

Art. 164. Minister właściwy do spraw rodziny określi, w drodze rozporządzenia, liczbę godzin i zakres programowy szkolenia dla kandydatów do przysposobienia dziecka oraz kwalifikacje osób, które mogą prowadzić szkolenia, biorąc pod uwagę specyfikę zadań opiekuńczo-wychowawczych wykonywanych przez kandydatów oraz mając na uwadze konieczność zapewnienia odpowiedniego poziomu sprawowanej opieki.

Art. 165. 1. Ośrodki adopcyjne, o których mowa w art. 154, 155 i 159 ust. 2, przekazują ministrowi właściwemu do spraw rodziny, nie rzadziej niż co 6 miesięcy, informacje o realizacji powierzonych zadań.

2. Ośrodki adopcyjne przekazują informacje o realizacji powierzonych zadań za pośrednictwem marszałka województwa.

Art. 166. Minister właściwy do spraw rodziny określi, w drodze rozporządzenia, wzór kwestionariusza wywiadu adopcyjnego oraz karty dziecka, mając na uwadze sprawne i rzetelne przeprowadzenie procedury przysposobienia.

DZIAŁ VI

Zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej

Art. 167. Do zadań własnych gminy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny oraz rodzin zastępczych spokrewnionych;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) tworzenie i organizację zespołów interdyscyplinarnych wspierających rozwiązywanie problemów na rzecz dobra dziecka i rodziny,
 - c) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków dla działania rodzin wspierających,
 - d) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) zapewnienie dzieciom przebywającym w rodzinach zastępczych spokrewnionych właściwej opieki i wychowania;
- 5) organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych spokrewnionych;
- 6) wspieranie procesu usamodzielnienia oraz prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach socjalnych i mieszkaniach chronionych dla osób opuszczających spokrewnione rodziny zastępcze;
- 7) finansowanie:
 - a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu gminy, umieszczonych w rodzinach zastępczych spokrewnionych na jej terenie lub na terenie innej gminy,
 - b) pomocy dla osób usamodzielnianych opuszczających rodziny zastępcze spokrewnione,

- c) kosztów szkoleń dla rodzin wspierających, kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej spokrewnionej oraz rodzin zastępczych spokrewnionych,
 - d) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - e) kosztów dojazdu członków zespołu interdyscyplinarnego, związanych z udziałem w pracach zespołu,
 - f) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 30 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 8) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej niezawodowej, rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinnym domu dziecka lub placówce opiekuńczo-wychowawczej;
 - 9) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i organizacji pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, zgodnego z wymaganiami określonymi na podstawie art. 178 ust. 4;
 - 10) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy;
 - 11) przekazywanie do biura informacji gospodarczych informacji, o których mowa w art. 184 ust. 8.

Art. 168. 1. Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy wykonywanie zadań wynikających z rządowych programów z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

2. Gmina realizuje zadania zlecone z zakresu administracji rządowej zgodnie z wytycznymi przekazanymi przez wojewodę.

Art. 169. Wójt może upoważnić swojego zastępcę, pracownika urzędu albo kierownika ośrodka pomocy społecznej lub innej jednostki organizacyjnej gminy, a także inną osobę na wniosek kierownika ośrodka pomocy społecznej lub innej jednostki organizacyjnej gminy, do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz wydawania w tych sprawach decyzji.

Art. 170. 1. W terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

2. Rada gminy, biorąc pod uwagę potrzeby, o których mowa w ust. 1, uchwała gminne programy wspierania rodziny oraz rodzin zastępczych spokrewnionych.

Art. 171. Do zadań własnych powiatu należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych;
- 2) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych zawodowych, rodzinach zastępczych niezawodowych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
- 3) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze zawodowe, rodziny zastępcze niezawodowe, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia;
- 4) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych zawodowych, rodzin zastępczych niezawodowych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych;
- 5) prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym;
- 6) organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych zawodowych, rodzin zastępczych niezawodowych, prowadzących rodzinne domy dziecka i rodzin pomocowych oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 7) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania:
 - a) grup wsparcia,
 - b) specjalistycznego poradnictwa;
- 8) powoływanie centrów administracyjnych do obsługi placówek opiekuńczo-wychowawczych;
- 9) wyznaczenie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej;

- 10) zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku, niezbędnych badań lekarskich;
- 11) prowadzenie rejestru danych, o którym mowa w art. 47;
- 12) kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej albo rodzinnym domu dziecka;
- 13) finansowanie:
 - a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych zawodowych, rodzinach zastępczych niezawodowych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
 - b) wynagrodzeń rodzin zastępczych zawodowych, rodzin pomocowych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz osób zatrudnionych w rodzinnym domu dziecka,
 - c) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze niezawodowe, rodziny zastępcze zawodowe, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,
 - d) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz szkoleń dla rodzin zastępczych zawodowych, rodzin zastępczych niezawodowych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka;
- 14) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego zgodnego z wymaganiami określonymi na podstawie art. 178 ust. 4;
- 15) przekazywanie do biura informacji gospodarczych informacji gospodarczej, o której mowa w art. 184 ust. 8.

Art. 172. Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy:

- 1) realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- 2) finansowanie pobytu w pieczy zastępczej osób, o których mowa w art. 5 ust. 3.

Art. 173. 1. Zadania powiatu w zakresie pieczy zastępczej starosta wykonuje za pośrednictwem powiatowego centrum pomocy rodzinie oraz organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

2. Do zakresu działania powiatowego centrum pomocy rodzinie należą wszystkie sprawy z zakresu pieczy zastępczej, niezastrzeżone na rzecz innych podmiotów.

3. W indywidualnych sprawach z zakresu pieczy zastępczej, należących do właściwości powiatu, decyzje wydaje starosta, upoważniony przez niego kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie lub inni pracownicy powiatowego centrum pomocy rodzinie, upoważnieni na wniosek kierownika.

4. Kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie współpracuje z sądem w sprawach dotyczących opieki i wychowania dzieci, których rodzice zostali pozbawieni lub ograniczeni we władzy rodzicielskiej nad nimi.

5. Kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie składa zarządowi powiatu coroczne sprawozdanie z działalności powiatowego centrum pomocy rodzinie oraz przedstawia zestawienie potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej.

6. Powiatowe programy wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej uchwalane są na podstawie zestawienia potrzeb, o którym mowa w ust. 5.

Art. 174. Do zadań własnych samorządu województwa należy:

- 1) prowadzenie interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych i regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych;
- 2) opracowywanie programów dotyczących wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, będących integralną częścią strategii rozwoju województwa;
- 3) promowanie nowych rozwiązań w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- 4) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego zgodnego z wymaganiami określonymi na podstawie art. 178 ust. 4.

Art. 175. Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez samorząd województwa należy organizowanie i prowadzenie ośrodków adopcyjnych.

Art. 176. 1. Zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w województwie wykonuje regionalny ośrodek polityki społecznej.

2. Kierownik regionalnego ośrodka polityki społecznej składa zarządowi województwa coroczne sprawozdanie z działalności interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego, regionalnej placówki opiekuńczo-wychowawczej oraz ośrodka adopcyjnego, a także przedstawia plany działań tych jednostek na kolejny rok.

Art. 177. Do zadań wojewody należy:

- 1) prowadzenie rejestrów:
 - a) placówek opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych i interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych,
 - b) wolnych miejsc w placówkach i ośrodkach, o których mowa w lit. a, na terenie województwa;
- 2) wydawanie i cofanie zezwoleń na prowadzenie placówek i ośrodków, o których mowa w pkt 1 lit. a;
- 3) nadzór nad działalnością placówek i ośrodków, o których mowa w pkt 1 lit. a;
- 4) nadzór pedagogiczny w odniesieniu do wychowawców i innych pracowników pedagogicznych zatrudnionych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na podstawie ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674, z późn. zm.⁸⁾) przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 137, poz. 1304);
- 5) monitorowanie:
 - a) realizacji zadań samorządu gminnego, powiatowego i województwa,
 - b) zgodności opieki i wychowania ze standardami, określonymi na podstawie art. 41 ust. 5,

⁸⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 170, poz. 1218 i Nr 220, poz. 1600, z 2007 r. Nr 17, poz. 95, Nr 80, poz. 542, Nr 102, poz. 689, Nr 158, poz. 1103, Nr 176, poz. 1238, Nr 191, poz. 1369 i Nr 247, poz. 1821, z 2008 r. Nr 145, poz. 917 i Nr 227, poz. 1505 oraz z 2009 r. Nr 1, poz. 1, Nr 56, poz. 458, Nr 67, poz. 572, Nr 97, poz. 800, Nr 213, poz. 1650 i Nr 219, poz. 1706.

- c) zgodności zatrudnienia pracowników jednostek organizacyjnych wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej z wymaganymi kwalifikacjami;
- 6) gromadzenie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich ministrowi właściwemu do spraw rodziny w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, zgodnego z wymaganiami określonymi na podstawie art. 178 ust. 4.

Art. 178. 1. Do zadań ministra właściwego do spraw rodziny należy:

- 1) monitorowanie realizacji zadań wynikających z ustawy;
- 2) finansowe wsparcie gminnych programów wspierania rodziny oraz rodzin zastępczych spokrewnionych i powiatowych programów dotyczących rozwoju systemu pieczy zastępczej;
- 3) zatwierdzanie programów szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także dla kandydatów do przysposobienia dziecka;
- 4) zlecanie i finansowanie badań, ekspertyz i analiz w obszarze działań na rzecz wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- 5) opracowywanie i finansowanie rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- 6) określanie zadań administracji publicznej w zakresie utrzymania i rozwoju systemu informatycznego w jednostkach organizacyjnych wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz sprawowanie nadzoru nad funkcjonowaniem tego systemu;
- 7) współdziałanie z organizacjami pozarządowymi w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- 8) gromadzenie danych ze sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej przekazywanych przez wojewodę;
- 9) wykonywanie zadań organu centralnego, wyznaczonego zgodnie z artykułem 6 Konwencji z dnia 29 maja 1993 r. o ochronie dzieci i współpracy w dziedzinie przysposabiania międzynarodowego (Dz. U. z 2000 r. Nr 39, poz. 448 oraz z 2002 r. Nr 1, poz. 17);
- 10) zlecanie części zadań instytucjom upoważnionym na podstawie artykułu 9 Konwencji z dnia 29 maja 1993 r. o ochronie dzieci i współpracy w dziedzinie przysposabiania międzynarodowego.

2. Minister właściwy do spraw rodziny może dokonywać kontroli i oceny realizacji programów, o których mowa w ust. 1 pkt 2, które wspiera finansowo.

3. Przy realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej stosuje się oprogramowanie zgodne z wymaganiami określonymi na podstawie ust. 4.

4. Minister właściwy do spraw rodziny, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw informatyzacji, określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) opis systemów teleinformatycznych, stosowanych przy realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, zawierający strukturę systemu, wymaganą minimalną funkcjonalność systemu oraz zakres komunikacji między elementami struktury systemu, w tym zestawienie struktur dokumentów elektronicznych, formatów danych oraz protokołów komunikacyjnych i szyfrujących, o których mowa w art. 13 ust. 2 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. Nr 64, poz. 565, z późn. zm.⁹⁾),
- 2) wymagania standaryzujące w zakresie bezpieczeństwa, wydajności i rozwoju systemu,
- 3) sposób postępowania w zakresie stwierdzania zgodności oprogramowania z opisem systemu

– mając na uwadze zapewnienie jednorodności zakresu i rodzaju danych, która umożliwi ich scalanie w zbiór centralny, a także zachowanie zgodności z minimalnymi wymaganiami i sposobem stwierdzania zgodności oprogramowania, określonymi na podstawie ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne.

5. Minister właściwy do spraw rodziny może utworzyć rejestr centralny obejmujący dane dotyczące jednostek organizacyjnych realizujących zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, a także dane dotyczące osób i rodzin, którym udzielono wsparcia oraz form udzielonego wsparcia, gromadzone przez jednostki organizacyjne realizujące zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na podstawie przepisów ustawy.

6. W przypadku utworzenia rejestru centralnego, o którym mowa w ust. 5, jednostki organizacyjne realizujące zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej przekazują dane do rejestru centralnego, wykorzystując oprogramowanie, o którym mowa w ust. 3.

⁹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 12, poz. 65 i Nr 73, poz. 501, z 2008 r. Nr 127, poz. 817, z 2009 r. Nr 157, poz. 1241 oraz z 2010 r. Nr 40, poz. 230 i Nr 167, poz. 1131.

7. Minister właściwy do spraw rodziny określi, w drodze rozporządzenia, wzory i sposób sporządzania sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodzin i systemu pieczy zastępczej, realizowanych ze środków budżetu państwa oraz budżetów jednostek samorządu terytorialnego, mając na uwadze potrzebę ujednoczenia informacji przekazywanych przez podmioty realizujące ustawę.

Art. 179. Minister właściwy do spraw rodziny może przyznawać nagrody pieniężne z budżetu państwa w części będącej w jego dyspozycji za wybitne, nowatorskie rozwiązania w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Art. 180. 1. Organy jednostek samorządu terytorialnego mogą zlecić realizację zadań, o których mowa w art. 9, art. 19 ust. 2 i 3, art. 59 ust. 1, art. 75 ust. 1, art. 93 ust. 2 i 3 i art. 146 ust. 2:

- 1) organizacjom pozarządowym prowadzącym działalność w zakresie wspierania rodziny, pieczy zastępczej lub pomocy społecznej;
- 2) osobom prawnym i jednostkom organizacyjnym działającym na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancji wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej lub pomocy społecznej.

2. Do zlecania realizacji zadań, o których mowa w ust. 1, stosuje się ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

DZIAŁ VII

Zasady finansowania wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej

Art. 181. 1. Wydatki na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w spokrewnionej rodzinie zastępczej ponosi gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go w pieczy zastępczej.

2. Jeżeli nie można ustalić gminy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania dziecka, właściwa do ponoszenia wydatków jest gmina miejsca jego ostatniego zameldowania na pobyt stały.

3. Jeżeli nie można ustalić miejsca ostatniego zameldowania dziecka na pobyt stały, właściwa do ponoszenia wydatków jest gmina miejsca siedziby sądu, który orzekł o umieszczeniu dziecka w rodzinie zastępczej spokrewnionej.

4. Gmina miejsca zamieszkania spokrewnionej rodziny zastępczej zawiera z gminą, o której mowa w ust. 1 – 3, porozumienie w sprawie przyjęcia dziecka, warunków jego pobytu oraz wysokości wydatków na opiekę i wychowanie w rodzinie zastępczej spokrewnionej.

Art. 182. 1. Wydatki na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej albo interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym ponosi powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej.

2. Powiat, na terenie którego funkcjonują mogące przyjąć dziecko rodzina zastępcza zawodowa, rodzina zastępcza niezawodowa, rodzinny dom dziecka lub placówka opiekuńczo-wychowawcza, zawiera z powiatem, właściwym ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej, porozumienie w sprawie przyjęcia dziecka oraz warunków jego pobytu i wysokości wydatków na jego opiekę i wychowanie.

3. Samorząd województwa, na terenie którego funkcjonuje mogąca przyjąć dziecko regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna lub interwencyjny ośrodek preadopcyjny, zawiera z powiatem, właściwym ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej, porozumienie w sprawie przyjęcia dziecka oraz warunków jego pobytu i wysokości wydatków na jego opiekę i wychowanie.

4. Wynagrodzenia wraz z pochodnymi od wynagrodzenia dla zawodowej rodziny zastępczej, prowadzącego rodzinny dom dziecka i osób zatrudnionych w rodzinnym domu dziecka lub zajmujących się opieką i wychowaniem w rodzinnym domu dziecka oraz świadczenia dla rodziny pomocowej finansuje powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania odpowiednio zawodowej rodziny zastępczej, rodziny pomocowej oraz prowadzącego rodzinny dom dziecka.

5. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się w przypadku:

- 1) dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego lub placówce opiekuńczo-wychowawczej pełniącej funkcję interwencyjną, na podstawie art. 58 ust. 1 lub art. 101 ust. 2;

2) dzieci pozostawionych bezpośrednio po urodzeniu lub dzieci, których tożsamość rodziców jest nieznaną.

6. W przypadku umieszczenia dziecka w:

- 1) rodzinie zastępczej niezawodowej,
- 2) rodzinie zastępczej zawodowej,
- 3) rodzinnym domu dziecka

– gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości 50 % wydatków związanych z jego pobytem w rodzinie zastępczej niezawodowej, rodzinie zastępczej zawodowej lub rodzinnym domu dziecka.

7. W przypadku umieszczenia dziecka w:

- 1) placówce opiekuńczo-wychowawczej,
- 2) regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub
- 3) interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym

– gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości 50 % średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka.

8. Wydatki na opiekę i wychowanie dziecka, o którym mowa w ust. 5 pkt 1, w wysokości proporcjonalnej do liczby dni pobytu dziecka w rodzinie zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego lub placówce opiekuńczo-wychowawczej pełniącej funkcję interwencyjną, ponosi powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej albo powiat, który otrzymuje zwrot wydatków na utrzymanie dziecka.

9. Wydatki na opiekę i wychowanie dziecka lub wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka, o którym mowa w ust. 5 pkt 2, w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym ponosi powiat właściwy ze względu na miejsce pozostawienia dziecka.

10. W przypadku gdy za pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej albo interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym wydatki na opiekę i wychowanie dziecka albo średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej poniosła gmina i powiat, kwoty, o których mowa w art. 92 ust. 10, dzieli się uwzględniając wysokość poniesionych wydatków.

11. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 – 4, 6 – 8, przepisy art. 181 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 183. Do wydatków na opiekę i wychowanie dziecka, o których mowa w art. 182 ust. 1, zalicza się:

- 1) świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej lub w rodzinnym domu dziecka;
- 2) dodatek do świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka;
- 3) dofinansowanie do wypoczynku dziecka;
- 4) świadczenie na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka;
- 5) świadczenie przyznane w związku z wystąpieniem zdarzenia losowego lub innego zdarzenia mającego wpływ na jakość sprawowanej opieki;
- 6) środki finansowe na pomoc na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie;
- 7) środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, w którym zamieszkuje rodzina zastępcza zawodowa lub w którym jest prowadzony rodzinny dom dziecka, oraz środki finansowe związane ze zmianą tego lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego;
- 8) świadczenie związane z remontem lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, w którym zamieszkuje rodzina zastępcza zawodowa lub jest prowadzony rodzinny dom dziecka.

Art. 184. 1. Za pobyt dziecka w pieczy zastępczej rodzice ponoszą miesięczną opłatę w wysokości:

- 1) przyznanych świadczeń oraz dodatków, o których mowa w art. 80 ust. 1 i art. 81 – w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej spokrewnionej, rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej lub w rodzinnym domu dziecka;
- 2) średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej oraz interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym – w przypadku umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej oraz interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

2. Za ponoszenie opłaty, o której mowa w ust. 1, rodzice odpowiadają solidarnie.

3. W przypadku braku możliwości uzyskania od rodziców całości lub części opłaty, opłatę ponoszą osoby dysponujące dochodem dziecka, w wysokości nie wyższej niż 50 % kwoty tego dochodu.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, za okres pobytu w pieczy zastępczej po uzyskaniu pełnoletności przez osobę, która osiągnęła pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, o której mowa w art. 38 ust. 2, opłatę lub jej część ponosi także ta osoba, w wysokości nie wyższej niż 50 % kwoty dochodu tej osoby, o którym mowa w art. 80 ust. 3.

5. Osoby dysponujące dochodem dziecka oraz osoba, która osiągnęła pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, o której mowa w art. 38 ust. 2, w przypadkach, o których mowa w ust. 3 i 4, odpowiadają za ponoszenie opłaty solidarnie z rodzicami.

6. Opłatę, o której mowa w ust. 1, ponoszą także rodzice pozbawieni władzy rodzicielskiej lub którym władza rodzicielska została zawieszona albo ograniczona.

7. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do rodziców dziecka pozostawionego bezpośrednio po urodzeniu.

8. W przypadku powstania zaległości z tytułu nie ponoszenia opłaty, o której mowa w ust. 1, za okres dłuższy niż 12 miesięcy wójt albo starosta przekazuje do biura informacji gospodarczych informację gospodarczą o powstaniu tej zaległości.

Art. 185. 1. Opłatę, o której mowa w art. 184 ust. 1, ustala, w drodze decyzji, wójt albo starosta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej albo interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

2. Rada gminy lub rada powiatu określa, w drodze uchwały, szczegółowe warunki umorzenia w całości lub w części łącznie z odsetkami, odroczenia terminu płatności, rozłożenia na raty lub odstępowania od ustalenia opłaty, o której mowa w art. 184 ust. 1.

3. Wójt albo starosta w porozumieniu z wójtem, na wniosek lub z urzędu, uwzględniając uchwałę, o której mowa w ust. 2, może umorzyć w całości lub w części łącznie z odsetkami, odroczyć termin płatności, rozłożyć na raty lub odstąpić od ustalenia opłaty, o której mowa w art. 184 ust. 1.

Art. 186. 1. W przypadku gdy za pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinie pomocowej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej albo interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym wydatki związane z pobytem albo średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej poniosła gmina i powiat, uzyskaną opłatę, o której mowa w art. 184 ust. 1, dzieli się proporcjonalnie do poniesionych wydatków.

2. Uzyskaną opłatę zalicza się w pierwszej kolejności na poczet należności najdawniej wymagalnych.

Art. 187. 1. Średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej oraz interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym stanowi kwota rocznych wydatków przeznaczonych na działalność tej placówki lub ośrodka wynikająca z utrzymania dzieci z poprzedniego roku kalendarzowego, bez wydatków inwestycyjnych, powiększona o prognozowany średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, przyjęty w ustawie budżetowej na dany rok kalendarzowy, podzielona przez liczbę miejsc w placówce lub ośrodku, ustaloną jako sumę rzeczywistej liczby dzieci w poszczególnych miesiącach poprzedniego roku kalendarzowego.

2. Ustalając średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka, o których mowa w ust. 1, uwzględnia się odpowiednio wydatki przeznaczone na działalność centrum administracyjnego, o którym mowa w art. 94.

3. Średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej są ustalane przez starostę, a w przypadku regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych oraz interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych przez marszałka województwa, i ogłaszane odpowiednio przez starostę lub marszałka województwa w wojewódzkim dzienniku urzędowym, nie później niż do dnia 31 marca danego roku.

4. Ogłoszenie, o którym mowa w ust. 3, stanowi podstawę do ustalenia odpłatności za pobyt dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej oraz interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym od następnego miesiąca przypadającego po miesiącu, w którym zostało opublikowane. Przepisy art. 61 ust. 3 – 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej stosuje się odpowiednio.

Art. 188. Jednostki samorządu terytorialnego mogą otrzymywać dotacje celowe z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych z zakresu realizacji zadań wspierania

rodziny oraz systemu pieczy zastępczej, przy czym wysokość dotacji nie może przekroczyć 50 % wydatków przeznaczonych na realizację zadania.

DZIAŁ VIII

Kara pieniężna

Art. 189. Kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych, o których mowa w art. 115 ust. 1, podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 10 000 zł.

Art. 190. 1. Karę pieniężną, o której mowa w art. 189, wymierza, w drodze decyzji, wojewoda.

2. Od decyzji, o której mowa w ust. 1, przysługuje odwołanie do ministra właściwego do spraw rodziny.

3. Od nieuiszczonej w terminie kary pieniężnej pobiera się odsetki ustawowe.

4. Egzekucja kary pieniężnej wraz z odsetkami za zwłokę następuje w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

5. Kara pieniężna jest wpłacana na rachunek bieżący dochodów wojewody.

Art. 191. 1. Wpływy z tytułu kary pieniężnej, o której mowa w art. 189, stanowią dochód budżetu państwa.

DZIAŁ IX

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 192. W ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. Nr 9, poz. 59, z późn. zm.⁵⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 100 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. W wypadkach, o których mowa w § 1, sąd opiekuńczy lub inne organy władzy publicznej zawiadamiają jednostkę organizacyjną wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, w rozumieniu przepisów o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, o potrzebie udzielenia rodzinie dziecka odpowiedniej pomocy. Właściwa jednostka organizacyjna wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej jest obowiązana informować sąd o rodzajach udzielanej pomocy i jej rezultatach.”;

2) w art. 109:

a) w § 2:

– pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) zobowiązać rodziców oraz małoletniego do określonego postępowania, w szczególności do pracy z asystentem rodziny, realizowania planu pracy z rodziną, skierować małoletniego do placówki wsparcia dziennego, określonych w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej lub skierować rodziców do placówki albo specjalisty zajmujących się terapią rodzinną, poradnictwem lub świadczących rodzinie inną stosowną pomoc z jednoczesnym wskazaniem sposobu kontroli wykonania wydanych zarządzeń,”

– pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) zarządzić umieszczenie małoletniego w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka albo w instytucjonalnej pieczy zastępczej albo powierzyć tymczasowo pełnienie funkcji rodziny zastępczej małżonkom lub osobie, niespełniającym warunków dotyczących rodzin zastępczych, w zakresie niezbędnych szkoleń, określonych w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.”

b) § 4 o trzymuje brzmienie:

„§ 4. W przypadku, o którym mowa w § 2 pkt 5, a także w razie zastosowania innych środków określonych w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, sąd opiekuńczy zawiadamia o wydaniu orzeczenia właściwą jednostkę organizacyjną wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, która udziela rodzinie małoletniego odpowiedniej pomocy i składa sądowi opiekuńczemu, w terminach określonych przez ten sąd, sprawozdania dotyczące sytuacji rodziny i udzielanej pomocy oraz realizacji planu pracy z rodziną, a także współpracuje z kuratorem sądowym”;

3) po art. 112 dodaje się tytuł w brzmieniu: „Oddział 2a. Piecza zastępcza”;

4) art. 112¹ i 112² otrzymują brzmienie:

„Art. 112¹. §1. Obowiązek i prawo wykonywania bieżącej pieczy nad dzieckiem umieszczonym w pieczy zastępczej, jego wychowania i reprezentowania w tych sprawach, a w szczególności w dochodzeniu świadczeń przeznaczonych na zaspokojenie jego potrzeb, należą do rodziny zastępczej, prowadzącego rodzinny dom dziecka albo kierującego placówką opiekuńczo-wychowawczą, regionalną placówką opiekuńczo-terapeutyczną lub interwencyjnym ośrodkiem preadopcyjnym. Pozostałe obowiązki i prawa wynikające z władzy rodzicielskiej należą do rodziców dziecka.

§ 2. Przepisu § 1 nie stosuje się, jeżeli sąd opiekuńczy postanowił inaczej.

Art. 112². Organizację, funkcjonowanie oraz finansowanie rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka, placówek opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych i interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych oraz zasady określające kryteria wiekowe dzieci umieszczanych w tych placówkach i ośrodkach regulują przepisy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.”;

5) po art. 112² dodaje art. 112³ – 112⁸ w brzmieniu:

„Art. 112³. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej powinno nastąpić po wyczerpaniu wszystkich form pomocy rodzicom dziecka, o których mowa w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, chyba że dobro dziecka wymaga zapewnienia mu niezwłocznie pieczy zastępczej.

Art. 112⁴. Dziecko umieszcza się w pieczy zastępczej do czasu zaistnienia warunków umożliwiających jego powrót do rodziny albo umieszczenia go w rodzinie przysposabiającej.

Art. 112⁵. § 1. Sąd może powierzyć sprawowanie pieczy zastępczej małżonkom albo osobie niepozostającej w związku małżeńskim, którzy są wstępnymi albo rodzeństwem dziecka. Sprawowanie pieczy zastępczej sąd może także powierzyć małżonkom albo osobie niepozostającej w związku małżeńskim, którzy nie są wstępnymi albo rodzeństwem dziecka, jeżeli osoby te zostały wpisane do rejestru osób zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka albo pełnią już funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka.

§ 2. Jeżeli jest to uzasadnione dobrem dziecka sąd może tymczasowo, nie dłużej jednak niż na 6 miesięcy, powierzyć pełnienie funkcji rodziny zastępczej małżonkom albo osobie niepozostającej w związku małżeńskim, którzy nie są wstępnymi albo rodzeństwem dziecka, niespełniającym warunku niezbędnych szkoleń, określonego w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, dotyczących rodzin zastępczych.

Art. 112⁶. Piecza zastępcza nad dzieckiem posiadającym orzeczenie o niepełnosprawności albo orzeczenie o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności jest powierzana przede wszystkim rodzinie zastępczej zawodowej.

Art. 112⁷. § 1. Sąd umieszcza dziecko w instytucjonalnej pieczy zastępczej, jeżeli brak jest możliwości umieszczenia dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej lub z innych ważnych względów nie jest to zasadne.

§ 2. W miarę możliwości sąd umieszcza dziecko w pieczy zastępczej na terenie powiatu miejsca zamieszkania dziecka.

Art. 112⁸. Rodzeństwo powinno być umieszczone w tej samej rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej lub regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej, chyba że byłoby to sprzeczne z dobrem dziecka.”;

6) w art. 113¹ § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Przepisy § 1 stosuje się odpowiednio, jeżeli dziecko nie przebywa u żadnego z rodziców, a pieczę nad nim sprawuje opiekun lub gdy zostało umieszczone w pieczy zastępczej.”;

7) w art. 114¹ § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Przynosić może osoba mająca pełną zdolność do czynności prawnych, jeżeli jej kwalifikacje osobiste uzasadniają przekonanie, że będzie należycie wywiązywała się z obowiązków przysposabiającego oraz posiada świadectwo ukończenia szkolenia organizowanego przez ośrodek adopcyjny, o którym mowa w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, chyba że obowiązek ten jej nie dotyczy.”;

8) w art. 120¹ § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Przy wykonywaniu nadzoru nad przebiegiem styczości przysposabiającego z przysposabianym sąd opiekuńczy może korzystać z pomocy ośrodka adopcyjnego lub organu pomocniczego w sprawach opiekuńczych.”.

Art. 193. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.¹⁰⁾) wprowadza się następujące zmiany:

¹⁰⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1965 r. Nr 15, poz. 113, z 1974 r. Nr 27, poz. 157 i Nr 39, poz. 231, z 1975 r. Nr 45, poz. 234, z 1982 r. Nr 11, poz. 82 i Nr 30, poz. 210, z 1983 r. Nr 5, poz. 33, z 1984 r. Nr 45, poz. 241 i 242, z 1985 r. Nr 20, poz. 86, z 1987 r. Nr 21, poz. 123, z 1988 r. Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 4, poz. 21 i Nr 33, poz. 175, z 1990 r. Nr 14, poz. 88, Nr 34, poz. 198, Nr 53, poz. 306, Nr 55, poz. 318 i Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 7, poz. 24, Nr 22, poz. 92 i Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 12, poz. 53, z 1994 r. Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1996 r. Nr 24, poz. 110, Nr 43, poz. 189, Nr 73, poz. 350 i Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 43, poz. 270, Nr 54, poz. 348, Nr 75, poz. 471, Nr 102, poz. 643, Nr 117, poz. 752, Nr 121, poz. 769 i 770, Nr 133, poz. 882, Nr 139,

1) art. 570¹ otrzymuje brzmienie:

„Art. 570¹. § 1. Sąd opiekuńczy może zarządzić przeprowadzenie przez kuratora sądowego wywiadu środowiskowego, a także zwrócić się do właściwej jednostki organizacyjnej wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej o informacje dotyczące małoletniego i jego środowiska, a w szczególności dotyczące zachowania się i warunków wychowawczych małoletniego, sytuacji bytowej rodziny, przebiegu nauki małoletniego i sposobu spędzania czasu wolnego, jego kontaktów środowiskowych, stosunku do niego rodziców lub opiekunów, podejmowanych oddziaływań wychowawczych, stanu zdrowia i znanych w środowisku uzależnień małoletniego.

§ 2. W przypadku gdy z rodziną małoletniego asystent rodziny prowadzi pracę określoną w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, sąd opiekuńczy zwraca się o informacje, o których mowa w § 1, do właściwej jednostki organizacyjnej wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

§ 3. Sąd opiekuńczy może zwrócić się o informację do właściwej jednostki organizacyjnej wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w celu wskazania osób właściwych do zapewnienia dziecku rodzinnej pieczy zastępczej.”;

2) w art. 578 dotychczasową treść oznacza się jako § 1 oraz dodaje się § 2 w brzmieniu:

„§ 2. Sąd w terminie 7 dni od dnia uprawomocnienia się postanowienia o pozbawieniu władzy rodzicielskiej przesyła to postanowienie do właściwego ośrodka adopcyjnego, prowadzącego wojewódzki bank danych o dzieciach oczekujących na przysposobienie.”;

poz. 934, Nr 140, poz. 940 i Nr 141, poz. 944, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 117, poz. 757, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 22, poz. 269 i 271, Nr 48, poz. 552 i 554, Nr 55, poz. 665, Nr 73, poz. 852, Nr 94, poz. 1037, Nr 114, poz. 1191 i 1193 i Nr 122, poz. 1314, 1319 i 1322, z 2001 r. Nr 4, poz. 27, Nr 49, poz. 508, Nr 63, poz. 635, Nr 98, poz. 1069, 1070 i 1071, Nr 123, poz. 1353, Nr 125, poz. 1368 i Nr 138, poz. 1546, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 26, poz. 265, Nr 74, poz. 676, Nr 84, poz. 764, Nr 126, poz. 1069 i 1070, Nr 129, poz. 1102, Nr 153, poz. 1271, Nr 219, poz. 1849 i Nr 240, poz. 2058, z 2003 r. Nr 41, poz. 360, Nr 42, poz. 363, Nr 60, poz. 535, Nr 109, poz. 1035, Nr 119, poz. 1121, Nr 130, poz. 1188, Nr 139, poz. 1323, Nr 199, poz. 1939 i Nr 228, poz. 2255, z 2004 r. Nr 9, poz. 75, Nr 11, poz. 101, Nr 68, poz. 623, Nr 91, poz. 871, Nr 93, poz. 891, Nr 121, poz. 1264, Nr 162, poz. 1691, Nr 169, poz. 1783, Nr 172, poz. 1804, Nr 204, poz. 2091, Nr 210, poz. 2135, Nr 236, poz. 2356 i Nr 237, poz. 2384, z 2005 r. Nr 13, poz. 98, Nr 22, poz. 185, Nr 86, poz. 732, Nr 122, poz. 1024, Nr 143, poz. 1199, Nr 150, poz. 1239, Nr 167, poz. 1398, Nr 169, poz. 1413 i 1417, Nr 172, poz. 1438, Nr 178, poz. 1478, Nr 183, poz. 1538, Nr 264, poz. 2205 i Nr 267, poz. 2258, z 2006 r. Nr 12, poz. 66, Nr 66, poz. 466, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 186, poz. 1379, Nr 208, poz. 1537 i 1540, Nr 226, poz. 1656 i Nr 235, poz. 1699, z 2007 r. Nr 7, poz. 58, Nr 47, poz. 319, Nr 50, poz. 331, Nr 61, poz. 418, Nr 99, poz. 662, Nr 106, poz. 731, Nr 112, poz. 766 i 769, Nr 115, poz. 794, Nr 121, poz. 831, Nr 123, poz. 849, Nr 176, poz. 1243, Nr 181, poz. 1287, Nr 192, poz. 1378 i Nr 247, poz. 1845, z 2008 r. Nr 59, poz. 367, Nr 96, poz. 609 i 619, Nr 110, poz. 706, Nr 96, poz. 609, Nr 116, poz. 731, Nr 119, poz. 772, Nr 120, poz. 779, Nr 122, poz. 796, Nr 171, poz. 1056, Nr 220, poz. 1431, Nr 228, poz. 1507, Nr 231, poz. 1547, Nr 234, poz. 1571, z 2009 r. Nr 26, poz. 156, Nr 67, poz. 571 i Nr 69, poz. 592 i 593, Nr 131, poz. 1075, Nr 179, poz. 1395 i Nr 216, poz. 1676 oraz z 2010 r. Nr 3, poz. 13, Nr 7, poz. 45, Nr 24, poz. 125, Nr 40, poz. 229, Nr 108, poz. 684, Nr 109, poz. 724, Nr 125, poz. 842, Nr 152, poz. 1018 i Nr 155, poz. 1037.

3) art. 579¹ otrzymuje brzmienie:

„Art. 579¹ § 1. Po powzięciu wiadomości o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej bez orzeczenia sądu opiekuńczego, sąd ten niezwłocznie wszczyna postępowanie opiekuńcze.

§ 2. Jeżeli umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej nastąpiło w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z 2009 r. Nr 206, poz. 1589 oraz z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 125, poz. 842 i Nr ..., poz. ...) sąd niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 24 godzin, wydaje orzeczenie o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej, albo orzeczenie o powrocie dziecka do rodziny.

§ 3. Sąd opiekuńczy okresowo, nie rzadziej niż raz na sześć miesięcy, dokonuje oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej w celu ustalenia możliwości powrotu dziecka do rodziny. Jeżeli wymaga tego dobro dziecka, sąd wszczyna postępowanie o pozbawienie władzy rodzicielskiej jego rodziców.”;

4) po art. 579¹ dodaje się art. 579² i 579³ w brzmieniu:

„Art. 579². § 1. Przed umieszczeniem dziecka w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka, sąd zasięga:

- 1) w przypadku rodziny zastępczej spokrewnionej – opinii właściwego ośrodka pomocy społecznej;
- 2) w przypadku rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz rodzinnego domu dziecka – opinii właściwego ośrodka pomocy społecznej, opinii właściwego organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, informacji o dotychczasowym sprawowaniu funkcji przez rodzinę zastępczą lub prowadzącego rodzinny dom dziecka oraz informacji z rejestru danych prowadzonego przez starostę na podstawie przepisów o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

§ 2. Ośrodek pomocy społecznej przedstawia opinię, o której mowa w § 1, po przeprowadzeniu wywiadu rodzinnego, o którym mowa w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

§ 3. W opinii, o której mowa w § 1 pkt 2, organizator rodzinnej pieczy zastępczej zamieszcza w szczególności informacje o spełnianiu przez kandydata warunków do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, określonych w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Art. 579³. W przypadku gdy sąd na podstawie przepisów o postępowaniu w sprawach nieletnich postanowi o umieszczeniu dziecka objętego instytucjonalną pieczą zastępczą w młodzieżowym ośrodku wychowawczym lub zakładzie poprawczym, postanowienie o umieszczeniu dziecka w instytucjonalnej pieczy zastępczej traci moc.”;

5) w art. 582¹ w § 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) zobowiązać osobę, pod której pieczę dziecko pozostaje, do złożenia na rachunek depozytowy sądu odpowiedniej kwoty pieniężnej w celu pokrycia wydatków uprawnionego związanych z wykonywaniem kontaktu na wypadek niewykonania lub niewłaściwego wykonania przez osobę zobowiązaną obowiązków wynikających z postanowienia o kontaktach; nie dotyczy to rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka, rodzin pomocowych, placówek opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych oraz interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych.”;

6) w art. 586 § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Przed wydaniem orzeczenia sąd opiekuńczy zasięga opinii ośrodka adopcyjnego oraz – jeżeli jest to uzasadnione dobrem dziecka – innej specjalistycznej placówki.”.

Art. 194. W ustawie z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.¹¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 151¹⁰ w pkt 9 lit. g otrzymuje brzmienie:

„g) jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej oraz jednostkach organizacyjnych wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej zapewniających całodobową opiekę.”;

¹¹⁾Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 113, poz. 717, z 1999 r. Nr 99, poz. 1152, z 2000 r. Nr 19, poz. 239, Nr 43, poz. 489, Nr 107, poz. 1127 i Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 11, poz. 84, Nr 28, poz. 301, Nr 52, poz. 538, Nr 99, poz. 1075, Nr 111, poz. 1194, Nr 123, poz. 1354, Nr 128, poz. 1405 i Nr 154, poz. 1805, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 135, poz. 1146, Nr 196, poz. 1660, Nr 199, poz. 1673 i Nr 200, poz. 1679, z 2003 r. Nr 166, poz. 1608 i Nr 213, poz. 2081, z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 99, poz. 1001, Nr 120, poz. 1252 i Nr 240, poz. 2407, z 2005 r. Nr 10, poz. 71, Nr 68, poz. 610, Nr 86, poz. 732 i Nr 167, poz. 1398, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 133, poz. 935, Nr 217, poz. 1587 i Nr 221, poz. 1615, z 2007 r. Nr 64, poz. 426, Nr 89, poz. 589, Nr 176, poz. 1239, Nr 181, poz. 1288 i Nr 225, poz. 1672, z 2008 r. Nr 93, poz. 586, Nr 116, poz. 740, Nr 223, poz. 1460 i Nr 237, poz. 1654, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 56, poz. 458, Nr 58, poz. 485, Nr 98, poz. 817, Nr 99, poz. 825, Nr 115, poz. 958, Nr 157, poz. 1241 i Nr 219, poz. 1704 oraz z 2010 r. Nr 105, poz. 655 i Nr 135, poz. 912.

2) w art. 183 w § 1 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Pracownik, który przyjął dziecko na wychowanie i wystąpił do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie przysposobienia dziecka lub który przyjął dziecko na wychowanie jako rodzina zastępcza, z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej, ma prawo do urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego w wymiarze:”.

Art. 195. W ustawie z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674, z późn. zm.⁸⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1:

a) uchyla się ust. 1a,

b) w ust. 2 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) pracownicy zatrudnieni u pracodawców niewymienionych w ust. 1 oraz ust. 2 pkt 1 – 3, pełniący funkcję instruktorów praktycznej nauki zawodu oraz kierowników praktycznej nauki zawodu, posiadający kwalifikacje określone dla nauczycieli praktycznej nauki zawodu oraz wykonujący pracę dydaktyczną i wychowawczą w wymiarze przewidzianym dla tych nauczycieli;”;

2) w art. 3 pkt 1 – 3 otrzymują brzmienie:

„1) nauczycielach bez bliższego określenia – rozumie się przez to nauczycieli, wychowawców i innych pracowników pedagogicznych zatrudnionych w przedszkolach, szkołach i placówkach wymienionych w art. 1 ust. 1;

2) szkołach bez bliższego określenia – rozumie się przez to przedszkola, szkoły i placówki oraz inne jednostki organizacyjne wymienione w art. 1 ust. 1, a także odpowiednio ich zespoły;

3) stażu – rozumie się przez to okres zatrudnienia nauczyciela w przedszkolach, szkołach i placówkach oraz innych jednostkach organizacyjnych, o których mowa w art. 1 ust. 1 oraz ust. 2 pkt 2, w wymiarze co najmniej 1/2 obowiązkowego wymiaru zajęć, rozpoczętego i realizowanego w trybie i na zasadach określonych w przepisach rozdziału 3a, z tym że w przypadku nauczycieli, o których mowa w art. 9e ust. 1 – 3, równoważny z odbywaniem stażu jest odpowiednio okres zatrudnienia na tych stanowiskach lub czas urlopowania lub zwolnienia z obowiązku świadczenia pracy;”;

3) w art. 6a ust. 12 otrzymuje brzmienie:

„12. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, a w stosunku do nauczycieli szkół artystycznych, zakładów poprawczych, schronisk dla nieletnich i rodzinnych

ośrodków diagnostyczno-konsultacyjnych odpowiednio – minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego oraz Minister Sprawiedliwości, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw oświaty i wychowania, określą, w drodze rozporządzeń, kryteria i tryb dokonywania oceny pracy nauczyciela, tryb postępowania odwoławczego oraz skład i sposób powoływania zespołu oceniającego, mając na uwadze zapewnienie odpowiedniego poziomu wykonywania pracy przez nauczyciela.”;

4) w art. 9:

a) w ust. 1 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Stanowisko nauczyciela może zajmować osoba, która:”;

b) uchyla się ust. 1a;

5) w art. 9b w ust. 1 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Warunkiem nadania nauczycielowi kolejnego stopnia awansu zawodowego jest spełnienie wymagań kwalifikacyjnych, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 1 oraz ust. 2 i 3, odbycie stażu, z zastrzeżeniem art. 9e ust. 1 – 3, zakończonego pozytywną oceną dorobku zawodowego nauczyciela, o której mowa w art. 9c ust. 6, oraz:”;

6) w art. 9c ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Nauczycielowi stażysty i nauczycielowi kontraktowemu odbywającemu staż dyrektor szkoły przydziela spośród nauczycieli mianowanych lub dyplomowanych opiekuna, z tym że w przedszkolach, szkołach i placówkach, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt 2, opiekunem nauczyciela stażysty i nauczyciela kontraktowego może być również nauczyciel zajmujący stanowisko kierownicze.”;

7) w art. 9g:

a) ust. 10 otrzymuje brzmienie:

„10. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określi, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, Ministrem Obrony Narodowej i Ministrem Sprawiedliwości, w drodze rozporządzenia:

1) sposób odbywania stażu,

2) rodzaj dokumentacji załączanej do wniosku o podjęcie postępowania kwalifikacyjnego lub egzaminacyjnego,

3) zakres wymagań do uzyskania poszczególnych stopni awansu zawodowego,

4) tryb działania komisji kwalifikacyjnych i egzaminacyjnych,

- 5) wzory zaświadczeń o uzyskaniu akceptacji lub zdaniu egzaminu oraz wzory aktów nadania stopni awansu zawodowego
- uwzględniając potrzebę stopniowania i różnicowania wymagań stawianych nauczycielom na poszczególnych stopniach awansu zawodowego oraz potrzebę prawidłowego przeprowadzania postępowań kwalifikacyjnych i egzaminacyjnych.”,
- b) w ust. 11a:
- pkt 5 otrzymuje brzmienie:
- „5) spełnia jeden z następujących warunków:
- a) jest nauczycielem akademickim zatrudnionym w szkole wyższej, kształcącym nauczycieli, wychowawców i innych pracowników pedagogicznych, o których mowa w art. 1 ust. 1,
- b) jest nauczycielem zatrudnionym w przedszkolu, szkole, placówce lub innej jednostce organizacyjnej, o której mowa w art. 1,
- c) jest konsultantem współpracującym z Centrum Edukacji Artystycznej;”,
- pkt 8 otrzymuje brzmienie:
- „8) uzyskała rekomendację, zawierającą opis dorobku zawodowego nauczyciela lub nauczyciela akademickiego, wydaną przez instytucję lub stowarzyszenie działające w systemie oświaty i wychowania, szkolnictwa wyższego i nauki lub na ich rzecz albo nauczycielski związek zawodowy.”;
- c) ust. 11b otrzymuje brzmienie:
- „11b. W przypadku osoby spełniającej warunek, o którym mowa w ust. 11a pkt 5 lit. c, wpis na listę ekspertów następuje po akceptacji ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.”,
- d) ust. 12 otrzymuje brzmienie:
- „12. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określi, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, Ministrem Obrony Narodowej i Ministrem Sprawiedliwości, w drodze rozporządzenia, ramowy program szkolenia kandydatów na ekspertów, sposób prowadzenia listy ekspertów, tryb wpisywania i skreślania ekspertów z listy, uwzględniając w szczególności podstawowe treści programowe szkolenia i minimalny wymiar godzin szkolenia, a także dokumenty wymagane od osób

ubiegających się o wpis na listę ekspertów oraz zakres danych objętych wpisem na listę.”;

8) w art. 20 ust. 8 otrzymuje brzmienie:

„8. W wypadkach podyktowanych koniecznością realizacji programu nauczania w tej samej lub w innej szkole nauczyciel pozostający w stanie nieczynnym może, na swój wniosek lub na wniosek dyrektora szkoły, podjąć pracę zgodnie z wymaganymi kwalifikacjami w niepełnym lub w pełnym wymiarze zajęć, jednak na okres nie dłuższy niż okres stanu nieczynnego. Z tytułu wykonywania pracy nauczycielowi przysługuje odpowiednie do wymiaru zajęć wynagrodzenie, niezależnie od pobieranego wynagrodzenia z tytułu pozostawania w stanie nieczynnym.”;

9) w art. 28 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Nauczycielowi zatrudnionemu na podstawie mianowania, z którym rozwiązano stosunek pracy z przyczyny określonej w art. 23 ust. 1 pkt 3, przyznaje się odprawę pieniężną w wysokości jednomiesięcznego wynagrodzenia zasadniczego ostatnio pobieranego w czasie trwania stosunku pracy – za każdy pełny rok pracy na stanowisku nauczyciela, w jednostkach organizacyjnych, o których mowa w art. 1 ust. 1 oraz ust. 2 pkt 1 i 1a, nieprzekraczającą jednak sześciomiesięcznego wynagrodzenia zasadniczego.”;

10) w art. 35 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W szczególnych wypadkach, podyktowanych wyłącznie koniecznością realizacji programu nauczania, nauczyciel może być obowiązany do odpłatnej pracy w godzinach ponadwymiarowych zgodnie z posiadaną specjalnością, których liczba nie może przekroczyć 1/4 tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć. Przydzielenie nauczycielowi większej liczby godzin ponadwymiarowych może nastąpić wyłącznie za jego zgodą, jednak w wymiarze nieprzekraczającym 1/2 tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć.”;

11) w art. 42:

a) w ust. 3 w tabeli lp. 8 otrzymuje brzmienie:

8	„Wychowawcy:	
	a) w zakładach opiekuńczo-leczniczych dla dzieci,	26
	b) w domach wczasów dziecięcych	26
	– w tym na zajęcia dydaktyczne,	10

	c) w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, zakładach poprawczych, schroniskach dla nieletnich, świetlicach szkół specjalnych, rodzinnych ośrodkach diagnostyczno-konsultacyjnych, młodzieżowych ośrodkach wychowawczych, zespołach pozalekcyjnych zajęć wychowawczych zorganizowanych w zakładach opieki zdrowotnej ”,	24
--	---	----

b) ust. 7a otrzymuje brzmienie:

„7a. Zajęcia i czynności realizowane w ramach czasu pracy nauczyciela:

- 1) o których mowa w ust. 2 pkt 1, są rejestrowane i rozliczane w okresach tygodniowych odpowiednio w dziennikach lekcyjnych lub dziennikach zajęć;
- 2) o których mowa w ust. 2 pkt 2, realizowane w wymiarze określonym w ust. 2 pkt 2 odpowiednio w lit. a i b, są rejestrowane i rozliczane w okresach półrocznych w dziennikach zajęć pozalekcyjnych.”;

12) w art. 49 w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) w budżetach wojewodów łącznie w wysokości stanowiącej równowartość 2.744 średnich wynagrodzeń nauczyciela stażysty, z przeznaczeniem na wypłaty nagród kuratorów oświaty oraz nagród organów sprawujących nadzór pedagogiczny dla nauczycieli, o których mowa w art. 1 ust. 1 pkt 1;”.

Art. 196. W ustawie z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2010 r. Nr 33, poz. 178) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 6:

a) pkt 9 otrzymuje brzmienie:

„9) orzec umieszczenie w młodzieżowym ośrodku wychowawczym albo w rodzinie zastępczej zawodowej, która ukończyła szkolenie przygotowujące do sprawowania opieki nad nieletnim;”,

b) pkt 11 otrzymuje brzmienie:

„11) zastosować inne środki zastrzeżone w niniejszej ustawie do właściwości sądu rodzinnego, jak również zastosować środki przewidziane w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym, z wyłączeniem umieszczenia w rodzinie zastępczej spokrewnionej, rodzinie zastępczej niezawodowej, placówce wsparcia dziennego,

placówce opiekuńczo-wychowawczej i regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej.”;

2) art. 12 otrzymuje brzmienie:

„Art. 12. W razie stwierdzenia u nieletniego upośledzenia umysłowego, choroby psychicznej lub innego zakłócenia czynności psychicznych bądź nałogowego używania alkoholu albo innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, sąd rodzinny może orzec umieszczenie nieletniego w szpitalu psychiatrycznym lub innym odpowiednim zakładzie leczniczym. Jeżeli zachodzi potrzeba zapewnienia nieletniemu jedynie opieki wychowawczej, sąd może orzec umieszczenie go w młodzieżowym ośrodku wychowawczym, a w przypadku gdy nieletni jest upośledzony umysłowo w stopniu głębokim i wymaga jedynie opieki – w domu pomocy społecznej.”;

3) w art. 25 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Przed wydaniem orzeczenia o umieszczeniu nieletniego w młodzieżowym ośrodku wychowawczym, publicznym zakładzie opieki zdrowotnej, domu pomocy społecznej albo zakładzie poprawczym sąd zwraca się o wydanie opinii, o której mowa w § 1.”;

4) art. 26 otrzymuje brzmienie:

„Art. 26. Wobec nieletniego można tymczasowo zastosować nadzór organizacji młodzieżowej lub innej organizacji społecznej albo zakładu pracy, a także nadzór kuratora lub innej osoby godnej zaufania, a jeżeli byłoby to niewystarczające – umieszczenie w młodzieżowym ośrodku wychowawczym albo w rodzinie zastępczej zawodowej, która ukończyła szkolenie przygotowujące do sprawowania opieki nad nieletnim lub zastosować środki leczniczo-wychowawcze, o których mowa w art. 12.”;

5) w art. 30 § 5 otrzymuje brzmienie:

„§ 5. Na rozprawę lub posiedzenie sąd może wezwać także kuratora, przedstawiciela schroniska dla nieletnich, zakładu poprawczego, młodzieżowego ośrodka wychowawczego, placówki opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej lub publicznego zakładu opieki zdrowotnej albo domu

pomocy społecznej, w którym nieletni przebywa, a ponadto również inne osoby, w szczególności asystenta rodziny, koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, przedstawiciela szkoły, do której nieletni uczęszcza, zakładu pracy, w którym jest zatrudniony, lub organizacji społecznej, do której należy; w sprawach o czyn karalny jako przestępstwo skarbowe można wezwać także przedstawiciela właściwego finansowego organu dochodzenia, określonego w Kodeksie karnym skarbowym.”;

6) w art. 32 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Do kosztów postępowania zalicza się również należność z tytułu pobytu nieletniego w policyjnej izbie dziecka, schronisku dla nieletnich, zakładzie poprawczym, młodzieżowym ośrodku wychowawczym, w domu pomocy społecznej, jak również zryczałtowaną kwotę z tytułu: postępowania mediacyjnego, badań nieletniego w rodzinnym ośrodku diagnostyczno-konsultacyjnym, umieszczenia w rodzinie zastępczej zawodowej, pobytu w ośrodku kuratorskim lub ustanowienia nadzoru kuratora.”;

7) w art. 40:

a) w § 6 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) w ciągu 72 godzin od chwili zatrzymania nie ogłoszono nieletniemu postanowienia o umieszczeniu w schronisku dla nieletnich lub tymczasowym umieszczeniu w młodzieżowym ośrodku wychowawczym, rodzinie zastępczej zawodowej albo w zakładzie lub placówce, o których mowa w art. 12.”,

b) § 7 otrzymuje brzmienie:

„§ 7. W policyjnej izbie dziecka można również umieścić nieletniego w trakcie samowolnego pobytu poza schroniskiem dla nieletnich, młodzieżowym ośrodkiem wychowawczym lub zakładem poprawczym na czas niezbędny do przekazania nieletniego właściwemu zakładowi, nie dłużej jednak niż na 5 dni.”;

8) w art. 66 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Organizacja i system wychowawczy w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i schroniskach dla nieletnich oraz w zakładach poprawczych

powinny zapewniać możliwość indywidualnego oddziaływania na nieletnich odpowiednio do ich osobowości i potrzeb wychowawczych.”;

9) art. 68 otrzymuje brzmienie:

„Art. 68. Przepis art. 17 § 2 nie ma zastosowania w wypadkach, gdy wykonywany jest środek polegający na umieszczeniu nieletniego w młodzieżowym ośrodku wychowawczym, publicznym zakładzie opieki zdrowotnej, domu pomocy społecznej albo w zakładzie poprawczym.”;

10) w art. 70 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. W sprawach nieletnich umieszczonych w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych, publicznych zakładach opieki zdrowotnej, domach pomocy społecznej oraz w schroniskach dla nieletnich i zakładach poprawczych wnioski w postępowaniu wykonawczym może również składać dyrektor właściwego zakładu.”;

11) art. 72 otrzymuje brzmienie:

„Art. 72. O umieszczeniu nieletniego w młodzieżowym ośrodku wychowawczym albo w publicznym zakładzie opieki zdrowotnej lub w domu pomocy społecznej oraz o umieszczeniu w zakładzie poprawczym, jak również o każdej zmianie tego zakładu, placówki, ośrodka lub domu pomocy społecznej dyrektor zakładu, placówki, ośrodka lub domu pomocy społecznej zawiadamia sąd rodzinny, który wykonuje orzeczenie.”;

12) w art. 73 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Wykonywanie środków, o których mowa w art. 6 pkt 2, 3 i 6 oraz w art. 7 i 8, jak również umieszczenie w młodzieżowym ośrodku wychowawczym, rodzinie zastępczej zawodowej, która ukończyła szkolenie przygotowujące do sprawowania opieki nad nieletnim, publicznym zakładzie opieki zdrowotnej albo domu pomocy społecznej ustaje z mocy prawa z chwilą ukończenia przez nieletniego lat 18, a wykonywanie pozostałych środków – z chwilą ukończenia lat 21; jeżeli środki wychowawcze zastosowano na podstawie art. 10 § 4 Kodeksu karnego lub art. 5 § 2 Kodeksu karnego skarbowego – wykonywanie ich ustaje z mocy prawa z chwilą ukończenia przez sprawcę lat 21.”;

13) w art. 74 § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Jeżeli orzeczono umieszczenie w młodzieżowym ośrodku wychowawczym, a zachodzą warunki, o których mowa w § 2, sąd rodzinny może zastosować środki przewidziane w art. 26, a jeżeli nieletni był dotychczas objęty instytucjonalną pieczą zastępczą, sąd może postanowić o tymczasowym umieszczeniu dziecka w instytucjonalnej pieczy zastępczej do czasu wykonania postanowienia, nie dłużej jednak niż przez okres trzech miesięcy.”;

14) w art. 76 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Jeżeli rodzice lub opiekun nie mogą zapewnić nieletniemu zwalnianemu z młodzieżowego ośrodka wychowawczego, publicznego zakładu opieki zdrowotnej, domu pomocy społecznej, zakładu poprawczego, schroniska dla nieletnich albo opuszczającemu rodzinę zastępczą niezbędnych warunków wychowawczych i bytowych – udziela się nieletniemu pomocy.”;

15) w art. 77 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Nadzór nad wykonywaniem orzeczeń o skierowaniu nieletniego do ośrodka kuratorskiego, o umieszczeniu w młodzieżowym ośrodku wychowawczym, domu pomocy społecznej, publicznym zakładzie opieki zdrowotnej, schronisku dla nieletnich i zakładzie poprawczym, jak również decyzji o umieszczeniu w policyjnej izbie dziecka, sprawuje sędzia rodzinny.”;

16) art. 81 otrzymuje brzmienie:

„Art. 81. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady kierowania, przyjmowania, przenoszenia, zwalniania i pobytu nieletnich w młodzieżowym ośrodku wychowawczym, w szczególności wskazując organ odpowiedzialny za kierowanie nieletnich do odpowiednich placówek i uwzględniając sprawność postępowania, konieczność zapewnienia bezpieczeństwa tych placówek, właściwych warunków pobytu nieletnich i przestrzegania ich praw.”;

17) w dziale IV tytuł rozdziału 4 otrzymuje brzmienie:

„Stosowanie środków przymusu bezpośredniego wobec nieletniego umieszczonego w zakładzie poprawczym, w schronisku dla nieletnich, młodzieżowym ośrodku wychowawczym”;

18) w art. 95a w § 1 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) samowolnemu opuszczeniu przez nieletniego zakładu poprawczego, schroniska dla nieletnich, młodzieżowego ośrodka wychowawczego,”;

19) w art. 95c § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i sposób użycia środków przymusu bezpośredniego wobec nieletnich umieszczonych w zakładach poprawczych, schroniskach dla nieletnich i młodzieżowych ośrodkach wychowawczych oraz sposób kontroli nad decyzjami o zastosowaniu tych środków, a także określi rodzaje młodzieżowych ośrodków wychowawczych, w których mogą być stosowane środki przymusu bezpośredniego, uwzględniając w szczególności cel stosowania środków, formy, w jakich mogą być one stosowane, związaną z ich stosowaniem potrzebę doboru właściwych metod oddziaływania wychowawczego na nieletniego, sposób prowadzenia dokumentacji związanej z zastosowaniem środków, szczegółowy sposób sprawowania opieki nad stanem zdrowia fizycznego i psychicznego nieletniego, wobec którego zastosowano środek, mając na uwadze konieczność poszanowania praw i godności nieletniego oraz zapewnienia bezpieczeństwa zakładów, schronisk i placówek.”.

Art. 197. W ustawie z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn (Dz. U. z 2009 r. Nr 93, poz. 768) w art. 4 w ust. 1 dodaje się pkt 17 w brzmieniu:

„17) nabycie w drodze dziedziczenia lub darowizny przez osoby tworzące rodzinę zastępczą lub prowadzącego rodzinny dom dziecka, o których mowa w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, pieniędzy lub innych rzeczy pod warunkiem, że pieniądze te lub rzeczy w okresie 12 miesięcy od dnia ich otrzymania zostaną przeznaczone na cele bezpośrednio związane ze sprawowaniem pieczy zastępczej.”.

Art. 198. W ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z późn. zm.¹²⁾) w art. 7 w ust. 1 po pkt 6 dodaje się pkt 6a w brzmieniu:

„6a) wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,”.

Art. 199. W ustawie z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2008 r. Nr 50, poz. 291, z późn. zm.¹³⁾) w art. 29 w ust. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) przyjęte na wychowanie i utrzymanie przed osiągnięciem pełnoletności wnuki, rodzeństwo i inne dzieci, z wyłączeniem dzieci przyjętych na wychowanie i utrzymanie w ramach rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka,”.

Art. 200. W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 51, poz. 307, z późn. zm.¹⁴⁾) w art. 21 w ust. 1 pkt 24 otrzymuje brzmienie:

„24) świadczenia, dodatki i inne kwoty oraz wartość nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych z tytułu szkolenia, o których mowa w art. 31 ust. 2, art. 32, art. 45 ust. 1, art. 80 ust. 1, art. 81, art. 83 ust. 1 i 3, art. 84 pkt 2 i 3, art. 132 ust. 1 pkt 1 i art. 148 ust. 4 ustawy z dnia o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr...poz...) oraz środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, o których mowa w art. 83 ust. 2 i art. 84 pkt 1 ustawy z dnia o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w części przysługującej na umieszczone w rodzinie zastępczej zawodowej lub rodzinnym domu dziecka dzieci i osoby, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej,”.

Art. 201. W ustawie z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. z 2007 r. Nr 14, poz. 89, z późn. zm.¹⁵⁾) w art. 2 ust. 2a otrzymuje brzmienie:

¹²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271 i Nr 214, poz. 1806, z 2003 r. Nr 80, poz. 717 i Nr 162, poz. 1568, z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203 i Nr 167, poz. 1759, z 2005 r. Nr 172, poz. 1441 i Nr 175, poz. 1457, z 2006 r. Nr 17, poz. 128 i Nr 181, poz. 1337, z 2007 r. Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974 i Nr 173, poz. 1218, z 2008 r. Nr 180, poz. 1111 i Nr 223, poz. 1458, z 2009 r. Nr 52, poz. 420 i Nr 157, poz. 1241 oraz z 2010 r. Nr 28, poz. 142 i 146, Nr 40, poz. 230 i Nr 106, poz. 675.

¹³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 67, poz. 411, Nr 70, poz. 416, Nr 180, poz. 1112, Nr 227, poz. 1505, Nr 228, poz. 1507 i Nr 237, poz. 1654 i 1656 oraz z 2009 r. Nr 69, poz. 595, Nr 79, poz. 667 i Nr 97, poz. 800.

¹⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 57, poz. 352, Nr 75, poz. 473, Nr 105, poz. 655 i Nr 149, poz. 996.

„2a. W ramach struktury organizacyjnej zakładu opieki zdrowotnej może zostać wydzielona jednostka organizacyjna, w celu udzielania świadczeń zdrowotnych mieszkańcom domów pomocy społecznej, wychowankom regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych lub interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych, zlokalizowana na terenie tych podmiotów.”.

Art. 202. W ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.¹⁶⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) uchyla się art. 35a;

2) art. 72 otrzymuje brzmienie:

„Art. 72. Dzieciom i młodzieży pozbawionym całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej, a także dzieciom i młodzieży niedostosowanym społecznie organizuje się opiekę i wychowanie na zasadach określonych w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz w przepisach o pomocy społecznej.”.

Art. 203. W ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1590, z późn. zm.¹⁷⁾) w art. 14 w ust. 1 po pkt 4 dodaje się pkt 4a w brzmieniu:

„4a) wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,”.

Art. 204. W ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592, z późn. zm.¹⁸⁾) w art. 4 w ust. 1 po pkt 3 dodaje się pkt 3a w brzmieniu:

¹⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 123, poz. 849, Nr 166, poz. 1172, Nr 176, poz. 1240 i Nr 181, poz. 1290, z 2008 r. Nr 171, poz. 1056 i Nr 234, poz. 1570, z 2009 r. Nr 19, poz. 100, Nr 76, poz. 641, Nr 98, poz. 817, Nr 157, poz. 1241 i Nr 219, poz. 1707 oraz z 2010 r. Nr 96, poz. 620 i Nr 107, poz. 679.

¹⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 273, poz. 2703 i Nr 281, poz. 2781, z 2005 r. Nr 17, poz. 141, Nr 94, poz. 788, Nr 122, poz. 1020, Nr 131, poz. 1091, Nr 167, poz. 1400 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 144, poz. 1043, Nr 208, poz. 1532 i Nr 227, poz. 1658, z 2007 r. Nr 42, poz. 273, Nr 80, poz. 542, Nr 115, poz. 791, Nr 120, poz. 818, Nr 180, poz. 1280 i Nr 181, poz. 1292, z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 145, poz. 917 i Nr 216, poz. 1370 i Nr 225, poz. 1618, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 31, poz. 206 i Nr 56, poz. 458, Nr 157, poz. 1241 i Nr 219, poz. 1705 oraz z 2010 r. Nr 44, poz. 250, Nr 54, poz. 320, Nr 127, poz. 857 i Nr 148, poz. 991.

¹⁷⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 153, poz. 1271 i Nr 214, poz. 1806, z 2003 r. Nr 162, poz. 1568, z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1206 i Nr 167, poz. 1759 z 2006 r. Nr 126, poz. 875, Nr 227, poz. 1658, z 2007 r. Nr 173, poz. 1218, z 2008 r. Nr 180, poz. 1111, Nr 216, poz. 1370 i Nr 223, poz. 1458, z 2009 r. Nr 157, poz. 1241 oraz z 2010 r. Nr 28, poz. 142 i 146, Nr 40, poz. 230 i Nr 106, poz. 675.

¹⁸⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 200, poz. 1688 i Nr 214, poz. 1806, z 2003 r. Nr 162, poz. 1568, z 2004 r. Nr 102, poz. 1055 i Nr 167, poz. 1759, z 2007 r. Nr 173, poz. 1218, z 2008 r. Nr 180, poz. 1111 i Nr 223, poz. 1458, z 2009 r. Nr 92, poz. 753 i Nr 157, poz. 1241 oraz z 2010 r. Nr 28, poz. 142 i 146, Nr 40, poz. 230 i Nr 106, poz. 675.

„3a) wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,”.

Art. 205. W ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 oraz z 2010 r. Nr 40, poz. 224 i Nr 134, poz. 903) w art. 67 w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) przyjęte na wychowanie i utrzymanie przed osiągnięciem pełnoletności wnuki, rodzeństwo i inne dzieci, z wyłączeniem dzieci przyjętych na wychowanie i utrzymanie w ramach rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka;”.

Art. 206. W ustawie z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2010 r. Nr 77, poz. 512) w art. 29 w ust. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) przyjęła na wychowanie w ramach rodziny zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej, dziecko w wieku do 7 roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego – do 10 roku życia.”.

Art. 207. W ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873, z późn. zm.⁶⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 4 w ust. 1 po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;”;

2) w art. 33a w ust. 2 w pkt 3 lit. a otrzymuje brzmienie:

„a) placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, centrum integracji społecznej, domów pomocy społecznej, placówek opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych i interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych, określonych w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, oraz szkół lub placówek publicznych określonych w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.), bez zezwolenia.”.

Art. 208. W ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2009 r. Nr 189, poz. 1472 oraz z 2010 r. Nr 81, poz. 531) art. 62 i 63 otrzymują brzmienie:

„Art. 62. 1. Organ przyjmujący wniosek doprowadza małoletniego bez opieki do rodziny zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego lub placówki opiekuńczo-wychowawczej pełniącej funkcję interwencyjną.

2. Małoletni bez opieki przebywa w rodzinie zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego lub placówce opiekuńczo-wychowawczej pełniącej funkcję interwencyjną, do czasu wydania orzeczenia przez sąd opiekuńczy.

Art. 63. Koszty pobytu małoletniego bez opieki w rodzinie zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego lub placówce opiekuńczo-wychowawczej pełniącej funkcję interwencyjną oraz koszty opieki medycznej, do zakończenia postępowania w sprawie nadania statusu uchodźcy decyzją ostateczną, są finansowane z budżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw wewnętrznych, ze środków będących w dyspozycji Szefa Urzędu.”.

Art. 209. W ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U z 2006 r. Nr 139, poz. 992, z późn. zm.⁷⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 7 pkt 2 otrzymuje brzmienie:
„2) dziecko zostało umieszczone w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie albo w pieczy zastępczej;”;
- 2) w art. 23 w ust. 4 w pkt 4 lit. c otrzymuje brzmienie:
„c) prawomocny wyrok sądu rodzinnego stwierdzający przysposobienie lub zaświadczenie sądu rodzinnego lub ośrodka adopcyjnego o prowadzonym postępowaniu sądowym w sprawie o przysposobienie dziecka,”.

Art. 210. W ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, z późn. zm.³⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 6:
 - a) pkt 5 otrzymuje brzmienie:
„5) jednostka organizacyjna pomocy społecznej – regionalny ośrodek polityki społecznej, powiatowe centrum pomocy rodzinie, ośrodek pomocy społecznej, dom pomocy społecznej, placówkę specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego, ośrodek wsparcia i ośrodek interwencji kryzysowej;”;
 - b) uchyla się pkt 11a,
 - c) pkt 15 otrzymuje brzmienie:

„15) średni miesięczny koszt utrzymania w domu pomocy społecznej – kwotę rocznych kosztów działalności domu wynikającą z utrzymania mieszkańców, z roku poprzedniego, bez kosztów inwestycyjnych, wydatków bieżących na remonty i zakupy związane z realizacją programu naprawczego, powiększoną o prognozowany średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, przyjęty w ustawie budżetowej na dany rok kalendarzowy, podzieloną przez liczbę miejsc, ustaloną jako sumę rzeczywistej liczby mieszkańców w poszczególnych miesiącach roku poprzedniego, w domu;”;

2) w art. 7 uchyla się pkt 10;

3) w art. 9 ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Kwota stanowiąca podstawę ustalenia wysokości kwoty minimalnego i maksymalnego świadczenia pieniężnego na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, a także maksymalna kwota zasiłku stałego ulegają zmianie w terminach weryfikacji kryteriów dochodowych o 50 % sumy kwot, o które wzrosły kryterium dochodowe osoby samotnie gospodarującej i kryterium dochodowe na osobę w rodzinie.”;

4) w art. 10:

a) ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Przy ustalaniu prawa do zasiłków stałego i okresowego w składzie rodziny nie uwzględnia się dzieci wychowywanych w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka oraz pełnoletnich wychowanków rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka, a do dochodu rodziny nie wlicza się ich dochodów oraz świadczeń na pokrycie kosztów ich utrzymania i dodatków przyznanych na podstawie przepisów o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

2. Przy ustalaniu prawa do pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki do dochodu nie wlicza się pomocy pieniężnej, o której mowa w art. 88 ust. 1.”,

b) uchyla się ust. 3;

5) w art. 11 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Brak współdziałania osoby lub rodziny z pracownikiem socjalnym lub asystentem rodziny, o którym mowa w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej, odmowa zawarcia kontraktu socjalnego, niedotrzymywanie jego postanowień, nieuzasadniona odmowa podjęcia

zatrudnienia, innej pracy zarobkowej przez osobę bezrobotną lub wykonywania prac społecznie użytecznych, o których mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, lub nieuzasadniona odmowa podjęcia leczenia odwykowego w zakładzie leczenia odwykowego przez osobę uzależnioną mogą stanowić podstawę do odmowy przyznania świadczenia, uchylenia decyzji o przyznaniu świadczenia lub wstrzymania świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.”;

6) w art. 17:

a) pkt 12 otrzymuje brzmienie:

„12) prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych;”,

b) uchyla się pkt 13;

7) w art. 19:

a) uchyla się pkt 3 – 5,

b) pkt 6 i 7 otrzymują brzmienie:

„6) przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze;

7) pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia, młodzieży opuszczającej domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze, mających braki w przystosowaniu się;”;

8) w art. 20:

a) w ust. 1 uchyla się pkt 5 i 6,

b) uchyla się ust. 3;

9) w art. 21 uchyla się pkt 6;

10) w art. 22:

a) uchyla się pkt 3a,

b) pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) prowadzenie rejestru domów pomocy społecznej, placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, w tym prowadzonych na podstawie przepisów o działalności gospodarczej;”

c) uchyla się pkt 6 i 8a;

11) w art. 23 w ust. 1 uchyla się pkt 8;

12) w art. 36:

a) w pkt 1 uchyla się lit. e,

b) w pkt 2 uchyla się lit. e, p i r;

13) w art. 46 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Poradnictwo rodzinne obejmuje problemy funkcjonowania rodziny, w tym problemy opieki nad osobą niepełnosprawną, a także terapię rodzinną.”;

14) w art. 53 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Osobie, która ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebuje wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymaga usług w zakresie świadczonym przez jednostkę całodobowej opieki, w szczególności osobie z zaburzeniami psychicznymi, osobie opuszczającej pieczę zastępczą w rozumieniu przepisów o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, zakład dla nieletnich, a także cudzoziemcowi, który uzyskał w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, może być przyznany pobyt w mieszkaniu chronionym.”;

15) uchyla się art. 70 – 87a;

16) art. 88 otrzymuje brzmienie:

„Art. 88. 1. Osoba pełnoletnia opuszczająca dom pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schronisko dla nieletnich, zakład poprawczy, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, specjalny ośrodek wychowawczy, młodzieżowy ośrodek socjoterapii zapewniający całodobową opiekę i młodzieżowy ośrodek wychowawczy, zwana dalej „osobą usamodzielnianą”, zostaje objęta pomocą mającą na celu jej życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem przez pracę socjalną, a także pomocą:

- 1) pieniężną na usamodzielnienie;
- 2) pieniężną na kontynuowanie nauki;
- 3) w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym;
- 4) w uzyskaniu zatrudnienia;
- 5) na zagospodarowanie – w formie rzeczowej.

2. Pomoc, o której mowa w ust. 1, przysługuje osobie usamodzielnianej, w przypadku gdy skierowanie na pobyt całodobowy do domu pomocy społecznej, specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego, specjalnego ośrodka wychowawczego albo młodzieżowego ośrodka socjoterapii zapewniającego całodobową opiekę nastąpiło na podstawie orzeczenia sądu.

3. Pomoc pieniężna na usamodzielnienie i pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki przysługuje osobie, która przebywała w domu pomocy społecznej, schronisku dla nieletnich, zakładzie poprawczym, specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, specjalnym ośrodku wychowawczym, młodzieżowym ośrodku socjoterapii zapewniającym całodobową opiekę albo młodzieżowym ośrodku wychowawczym co najmniej rok.

4. Pomoc, o której mowa w ust. 1, przysługuje osobie usamodzielnianej opuszczającej dom pomocy społecznej, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy albo specjalny ośrodek wychowawczy, w przypadku gdy osoba ta jest zdolna do samodzielnej egzystencji.

5. Pomoc, o której mowa w ust. 1, przysługuje osobie opuszczającej dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, jeżeli bezpośrednio przed przyjęciem do takiego domu przebywała co najmniej rok w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej, w domu pomocy społecznej, w schronisku dla nieletnich, w zakładzie poprawczym, w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, w specjalnym ośrodku wychowawczym, w młodzieżowym ośrodku socjoterapii zapewniającym całodobową opiekę albo w młodzieżowym ośrodku wychowawczym.

6. Warunkiem uzyskania pomocy, o której mowa w ust. 1, jest zobowiązanie się osoby usamodzielnianej do realizacji indywidualnego programu usamodzielnienia, opracowanego wspólnie z opiekunem usamodzielnienia, zatwierdzonego przez kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie.

7. W realizacji indywidualnego programu usamodzielnienia osobę usamodzielnianą wspiera opiekun usamodzielnienia, którym może być pracownik socjalny powiatowego centrum pomocy rodzinie, wychowawca, psycholog lub pracownik socjalny domu pomocy społecznej, schroniska dla nieletnich, zakładu poprawczego, specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego, specjalnego ośrodka wychowawczego, młodzieżowego ośrodka socjoterapii zapewniającego całodobową opiekę, młodzieżowego ośrodka wychowawczego, albo inna osoba wskazana przez osobę usamodzielnianą.”;

17) w art. 89:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Wysokość pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki i pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz wartość pomocy na zagospodarowanie w formie rzeczowej ustala się od kwoty 1647 zł, zwanej dalej „podstawą”.”,

b) uchyla się ust. 4,

c) w ust. 7 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) osoba usamodzielniana przed osiągnięciem pełnoletności opuściła samowolnie dom pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży lub schronisko dla nieletnich, zakład poprawczy, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, specjalny ośrodek wychowawczy, młodzieżowy ośrodek socjoterapii zapewniający całodobową opiekę lub młodzieżowy ośrodek wychowawczy;”;

18) w art. 90 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Pomocy pieniężnej na usamodzielnienie i pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki udziela starosta powiatu właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed skierowaniem do placówki, o której mowa w art. 88 ust. 1.”;

19) w art. 91a ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej lub regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej, o którym mowa w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zawiadamia właściwy sąd opiekuńczy o udzielaniu pomocy małoletniemu cudzoziemcowi, o którym mowa w ust. 1.”;

20) w art. 97 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Do określenia średniego miesięcznego kosztu utrzymania w domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące średniego miesięcznego kosztu utrzymania w domu pomocy społecznej.”;

21) w art. 106 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Udzielenie świadczeń w postaci interwencji kryzysowej, pracy socjalnej, poradnictwa, uczestnictwa w zajęciach klubu samopomocy, a także przyznanie biletu kredytowanego nie wymaga wydania decyzji administracyjnej.”;

22) w art. 107 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Rodzinny wywiad środowiskowy przeprowadza się w celu ustalenia sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej osób i rodzin, w tym osób, o których mowa w art. 103, przyznania pomocy pieniężnej na usamodzielnienie i pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki.”;

23) w art. 112:

a) uchyla ust. 6 i 7a,

b) ust. 8 otrzymuje brzmienie:

„8. Starosta przy pomocy powiatowego centrum pomocy rodzinie sprawuje nadzór nad działalnością jednostek specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego, oraz ośrodków wsparcia, domów pomocy społecznej i ośrodków interwencji kryzysowej.”,

c) uchyla się ust. 10 i 11;

24) w art. 120:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Pracowników socjalnych mogą również zatrudniać inne instytucje, a w szczególności jednostki organizacyjne właściwe w sprawach zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu, szpitale, zakłady karne, do wykonywania zadań tych jednostek w zakresie pomocy społecznej.”,

b) dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Pracownicy socjalni mogą być również zatrudniani przez podmioty realizujące zadania określone w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.”;

25) art. 123 otrzymuje brzmienie:

„Art. 123. Prawa i obowiązki pracowników zatrudnionych w samorządowych jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej regulują przepisy o pracownikach samorządowych.”.

Art. 211. W ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027, z późn. zm.¹⁹⁾) w art. 5 w pkt 3 lit. a otrzymuje brzmienie:

„a) dziecko własne, dziecko małżonka, dziecko przysposobione, wnuka albo dziecko obce, dla którego ustanowiono opiekę, albo dziecko obce w ramach rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka, do ukończenia przez nie 18 lat, a jeżeli kształci się dalej – do ukończenia 26 lat, natomiast jeżeli posiada orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności lub inne traktowane na równi - bez ograniczenia wieku, ”.

Art. 212. W ustawie z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594) w art. 95 w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) o przyjęcie oświadczenia o uznaniu dziecka, o nadanie dziecku nazwiska, o przysposobienie dziecka, o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką oraz o umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka; ”.

Art. 213. W ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z 2009 r. Nr 206, poz. 1589 oraz z 2010 r. Nr 28, poz. 146 i Nr 125, poz. 842) w art. 12a:

1) ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe ma prawo odebrać dziecko z rodziny i umieścić je u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.), w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

2. Tryb umieszczania dzieci w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej regulują przepisy ustawy z dnia o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr, poz.). ”;

2) ust. 4 i 5 otrzymują brzmienie:

¹⁹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 216, poz. 1367, Nr 225, poz. 1486, Nr 227, poz. 1505, Nr 234, poz. 1570 i Nr 237, poz. 1654, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 22, poz. 120, Nr 26, poz. 157, Nr 38, poz. 299, Nr 92, poz. 753, Nr 97, poz. 800, Nr 98, poz. 817, Nr 111, poz. 918, Nr 118, poz. 989, Nr 157, poz. 1241, Nr 161, poz. 1278, Nr 178, poz. 1974 oraz z 2010 r. Nr 50, poz. 301, Nr 107, poz. 679, Nr 125, poz. 842 i Nr 165, poz. 1116.

„4. Pracownik socjalny ma obowiązek niezwłocznego powiadomienia sądu opiekuńczego, nie później niż w ciągu 24 godzin, o odebraniu dziecka z rodziny i umieszczeniu go u niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

5. Do umieszczenia dziecka u osoby najbliższej niezamieszkującej wspólnie stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej.”.

Art. 214. W ustawie z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. Nr 225, poz. 1635, z późn. zm.²⁰⁾) w art. 2 w ust. 1 w pkt 1 lit. c otrzymuje brzmienie:

„c) świadczeń socjalnych oraz w sprawach załatwianych na podstawie przepisów o pomocy społecznej, przepisów o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz przepisów o zatrudnieniu socjalnym,”.

Art. 215. W ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2009 r. Nr 1, poz. 7, z późn. zm.²¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3 w ust. 5 dodaje się pkt 3 w brzmieniu:

„3) umieszczenia osoby uprawnionej w pieczy zastępczej.”;

2) w art. 10 w ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) została umieszczona w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie lub w pieczy zastępczej;”.

Art. 216. W ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych (Dz. U. Nr 81, poz. 530) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 w ust. 2 pkt 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„ 3) dłużniku będącym konsumentem – rozumie się przez to osobę fizyczną, o której mowa w art. 22¹ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93, z późn. zm.⁴⁾), osobę zobowiązaną do świadczeń alimentacyjnych, o której mowa w art. 2 pkt 3 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom

²⁰⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 64, poz. 427, Nr 124, poz. 859, Nr 127, poz. 880 i Nr 128, poz. 883, z 2008 r. Nr 44, poz. 262, Nr 63, poz. 394, Nr 182, poz. 1121, Nr 195, poz. 1198, Nr 216, poz. 1367 i Nr 220, poz. 1414, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 22, poz. 120, Nr 57, poz. 466 i Nr 72, poz. 619 oraz z 2010 r. Nr 8, poz. 51, Nr 81, poz. 531, Nr 107, poz. 679 i Nr 167, poz. 1131.

²¹⁾ Zmiany tekstu jednolite go wymienionej ustawy ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 97, poz. 800 i Nr 98, poz. 817 oraz z 2010 r. Nr 81, poz. 530.

uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2009 r. Nr 1, poz. 7, z późn. zm.²¹⁾), a także rodzica zobowiązanego do ponoszenia opłaty za pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym w rozumieniu przepisów ustawy z dnia ... o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr... poz. ...);

- 4) wierzycielu – rozumie się przez to osobę fizyczną, której wierzytelność została stwierdzona tytułem wykonawczym, osobę fizyczną wykonującą działalność gospodarczą, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, której w związku z wykonywaną działalnością gospodarczą lub stosunkiem prawnym przysługuje wierzytelność, organ właściwy wierzyciela w rozumieniu art. 2 pkt 10 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz właściwą jednostkę organizacyjną wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;

2) w art. 16 dodaje się ust. 6 w brzmieniu:

„6. Wierzyciel przekazuje do biura informacje gospodarcze, o których mowa w art. 183 ustawy z dnia ... o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej na zasadach i w zakresie określonym w tej ustawie.”.

DZIAŁ X

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 217. 1. Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, działające na podstawie dotychczasowych przepisów:

- 1) spokrewnione z dzieckiem rodziny zastępcze:
 - a) tworzone przez wstępnych lub rodzeństwo, stają się rodzinami zastępczymi spokrewnionymi, w rozumieniu niniejszej ustawy,
 - b) tworzone przez osoby inne niż wymienione w lit. a, stają się rodzinami zastępczymi niezawodowymi, w rozumieniu niniejszej ustawy;
- 2) niespokrewnione z dzieckiem rodziny zastępcze, stają się rodzinami zastępczymi niezawodowymi, w rozumieniu niniejszej ustawy;

- 3) zawodowe niespokrewnione z dzieckiem specjalistyczne rodziny zastępcze stają się rodzinami zastępczymi zawodowymi, w rozumieniu niniejszej ustawy;
- 4) zawodowe niespokrewnione z dzieckiem rodziny zastępcze o charakterze pogotowia rodzinnego stają się rodzinami zastępczymi zawodowymi pełniącymi funkcję pogotowia rodzinnego, w rozumieniu niniejszej ustawy.

2. Umowy o pełnienie funkcji zawodowej niespokrewnionej z dzieckiem rodziny zastępczej lub zawodowej niespokrewnionej z dzieckiem rodziny zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego, zawarte na podstawie przepisów dotychczasowych, zachowują ważność do czasu ich wygaśnięcia lub rozwiązania lub do czasu zawarcia umowy na podstawie przepisów niniejszej ustawy, nie dłużej jednak niż przez okres 3 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

3. Wydane na podstawie przepisów dotychczasowych decyzje w sprawie:

- 1) pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej,
 - 2) opłaty za pobyt w rodzinie zastępczej dziecka lub osoby pełnoletniej, przebywającej w rodzinie zastępczej do czasu ukończenia szkoły, w której rozpoczęła naukę przed osiągnięciem pełnoletności, ponoszonej przez rodziców,
 - 3) opłaty za pobyt w całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej dziecka lub osoby pełnoletniej, przebywającej w całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej do czasu ukończenia szkoły, w której rozpoczęła naukę przed osiągnięciem pełnoletności, ponoszonej przez rodziców
- zachowują moc do dnia wygaśnięcia, nie dłużej jednak niż przez okres 3 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

4. Wysokość otrzymywanych po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, przysługujących na podstawie umów lub decyzji, o których mowa w ust. 2 i 3, wynagrodzeń, dodatków oraz świadczeń na pokrycie kosztów utrzymania dziecka lub osoby przebywającej w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, nie może być niższa od wynagrodzenia, dodatków i świadczeń otrzymywanych dotychczas i od kwot wynagrodzenia, dodatków i świadczeń określonych w niniejszej ustawie.

Art. 218. 1. Programy szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia placówek rodzinnych zatwierdzone na podstawie przepisów dotychczasowych, obowiązują do dnia zatwierdzenia odpowiedniego programu na podstawie

niniejszej ustawy, nie dłużej jednak niż przez okres 2 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Do osób, które uzyskały świadectwo ukończenia szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia placówek rodzinnych, prowadzonych na podstawie przepisów dotychczasowych nie stosuje się przepisu art. 45 ust. 1.

Art. 219. 1. Publiczne placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego działające na podstawie przepisów dotychczasowych, z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stają się placówkami wsparcia dziennego, w rozumieniu niniejszej ustawy.

2. Jednostki samorządu terytorialnego prowadzące placówki, o których mowa w ust. 1, są obowiązane dostosować organizację i standardy świadczonych usług w tych placówkach do wymagań określonych na podstawie przepisów niniejszej ustawy w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

3. Niepubliczne placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego, działające na podstawie przepisów dotychczasowych, funkcjonują nie dłużej niż przez okres 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

4. Do placówek, o których mowa w ust. 3, stosuje się przepisy dotychczasowe.

5. Podmiot prowadzący placówkę, o której mowa w ust. 3, przekazuje wójtowi dokumentację dotyczącą sprawowanej opieki nad dziećmi, niezwłocznie po zaprzestaniu działalności, nie później jednak niż w terminie 14 dni.

Art. 220. 1. Całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze typu interwencyjnego, działające na podstawie przepisów dotychczasowych, z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stają się placówkami opiekuńczo-wychowawczymi pełniącymi funkcję interwencyjną, w rozumieniu niniejszej ustawy.

2. Całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze typu socjalizacyjnego, działające na podstawie przepisów dotychczasowych, z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stają się placówkami opiekuńczo-wychowawczymi pełniącymi funkcję specjalistyczno-terapeutyczną, w rozumieniu niniejszej ustawy.

3. Wielofunkcyjne całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze, działające na podstawie przepisów dotychczasowych, z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stają się placówkami opiekuńczo-wychowawczymi pełniącymi funkcję interwencyjną oraz specjalistyczno-terapeutyczną, w rozumieniu niniejszej ustawy.

4. Regionalne placówki opiekuńczo-wychowawcze, działające na podstawie przepisów dotychczasowych, z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stają się regionalnymi placówkami opiekuńczo-terapeutycznymi, w rozumieniu niniejszej ustawy.

5. Do placówek, o których mowa w ust. 1 – 4, w okresie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

6. Niepubliczne placówki, o których mowa w ust. 1 – 4, mogą funkcjonować do czasu wygaśnięcia lub rozwiązania umowy o realizacji zadania, którego przedmiotem jest prowadzenie placówki, nie dłużej jednak niż przez okres 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

7. W przypadku zakończenia działalności placówki, o której mowa w ust. 1 – 4, podmiot prowadzący tę placówkę przekazuje powiatowemu centrum pomocy rodzinie, nie później niż w dniu oddania dziecka, dokumentację dotyczącą sprawowanej opieki nad dzieckiem.

8. Powiatowe centrum pomocy rodzinie niezwłocznie przekazuje dokumentację, o której mowa w ust. 7, odpowiednio rodzinie zastępczej, prowadzącemu rodzinny dom dziecka, dyrektorowi placówki opiekuńczo-wychowawczej lub dyrektorowi regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej, które przyjęły dziecko.

Art. 221. Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, o których mowa w art. 220 ust. 1 – 4, w okresie 9 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy – nie może być wyższa niż 30.

Art. 222. W placówkach opiekuńczo-wychowawczych, o których mowa w art. 220 ust. 1 – 4, w okresie 4 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy mogą być umieszczane dzieci powyżej 7 roku życia. Przepisy art. 95 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 223. 1. W placówkach opiekuńczo-wychowawczych, o których mowa w art. 220 ust. 1 – 4, w okresie od dnia 1 stycznia 2015 r. do dnia 31 grudnia 2019 r. mogą przebywać dzieci powyżej 7 roku życia.

2. Po upływie okresu, o którym mowa w ust. 1, w placówkach opiekuńczo-wychowawczych mogą przebywać dzieci powyżej 10 roku życia.

3. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się w przypadkach, o których mowa w art. 95 ust. 2.

Art. 224. 1. Całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego działające na podstawie przepisów dotychczasowych funkcjonują nie dłużej niż przez okres 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Do placówek, o których mowa w ust. 1, przepisy art. 223 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.²²⁾) stosuje się odpowiednio.

3. Zawodowe niespokrewnione z dzieckiem wielodzietne rodziny zastępcze działające na podstawie przepisów dotychczasowych funkcjonują do czasu wygaśnięcia lub rozwiązania umowy zawartej na podstawie przepisów dotychczasowych, nie dłużej jednak niż przez okres 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

4. Przed upływem terminu, o którym mowa w ust. 3, starosta zawiera z zawodową niespokrewnioną z dzieckiem wielodzietną rodziną zastępczą, na jej wniosek, umowę o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej lub prowadzenie rodzinnego domu dziecka, uwzględniając warunki określone niniejszą ustawą.

5. Do placówek oraz rodzin zastępczych, o których mowa w ust. 1 i 3, stosuje się przepisy dotychczasowe, z zastrzeżeniem ust. 7.

6. Wysokość otrzymywanego przez rodzinę zastępczą, o której mowa w ust. 3, wynagrodzenia, dodatków oraz świadczeń na pokrycie kosztów utrzymania nie może być niższa od kwot wynagrodzenia, dodatków i świadczeń, określonych w niniejszej ustawie dla rodziny zastępczej zawodowej.

7. Rodzinie zastępczej, o której mowa w ust. 3, w której przed dniem wejściem w życie niniejszej ustawy zostało umieszczone dziecko na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich, przysługuje dodatek nie niższy niż kwota 200 zł miesięcznie na dziecko.

Art. 225. Okres prowadzenia placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego wlicza się do okresu doświadczenia, o którym mowa w art. 55 ust. 1.

Art. 226. 1. Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, pracownicy zatrudnieni na podstawie przepisów dotychczasowych w:

- 1) placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego stają się pracownikami placówek wsparcia dziennego, w rozumieniu niniejszej ustawy;

²²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 96, poz. 620, Nr 123, poz. 835 i Nr 152, poz. 1020.

- 2) całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu interwencyjnego stają się pracownikami placówek opiekuńczo-wychowawczych pełniących funkcję interwencyjną, w rozumieniu niniejszej ustawy;
- 3) całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego stają się pracownikami placówek opiekuńczo-wychowawczych pełniącymi funkcję specjalistyczno-terapeutyczną, w rozumieniu niniejszej ustawy;
- 4) wielofunkcyjnych całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych stają się pracownikami placówek opiekuńczo-wychowawczych pełniących funkcję interwencyjną oraz specjalistyczno-terapeutyczną, w rozumieniu niniejszej ustawy;
- 5) regionalnych placówkach opiekuńczo-wychowawczych stają się pracownikami regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych, w rozumieniu niniejszej ustawy.

2. Pracownicy zatrudnieni na podstawie przepisów dotychczasowych w placówkach, o których mowa w ust. 1, którzy nie spełniają wymagań kwalifikacyjnych przewidzianych dla stanowiska zajmowanego przez nich w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, mogą być nadal zatrudniani na tych stanowiskach, nie dłużej jednak niż przez okres 6 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 227. 1. W stosunku do osób, o których mowa w art. 1 ust. 1a ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela, w brzmieniu obowiązującym do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, zatrudnionych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, o których mowa w art. 219 ust. 1, art. 220 ust. 1 – 4 i art. 224 ust. 1, ustawę z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela stosuje się przez okres 2 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Osoby, o których mowa w ust. 1, po upływie 2 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, stają się pracownikami samorządowymi w rozumieniu ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. Nr 223, poz. 1458 oraz z 2009 r. Nr 157, poz. 1241).

3. W odniesieniu do osób, o których mowa w ust. 1, przez okres 2 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, nadzór pedagogiczny sprawuje wojewoda.

Art. 228. 1. Na realizację zadań, o których mowa w art. 167, gmina otrzymuje dotację z powiatu, na obszarze którego jest położona. Udzielenie dotacji następuje na podstawie umowy określającej w szczególności wysokość środków na utrzymanie jednego dziecka oraz terminy przekazywania dotacji.

2. Wysokość dotacji, o której mowa w ust. 1, odpowiada kwocie wydatków poniesionych przez powiat w roku kalendarzowym poprzedzającym rok wejścia w życie niniejszej ustawy na finansowanie pobytu dzieci:

- 1) w spokrewnionej rodzinie zastępczej tworzonej przez wstępnych lub rodzeństwo dziecka;
- 2) w pozostałych formach pieczy zastępczej – z uwzględnieniem współfinansowania przez gminę zadań, o których mowa w art. 167 pkt 8, zgodnie z art. 182 ust. 6 i 7.

3. Gmina i powiat są zobowiązane do zawarcia umowy, o której mowa w ust. 1, w terminie 2 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

4. Spory dotyczące zawarcia umowy, o której mowa w ust. 1, nieudzielenia dotacji na podstawie zawartej umowy oraz zwrotu dotacji rozstrzygają sądy powszechne.

Art. 229. Prezes Rady Ministrów w terminie do dnia 30 lipca po upływie 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy przedłoży Sejmowi informację o skutkach obowiązywania art. 228 ust. 1 wraz z propozycjami zmian.

Art. 230. 1. Do pomocy dla osób usamodzielnianych, przyznanej przed dniem wejściem w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

2. Do okresów pobytu w pieczy zastępczej, o których mowa w art. 133 ust. 1, zalicza się również okresy pobytu w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 231. 1. Marszałkowie województw, w terminie do dnia 31 grudnia 2010 r., mogą utworzyć ośrodki adopcyjne, o których mowa w niniejszej ustawie.

2. Starostowie, w terminie do dnia 31 grudnia 2010 r., wyznaczają organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej, o których mowa w niniejszej ustawie.

3. Marszałkowie województw oraz starostowie mogą zlecić realizację zadań, o których mowa w ust. 1 i 2, na zasadach, o których mowa w art. 180.

4. Podmiot prowadzący przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy ośrodek adopcyjno-opiekuńczy, w terminie do dnia 15 stycznia 2011 r., przekazuje właściwemu:

- 1) staroście – dokumentację dotyczącą kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia placówki rodzinnej oraz rodzin zastępczych i osób prowadzących placówki rodzinne;
- 2) marszałkowi województwa – dokumentację dotyczącą osób zgłaszających gotowość przysposobienia dziecka oraz prowadzonych procedur przysposobienia.

5. W przypadku gdy na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej został wyznaczony podmiot prowadzący przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy ośrodek adopcyjno-opiekuńczy, przepisu ust. 4 pkt 1 nie stosuje się.

6. Starosta niezwłocznie przekazuje otrzymaną dokumentację, o której mowa w ust. 4 pkt 1, organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

7. Marszałek województwa niezwłocznie przekazuje otrzymaną dokumentację, o której mowa w ust. 4 pkt 2, ośrodkowi adopcyjnemu.

Art. 232. Postępowania w sprawie przysposobienia dziecka wszczęte przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy są prowadzone przez ośrodki adopcyjne utworzone na podstawie niniejszej ustawy na dotychczasowych zasadach.

Art. 233. Do osób, wobec których przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy orzeczono o umieszczeniu w rodzinie zastępczej lub młodzieżowym ośrodku socjoterapii na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 234. 1. Publiczne ośrodki adopcyjno-opiekuńcze ulegają likwidacji z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Pracownicy ośrodków adopcyjno-opiekuńczych, o których mowa w ust. 1, z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stają się pracownikami starostwa powiatowego, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. W przypadku wyznaczenia, na podstawie art. 231 ust. 2, na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej jednostki organizacyjnej powiatu, osoby, o których mowa w ust. 2, z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stają się pracownikami tej jednostki.

4. Prowadzący postępowania adopcyjne pracownicy ośrodków adopcyjno-opiekuńczych, o których mowa w ust. 1, prowadzących do dnia wejścia w życie niniejszej

ustawy wojewódzki bank danych, z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stają się pracownikami urzędu marszałkowskiego, z zastrzeżeniem ust. 5.

5. W przypadku wyznaczenia do prowadzenia wojewódzkiego banku danych ośrodka adopcyjnego utworzonego na podstawie art. 231 ust. 1, prowadzonego przez samorząd województwa, osoby, o których mowa w ust. 4, z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stają się pracownikami tego ośrodka.

Art. 235. 1. Niepubliczne ośrodki adopcyjno-opiekuńcze działające przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, do czasu wygaśnięcia umowy o realizacji zadania, którego przedmiotem jest prowadzenie ośrodka adopcyjno-opiekuńczego mogą prowadzić procedury przysposobienia dziecka oraz przygotowywać osoby zgłaszające gotowość do przysposobienia, nie dłużej jednak niż przez okres 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Niepubliczne ośrodki adopcyjno-opiekuńcze, o których mowa w ust. 1, prowadzące przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy wojewódzki bank danych, mogą zostać wyznaczone do prowadzenia wojewódzkiego banku danych do czasu wygaśnięcia umowy o realizacji zadania, którego przedmiotem jest prowadzenie ośrodka adopcyjno-opiekuńczego, nie dłużej jednak niż przez okres 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 236. 1. Minister właściwy do spraw rodziny wprowadzi program na dofinansowanie w okresie 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy zadań własnych gminy i powiatu z zakresu realizacji zadań wspierania rodziny oraz systemu pieczy zastępczej, w szczególności na pokrycie części wydatków związanych z powołaniem asystentów rodziny, koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej oraz prowadzeniem szkoleń, dla rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka.

2. Program jest finansowany dotacją celową z budżetu państwa.

3. Wysokość dotacji z budżetu państwa na realizację programu będzie określana na kolejne lata w ustawie budżetowej na dany rok.

4. Wysokość dotacji może przekroczyć 50 % wydatków na realizację zadania.

Art. 237. Waloryzacja wynagrodzeń i świadczeń, o której mowa w art. 86 ust. 1, po raz pierwszy jest dokonywana w roku kalendarzowym następującym po roku, w którym niniejsza ustawa weszła w życie.

Art. 238. Waloryzacja, o której mowa w art. 86 ust. 2, kwot, o których mowa w art. 80 ust. 1, art. 81, art. 138 ust. 2, art. 141 ust. 1 i art. 142 ust. 1, jest dokonywana po raz pierwszy w roku kalendarzowym następującym po roku kalendarzowym, w którym wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych w okresie od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, przekroczył 105,0 %.

Art. 239. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 6a ust. 12 oraz art. 9g ust. 10 i 12 ustawy, o której mowa w art. 195, zachowują moc do czasu wejścia w życie aktów wykonawczych wydanych na podstawie art. 6a ust. 12 oraz art. 9g ust. 10 i 12 ustawy, o której mowa w art. 195 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż przez okres 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 240. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2011 r., z wyjątkiem art. 231, który wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Projekt ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej opracowany został na podstawie „Założeń projektu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nad dzieckiem”, które zostały przyjęte w dniu 30 czerwca 2009 r. przez Radę Ministrów.

Projekt ustawy jest efektem tworzenia nowych rozwiązań w zakresie polityki rodzinnej państwa. Obecnie podstawy prawne oraz podstawowe zasady funkcjonowania polskiego systemu pieczy nad dzieckiem regulują m.in. następujące akty prawne: Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483, z późn. zm.), Konwencja o Prawach Dziecka (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526, z późn. zm.), ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. Nr 9, poz. 59, z późn. zm.), ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, z późn. zm.) oraz szereg rozporządzeń do ustawy o pomocy społecznej. Ustawa o pomocy społecznej zawiera wprawdzie przepisy regulujące podstawowe kwestie związane z organizacją opieki nad dzieckiem i rodziną oraz wskazuje na potrzebę pracy z rodziną biologiczną i rozwój rodzinnych form opieki, ale nie tworzy mechanizmów, które pozwoliłyby zbudować spójny system wspierania rodziny i opieki na dzieckiem i rodziną.

Analiza praktyki oraz dane statystyczne i badania naukowe wskazują, że aktualny model organizacji opieki nad dzieckiem i rodziną nie zapewnia pożądanych kierunków zmian w tym zakresie. Negatywnie ocenia się takie zjawiska jak:

- 1) wzrost wskaźnika liczby dzieci umieszczonych poza rodziną naturalną;
- 2) koncentracja działań wyłącznie na dziecku, a nie na rodzinie – brak odpowiedniego wsparcia rodziny dziecka, także rodziny zastępczej;
- 3) zbyt uboga oferta pomocy środowiskowej dla rodziny zagrożonej lub będącej w kryzysie;
- 4) brak instrumentów motywujących gminy do działań na rzecz pozostawienia dziecka w lokalnym środowisku rodzinnym;
- 5) nadmierna łatwość umieszczania dziecka poza rodziną i niejednokrotnie zbyt powolne podejmowanie decyzji o dalszych losach dziecka;
- 6) zbyt ograniczony wachlarz dostępnych form pieczy zastępczej, który w praktyce – w zdecydowanej większości przypadków – prowadzi do umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej;
- 7) niedobór odpowiedniej liczby należycie przygotowanych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych zawodowych;

- 8) pozorność rodzicielstwa zastępczego w odniesieniu do rodzin spokrewnionych z dzieckiem, zwłaszcza w sytuacji, gdy na wysoki udział tego typu rodzin ma wpływ relatywnie wysoka atrakcyjność świadczeń pieniężnych na dziecko powierzone spokrewnionej rodzinie zastępczej w porównaniu do wartości świadczeń rodzinnych kierowanych do rodzin biologicznych (zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych uzależnione od kryterium dochodowego);
- 9) dotychczasowe organizowanie i finansowanie polityki społecznej w obszarze opieki nad dzieckiem i rodziną w perspektywie jedynie uzyskania doraźnego efektu, bez mechanizmów strategicznych, które pozwalałyby na ewaluację skutków działań i ocenę skali przewidywanych oszczędności w kolejnych latach.

Wszystkie wymienione zjawiska, występujące w praktyce realizacji pieczy nad dzieckiem i rodziną, jednoznacznie dowodzą, że model ten i jego instrumenty wymagają zmian. Nowy system winien być odrębnym elementem polityki rodzinnej państwa, uregulowanym nowym, systemowym aktem prawnym a nie tylko częścią ustawy o pomocy społecznej.

Przedkładany projekt ustawy w sposób kompleksowy reguluje problematykę wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w tym: działania profilaktyczne skierowane do rodzin zagrożonych dysfunkcją lub przeżywających trudności, zbudowanie mechanizmów pracy z rodziną dziecka, organizację systemu pieczy zastępczej oraz problematykę usamodzielnień pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej. Proponowane regulacje są zgodne z trendami europejskimi i dostosowane do zaleceń UE.

Kierunki proponowanych rozwiązań prawnych:

- 1) położenie głównego nacisku na utrzymanie dzieci w ich naturalnym środowisku, a więc w rodzinie dziecka. Projekt zakłada wzmocnienie działań profilaktycznych i doskonalenie metod pracy z rodziną na rzecz pozostawienia w niej dziecka lub powrotu do niej dziecka. Zakłada się wprowadzenie różnorodnych form środowiskowej pomocy rodzinom dysfunkcyjnym;
- 2) dalszy rozwój placówek wsparcia dziennego – świetlic, klubów, ognisk wychowawczych, w których specjaliści (psycholog, pedagog) pomagają dziecku, ale także współpracują z rodzicami;
- 3) wprowadzenie i wzmocnienie, w ramach profilaktyki, działań asystentów rodziny, których zadaniem będzie prowadzenie systematycznej, bezpośredniej pracy z rodziną mającą trudności w prawidłowym funkcjonowaniu;

- 4) doskonalenie i rozwój współpracy pomiędzy przedstawicielami instytucji (m.in. szkoły, Policji, służby zdrowia, pomocy społecznej, sądów), które mają kontakt z dzieckiem i jego rodziną, w celu wspomagania rodziny w działaniach na rzecz poprawy jej sytuacji;
- 5) stopniowe wprowadzanie zasady, że w placówkach opiekuńczo-wychowawczych nie mogą przebywać dzieci poniżej 10 roku życia. Dzieci te, jeżeli będą musiały znaleźć się poza rodziną, umieszczane będą wyłącznie w rodzinnych formach pieczy zastępczej. Wyjątek od tej zasady stanowić mogą jedynie dzieci, które z uwagi na potrzebę prowadzenia intensywnej specjalistycznej terapii lub rehabilitacji, nie mogą znaleźć się w, mogącym zapewnić im odpowiedni poziom usług opiekuńczych, środowisku rodzinnym oraz jeżeli przemawia za tym zasada nierozłączania rodzeństwa;
- 6) dalszy rozwój rodzinnej pieczy zastępczej przez zaproponowanie rozwiązań, które zachęciłyby do tworzenia takich form pieczy;
- 7) zapewnienie osobom sprawującym funkcję rodziny zastępczej lub osobom prowadzącym rodzinny dom dziecka odpowiedniego wsparcia zarówno merytorycznego, jak i finansowego oraz zapewnienie rozwoju i stabilizacji zawodowej (rodziny zastępcze zawodowe, rodzinne domy dziecka) m.in. przez zabezpieczenie prawa do przerwy w wykonywaniu obowiązków, uznanie okresu sprawowania funkcji rodziny zastępczej zawodowej i prowadzenia rodzinnego domu dziecka do okresu, od którego zależą uprawnienia pracownicze;
- 8) nowa definicja rodziny zastępczej spokrewnionej z dzieckiem, uwzględniająca stopień pokrewieństwa. Zakłada się, że funkcję tę będą pełnić wstępni i rodzeństwo dziecka (na których, zgodnie z Kodeksem rodzinnym i opiekuńczym, ciąży obowiązek alimentacyjny). Nowo zdefiniowane rodziny spokrewnione pozostawałyby w gestii samorządu gminnego. Inne osoby spokrewnione lub spowinowacane z dzieckiem będą oczywiście mogły sprawować pieczę nad dzieckiem – po spełnieniu wymogów kwalifikacyjnych – w niezawodowych i zawodowych formach pieczy zastępczej;
- 9) dalszy rozwój rodzinnych domów dziecka, jednak odmiennie niż w chwili obecnej zorganizowanych i usytuowanych w systemie. Obecnie są to placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego. W nowych rozwiązaniach proponuje się aby rodzinne domy dziecka stanowiły rodziną, a nie jak obecnie, instytucjonalną formę pieczy zastępczej;

- 10) wprowadzenie zmian w rozwiązaniach kierowanych do pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej. Celem tych zmian jest poprawa procesu usamodzielniania wychowanków pieczy zastępczej, tak aby efektywnie pełnili różne samodzielne role społeczne.

Projekt ustawy określa:

- 1) zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
- 2) zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej oraz pomocy w usamodzielnianiu jej pełnoletnich wychowanków;
- 3) zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- 4) zasady finansowania wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- 5) zadania administracji publicznej w zakresie postępowania adopcyjnego.

Istotnym elementem projektu ustawy jest wprowadzenie rozbudowanego systemu profilaktyki oraz intensyfikacja działań na rzecz rodziny wychowującej małoletnie dzieci, przeżywającej trudności.

Profilaktyka to interdyscyplinarne działania i wsparcie ze strony służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny. Działania profilaktyczne, zgodnie z projektem ustawy, skierowane są m.in. na rodziny wychowujące dzieci, a jednocześnie niewydolne wychowawczo, dotknięte przemocą, ubogie i zagrożone ubóstwem, przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, rodziny zastępcze spokrewnione oraz usamodzielniających się wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych, rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka.

W ramach działań profilaktycznych w gminie projekt ustawy wprowadza następujące priorytety:

- 1) obowiązek opracowywania przez samorządy gmin lokalnych programów wspierania rodzin wychowujących małoletnie dzieci,
- 2) konieczność stosowania wczesnej profilaktyki społecznej dla młodych rodzin,
- 3) środowiskowe formy opieki pozarodzinnej dla dzieci i młodzieży w wieku szkolnym,
- 4) wprowadzenie stanowiska asystenta rodziny, który niezależnie od pracowników socjalnych zajmowałby się wyłącznie pracą z rodziną,

- 5) wprowadzenie koordynacji wszystkich instytucji i służb zobowiązanych do wspierania rodziny przez powołanie zespołu interdyscyplinarnego.

Nowa regulacja prawna zakłada wprowadzenie asystenta rodziny na poziomie samorządu gminnego. Celem pracy asystenta będzie osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowywanie dzieci. Jego głównym zadaniem będzie niedopuszczenie do oddzielenia dziecka od rodziny lub umożliwienie jak najszybszego powrotu dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej do rodziców. Asystent rodziny będzie również udzielał kompleksowego wsparcia pełnoletnim wychowankom opuszczającym rodziny zastępcze spokrewnione. Działania asystenta wspierane będą przez zespół interdyscyplinarny. Aby praca asystenta rodziny przyniosła zakładane efekty, nie może on mieć pod opieką więcej niż 20 rodzin.

Działania asystenta podejmowane na rzecz rodziny powinny polegać m.in. na:

- 1) prowadzeniu poradnictwa i edukacji dla rodzin będących w trudnej sytuacji życiowej, w tym poradnictwa dotyczącego możliwości rozwiązywania problemów, oraz udzielaniu informacji na temat pomocy świadczonej przez właściwe instytucje rządowe, samorządowe i organizacje pozarządowe,
- 2) udzielaniu pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w uzyskaniu zatrudnienia, podnoszeniu kwalifikacji zawodowych oraz zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
- 3) sporządzaniu planu pracy z rodziną, we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z zespołem interdyscyplinarnym,
- 4) monitorowaniu funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną,
- 5) współpracy z rodziną zastępczą, rodzinnym domem dziecka, placówką opiekuńczo-wychowawczą, regionalną placówką opiekuńczo-terapeutyczną lub interwencyjnym ośrodkiem preadopcyjnym, w których umieszczono dziecko z rodziny przeżywającej trudności w wykonywaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i sądem,
- 6) udzielaniu pomocy rodzinom zastępczym spokrewnionym oraz pełnoletnim wychowankom opuszczającym te rodziny.

Wprowadza się wymóg posiadania przez asystenta rodziny odpowiednich kwalifikacji do pracy z rodziną. Szczegółowy zakres programowy szkoleń na stanowisku asystenta rodziny w zakresie pracy z rodziną zostanie określony w akcie wykonawczym do ustawy.

Mając na uwadze zakres przypisanych asystentowi rodziny zadań, a także sposób ich realizacji, projekt ustawy wprowadza rozwiązania zmierzające do tego, aby gminy – tam

gdzie to możliwe – zlecały wykonanie tego zadania odpowiednio przygotowanym, działającym na ich terenie organizacjom pozarządowym.

W pracy z rodziną ważna jest koordynacja działań wszystkich instytucji i służb zobligowanych do wspierania rodziny. Zadanie to realizowane będzie przez działania zespołu interdyscyplinarnego, składającego się z osób reprezentujących instytucje i służby zainteresowane rozwiązaniem problemu danej rodziny. Zespół powoływany będzie przez kierownika ośrodka pomocy społecznej na wniosek asystenta rodziny.

Ważnym elementem projektowanej ustawy będą środowiskowe formy wspierania rodziny. Zadaniem placówek wsparcia dziennego jest opieka nad dzieckiem w czasie pozaszkolnym, a także pomoc jego rodzicom lub opiekunom. Zgodnie z projektem, rodzina przeżywająca trudności będzie mogła również liczyć na pomoc rodziny wspierającej. O roli i wykonywanych zadaniach rodziny wspierającej będzie decydowała gmina, uwzględniając m.in. lokalne możliwości oraz potrzeby rodzin korzystających z pomocy.

Projektowana ustawa wprowadza szereg nowych rozwiązań dotyczących organizacji, tworzenia i zasad finansowania pieczy zastępczej. Piecza zastępcza sprawowana może być w formach rodzinnych, którym ustawa przyznaje zdecydowany prymat, oraz w formach instytucjonalnych – placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych.

Projekt określa także zasady związane z organizacją i funkcjonowaniem pieczy zastępczej nad dzieckiem. Jest to przede wszystkim zasada dobra dziecka i poszanowania jego podmiotowości, a także zasada nierozdzielania rodzeństwa oraz tymczasowości pieczy zastępczej (do czasu unormowania jego sytuacji życiowej i prawnej).

Jednym z zasadniczych rozwiązań projektowanej ustawy jest przekazanie gminie zadań z zakresu organizacji i finansowania pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych spokrewnionych. Oznacza to, że gmina odpowiada za zapewnienie opieki dzieciom w rodzinach zastępczych spokrewnionych oraz finansowanie tych rodzin.

Do zadań własnych powiatu będzie należeć wykonywanie zadań z zakresu organizacji i finansowania rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych, rodzinnych domów dziecka oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Do rodzinnych form pieczy zastępczej należą:

- 1) rodziny zastępcze spokrewnione;
- 2) rodziny zastępcze niezawodowe;
- 3) rodziny zastępcze zawodowe;
- 4) rodzinne domy dziecka.

Rodziny zastępcze i prowadzący rodzinne domy dziecka będą mogli korzystać ze wsparcia rodzin pomocowych.

Założony systematyczny rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej ma przynieść zarówno korzyści społeczne, jak i – z punktu widzenia budżetu państwa – finansowe:

- 1) dla rozwoju dziecka: zindywidualizowanie charakteru opieki i wychowanie dziecka w środowisku domowym w lepszy sposób przygotowuje dziecko do samodzielnego pełnienia ról społecznych;
- 2) dla finansów publicznych: obniżenie w dłuższym okresie kosztów pieczy zastępczej, ponieważ rodzinne formy pieczy zastępczej są znacznie tańsze od instytucjonalnych.

Projekt ustawy określa tryb kwalifikowania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wskazuje sposób dokonywania okresowych ocen pod kątem predyspozycji do pełnienia powierzonych funkcji, jakości pracy oraz występujących problemów. Określone są także warunki, które spełnić musi osoba ubiegająca się o status rodziny zastępczej lub osoby prowadzącej rodzinny dom dziecka, sposób doboru rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka dla dziecka powierzanego pieczy zastępczej, a także sposób przygotowania przez powiatowe centrum pomocy rodzinie niezbędnych informacji oraz dokumentacji o dziecku i tryb ich przekazywania.

Zupełnie nowym rozwiązaniem projektowanej ustawy jest określenie pojęcia rodziny zastępczej spokrewnionej z dzieckiem. Zgodnie z projektowaną ustawą, funkcję rodziny zastępczej spokrewnionej pełnić mogą jedynie wstępni i rodzeństwo dziecka. Ma to swoje uzasadnienie w przepisach Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego tj. uwzględnia osoby, na których z mocy prawa ciąży obowiązek alimentacyjny. Pomimo tego, że stwierdzenie istnienia i określenie wysokości obowiązku alimentacyjnego w stosunku do zobowiązanych w dalszej kolejności (np. dziadkowie, rodzeństwo) jest zależne od wielu czynników związanych z dzieckiem, jak i osobami zobowiązanymi, to jednak nie zmienia faktu, że osoby te – z samej istoty więzów rodzinnych i prawnych – znajdują się w kręgu osób odpowiedzialnych za utrzymanie dziecka pozbawionego opieki rodziców. W rodzinach zastępczych spokrewnionych, z istoty rzeczy, nie będzie się określać liczby dzieci pozostających w pieczy, gdyż będzie ona wynikać z sytuacji danej rodziny i stopnia pokrewieństwa. Wskazane w projekcie ustawy określenie rodziny zastępczej spokrewnionej znajduje potwierdzenie w zasadach związanych zarówno z prymatem rodziny, także w kwestii odpowiedzialności za dziecko, jak i zasadą pomocniczości państwa w udzielaniu pomocy i opieki dzieciom pozbawionym opieki rodzicielskiej.

W rodzinach zastępczych zawodowych i niezawodowych będzie można umieścić do trojga dzieci. Umieszczenie większej liczby dzieci będzie możliwe wyłącznie wtedy, gdy jest to rodzeństwo i zgodę na to wyrazi rodzina zastępcza, po uzyskaniu pozytywnej opinii organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. W przypadku wychowywania dzieci wymagających szczególnej opieki i pielęgnacji, liczba dzieci powinna być dostosowana do możliwości opiekunów zastępczych, w tym przede wszystkim ich kwalifikacji i doświadczenia.

Przepisy projektu ustawy regulują również szczegółowo kwestie organizacji rodzin zastępczych zawodowych. W myśl nowych przepisów, rodziny te będą mogły specjalizować się przede wszystkim w sprawowaniu opieki i wychowania nad dziećmi wymagającymi szczególnej opieki i pielęgnacji, dziećmi umieszczonymi na podstawie przepisów o postępowaniu w sprawach nieletnich lub też pełnić funkcję pogotowia rodzinnego. Status rodziny zawodowej lub osoby prowadzącej rodzinny dom dziecka – za zgodą starosty – mogą uzyskać również kandydaci do pełnienia tych funkcji, gotowi w najbliższym czasie przyjąć dziecko. Warunki sprawowania pieczy nad powierzonymi dziećmi zostaną określone w umowie. Umowa ta będzie zawierana na okres nie krótszy niż cztery lata. Okres pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej będzie wliczany do okresu, od którego zależy nabycie lub zachowanie uprawnień pracowniczych. Rodzina zastępcza zawodowa będzie miała prawo do czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem przez okres 20 dni łącznie w okresie 12 miesięcy. W okresie czasowego niesprawowania opieki nad dziećmi, rodzinom zastępczym zawodowym przysługiwać będzie wynagrodzenie. W okresie czasowego niesprawowania pieczy nad dziećmi przez rodzinę zawodową oraz w innych przypadkach niemożności sprawowania bieżącej pieczy nad dzieckiem, dzieciom umieszczonym w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka starosta jest zobowiązany zapewnić pieczę w rodzinie pomocowej.

Dla rodzin zastępczych zawodowych przewiduje się możliwość ciągłego podnoszenia kwalifikacji i korzystania ze wsparcia w celu bardziej profesjonalnego sprawowania opieki nad dziećmi i uniknięcia wypalenia zawodowego. Zastosowanie tych rozwiązań ma na celu podniesienie jakości sprawowanej opieki i budowanie w pełni profesjonalnego systemu pieczy zastępczej.

W myśl proponowanych przepisów rodzina zastępcza niezawodowa posiadająca opinię koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz co najmniej 3 letnie doświadczenie jako rodzina zastępcza lub osoba prowadząca rodzinny dom dziecka, na jej wniosek, zostanie ustanowiona rodziną zastępczą zawodową. W tym celu starosta będzie podpisywał z taką rodziną umowę. Starosta nie będzie zobowiązany do podpisania umowy w przypadku, gdy nie

pozwoli mu na to limit rodzin zastępczych zawodowych w danym powiecie. Ponadto starosta, w zależności od swojej woli oraz do wyżej wskazanego limitu, będzie mógł zawierać umowy o „zawodowstwo” z rodzinami zastępczymi niezawodowymi (które nie mają wyżej wskazanego doświadczenia) oraz kandydatami do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

Projekt ustawy w przepisach przejściowych przewiduje, że istniejące obecnie niespokrewnione z dzieckiem zawodowe wielodzietne rodziny zastępcze będą funkcjonować do czasu rozwiązania lub wygaśnięcia umowy zawartej na podstawie przepisów dotychczasowych, nie dłużej jednak niż przez okres 3 lat od dnia wejścia projektowanej ustawy w życie.

Natomiast, działające dotychczas placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego, będą działać na podstawie dotychczasowych przepisów w niezmienionej formie przez okres 5 lat od dnia wejścia ustawy w życie. Po tej dacie starosta będzie mógł zdecydować o przyszłej formie sprawowania pieczy zastępczej nad dziećmi z tej placówki.

Projektowane rozwiązania zakładają, że rodzinne domy dziecka będą organizowane przez powiat lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania. Podmiotem takim może być organizacja pozarządowa w rozumieniu ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873, z późn. zm.), jeżeli prowadzi działalność w zakresie wspierania rodziny lub jej cele statutowe obejmują taką działalność. Założona elastyczność w wyborze formy realizacji zadania zapewnienia opieki nad dzieckiem w rodzinnym domu dziecka pozwoli na wybór najbardziej efektywnego modelu zarówno z punktu widzenia dziecka, jak i z punktu widzenia powiatu. Z osobami zajmującymi się opieką i wychowaniem zawierane będą mogły być umowy o pracę albo umowy, do których zastosowanie mają przepisy Kodeksu cywilnego.

Zgodnie z projektem, z osobą prowadzącą rodzinny dom dziecka starosta zawiera umowę na okres nie krótszy niż pięć lat. Umowy, zawierane przez samorząd powiatu z osobą prowadzącą rodzinny dom dziecka, powinny w szczególności uwzględniać niezbędne wydatki związane z prowadzeniem domu oraz określać szczegółowe warunki współpracy. Umowa określać będzie również warunki czasowego niesprawowania opieki nad powierzonymi dziećmi (wypoczynek, pobyt w szpitalu, szkolenia). Okres prowadzenia rodzinnego domu dziecka będzie wliczany do okresu, od którego zależy nabycie lub zachowanie uprawnień pracowniczych.

W rodzinnym domu dziecka w tym samym czasie może przebywać łącznie nie więcej niż 8 dzieci. Umieszczenie większej liczby dzieci będzie możliwe wyłącznie wtedy, gdy jest to

rodzeństwo oraz za zgodą osoby prowadzącej rodzinny dom dziecka, po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Projekt ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej proponuje nowe rozwiązanie, mające na celu wsparcie rodzinnej pieczy zastępczej – rodziny pomocowe. Rola rodziny pomocowej sprowadzać się będzie przede wszystkim do wsparcia rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka w sytuacjach czasowej niemożności wypełniania przez nie opieki nad dziećmi, np. w okresie wyjazdów wypoczynkowych czy konieczności pobytu w szpitalu lub w przypadku innych nieprzewidzianych trudności w rodzinie. Wprowadzenie do systemu rodzinnej pieczy zastępczej rodziny pomocowej znajduje uzasadnienie w zgłaszanych przez środowisko rodzin zastępczych postulatach, wskazujących na brak wsparcia w kwestii czasowego zastępstwa i odciążenia w bieżącej opiece nad dzieckiem, które zmniejszałyby ryzyko wypalenia zawodowego. Rodzinami uprawnionymi do pełnienia funkcji rodziny pomocowej będą:

- 1) rodziny zastępcze zawodowe, rodziny zastępcze niezawodowe i prowadzący rodzinne domy dziecka;
- 2) osoby przeszkolone i zakwalifikowane do pełnienia roli rodziny zastępczej, prowadzącego rodzinny dom dziecka lub rodziny przysposabiającej.

Projekt ustawy przewiduje zmianę wysokości wynagrodzeń dla rodzin zastępczych zawodowych i osób prowadzących rodzinny dom dziecka, a także zmianę wysokości świadczeń pieniężnych oraz form świadczeń niepieniężnych w rodzinnej pieczy zastępczej. Zmieniają się również zasady waloryzacji wynagrodzeń i świadczeń pieniężnych. Proponuje się, aby wynagrodzenia były waloryzowane corocznie wskaźnikiem wzrostu płac w państwowej sferze budżetowej. Natomiast kwoty pomocy finansowej na utrzymanie dziecka wraz z dodatkami oraz inne świadczenia obowiązkowe i fakultatywne waloryzowane będą wówczas, gdy wzrost cen towarów i usług przekroczy 5 % w okresie od ostatnio przeprowadzonej waloryzacji tych świadczeń.

Kwoty świadczeń na pokrycie kosztów utrzymania każdego dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej zostały w projekcie ustawy określone na nie mniej niż 660 zł w rodzinach zastępczych spokrewnionych oraz nie mniej niż 1 000 zł w rodzinach zastępczych zawodowych i niezawodowych oraz w rodzinnych domach dziecka. Wysokość tych świadczeń jest pomniejszana o kwotę stanowiącą połowę dochodu dziecka. Ponadto rodzinie zastępczej oraz osobie prowadzącej rodzinny dom dziecka, sprawującym pieczę nad dzieckiem posiadającym orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności przysługuje dodatek w wysokości nie niższej niż

200 zł miesięcznie na każde dziecko. Dodatek przysługiwać będzie również rodzinie zastępczej zawodowej sprawującej pieczę nad dzieckiem umieszczonym na podstawie przepisów o postępowaniu w sprawach nieletnich.

Rodzinie zastępczej oraz osobie prowadzącej rodzinny dom dziecka wójt (burmistrz, prezydent miasta albo starosta) może przyznać raz w roku dofinansowanie do wypoczynku dziecka w wieku 6 – 18 lat poza miejscem zamieszkania. Rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka wójt (burmistrz, prezydent miasta) lub starosta może przyznać świadczenie związane z wydatkami poniesionymi w związku z przyjęciem do rodziny zastępczej dziecka lub związanymi ze zdarzeniem losowym mającym wpływ na jakość sprawowanej opieki zarówno w odniesieniu do rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka, jak i umieszczonego dziecka. Proponuje się, aby rodzina zastępcza zawodowa mogła starać się raz do roku o dodatek na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu. Natomiast prowadzący rodzinny dom dziecka zgodnie z projektem otrzymuje środki finansowe w szczególności na:

- 1) remonty;
- 2) pokrycie kosztów związanych ze zmianą lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, jeżeli nastąpi taka potrzeba;
- 3) utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, ustalone w wysokości odpowiadającej wydatkom ponoszonym na czynsz, opłaty z tytułu najmu, opłaty za energię elektryczną i ciepłą, wodę, gaz, odbiór nieczystości stałych i płynnych, dźwig osobowy, antenę zbiorczą, abonament telewizyjny i radiowy, usługi telekomunikacyjne oraz związanym z kosztami eksploatacji, podzielonej przez liczbę osób zamieszkujących w tym lokalu lub domu jednorodzinnym i pomnożonej przez sumę liczby dzieci umieszczonych w rodzinnym domu dziecka wraz z osobą prowadzącą rodzinny dom dziecka;
- 4) na pokrycie innych nieprzewidzianych wyżej kosztów związanych z opieką i wychowaniem dziecka oraz funkcjonowaniem rodzinnego domu dziecka.

W projektowanej ustawie zostały określone warunki wynagradzania zawodowej rodziny zastępczej oraz osoby prowadzącej rodzinny dom dziecka. Zgodnie z projektem, osobom tym przysługuje wynagrodzenie miesięczne w wysokości nie niższej niż 2 000 zł brutto (2 600 zł w przypadku rodziny zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego). Rodziny zastępcze zawodowe oraz osoby prowadzące rodzinny dom dziecka otrzymują również wynagrodzenie, za okres pozostawania w gotowości do przyjęcia dziecka,

w wysokości 80 % wynagrodzenia. Projekt zakłada również zwiększenie o 20 % wynagrodzenia, jeżeli w rodzinie zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego przebywa w okresie dłuższym niż 10 dni w miesiącu więcej niż troje dzieci lub co najmniej jedno dziecko posiadające orzeczenie o niepełnosprawności, orzeczenie o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności albo umieszczone na podstawie przepisów o postępowaniu w sprawach nieletnich.

Rodziny zastępcze zawodowe i osoby prowadzące rodzinny dom dziecka za czas sprawowania funkcji rodziny pomocowej będą otrzymywać dodatek w wysokości nie niższej niż 20 % otrzymywanego wynagrodzenia. Natomiast rodzinie zastępczej niezawodowej lub osobom, u których sąd tymczasowo umieścił dziecko, pełniącym funkcję rodziny pomocowej, przysługuje świadczenie w wysokości nie niższej niż 400 zł. W przypadku powierzenia rodzinie pomocowej opieki i wychowania nad dzieckiem umieszczonym w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka, rodzinie pomocowej wypłaca się świadczenie i dodatki przysługujące rodzinie zastępczej lub osobie prowadzącej rodzinny dom dziecka.

W projekcie ustawy wprowadzono przepisy zmierzające do istotnego ograniczenia roli placówek opiekuńczo-wychowawczych w sprawowaniu pieczy zastępczej. Zgodnie z przepisami obowiązującymi obecnie na podstawie ustawy o pomocy społecznej, do dnia 31 grudnia 2010 r. placówki opiekuńczo-wychowawcze powinny liczyć nie więcej niż 30 dzieci. Natomiast projekt ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadza rozwiązania zmierzające do przekształcenia obecnych placówek opiekuńczo-wychowawczych w małe placówki, w których warunki życia będą zbliżone do domowych. Placówki te, zgodnie z projektem ustawy, powinny liczyć nie więcej niż 14 dzieci. Docelowo instytucje te będą przeznaczone tylko dla dzieci powyżej 10 roku życia, wymagających szczególnej opieki lub działań terapeutycznych, które mają trudności w przystosowaniu się do życia rodzinnego. Zmiany te będą wprowadzane stopniowo. Począwszy od dnia wejścia w życie ustawy, w istniejących już placówkach opiekuńczo-wychowawczych nie będą mogły być umieszczane dzieci poniżej 7 roku życia, a po upływie 4 lat od dnia wejścia w życie ustawy – poniżej 10 roku życia. Również po upływie 4 lat od dnia wejścia w życie ustawy, przez okres kolejnych 5 lat, w placówkach opiekuńczo-wychowawczych będą mogły przebywać dzieci powyżej 7 roku życia, natomiast po tym czasie – dzieci powyżej 10 roku życia. Wyjątkowo dopuszcza się możliwość przebywania w placówkach opiekuńczo-wychowawczych dzieci młodszych wymagających specjalistycznej terapii, dla których –

z uwagi na ich stan zdrowia – nie będzie możliwe znalezienie rodziny zastępczej zawodowej mogącej zapewnić odpowiedni poziom usług opiekuńczych i rehabilitacyjnych.

W zakresie organizacji pracy samych placówek, projekt ustawy w przypadku wszczęcia przeciwko osobie pracującej z dziećmi postępowania karnego o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego, przewiduje zawieszenie tej osoby w pełnieniu obowiązków. Wprowadzenie takiego rozwiązania jest zgodne z postulatami odpowiedniego zabezpieczenia dzieci przebywających w instytucjach wychowawczych.

W projekcie ustawy podkreślony został przejściowy charakter pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Na placówkę nałożono obowiązek współpracy ze wszystkimi powiatowymi organami odpowiedzialnymi za opiekę nad dzieckiem, ale także z asystentem rodziny w sporządzaniu i realizacji indywidualnego planu pracy z dzieckiem. W ten sposób zachowana zostanie jednorodność oddziaływań na wszystkich członków rodziny dziecka, co stwarza większe szanse na odbudowę więzi rodzinnych.

Okresowa ocena zasadności pobytu dziecka zostanie wprowadzona we wszystkich formach pieczy zastępczej, zatem również w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Ocena dokonywana będzie przez kierownika ośrodka pomocy społecznej – w przypadku dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych spokrewnionych, albo przez koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej – w przypadku dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych niezawodowych, rodzinach zastępczych zawodowych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych albo interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych.

Omawiany projekt ustawy nie przewiduje podziału placówek opiekuńczo-wychowawczych na typy, tak jak to ma miejsce obecnie. Natomiast wskazana została możliwość specjalizowania się placówki w pełnieniu funkcji interwencyjnej i specjalistyczno-terapeutycznej. Takie unormowanie wynika z założenia, że umieszczenie w placówce opiekuńczo-wychowawczej powinno wpływać nie tylko z potrzeby zapewnienia dziecku opieki we właściwym środowisku wychowawczym, ale także, że w trakcie pobytu w placówce powinien być realizowany wobec dziecka jeszcze inny, dodatkowy cel. Ponieważ założono, że placówki opiekuńczo-wychowawcze są przeznaczone dla dzieci starszych, u których występują problemy nie zawsze możliwe do rozwiązania w rodzinnej pieczy zastępczej, niezbędne stało się wskazanie na dodatkowe możliwości instytucji wychowawczej w pomocy dzieciom o określonych potrzebach. Specjalizację placówki będzie określał jej regulamin.

Proponuje się, aby starosta mógł zapewnić wspólną obsługę ekonomiczno-administracyjną i organizacyjną prowadzonych placówek opiekuńczo-wychowawczych, w szczególności tworząc centra administracyjne lub zlecić realizację tego zadania na podstawie przepisów ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873, z późn. zm.). Mając na uwadze docelową wielkość placówki opiekuńczo-wychowawczej (do 14 dzieci) rozwiązanie to pozwoli na zrationalizowanie kosztów obsługi administracyjno-księgowej tych placówek.

Również w tworzonym centrum administracyjnym będzie można zatrudniać psychologów czy pedagogów wspólnych dla wszystkich placówek, co pozwoli na zrationalizowanie kosztów obsługi organizacyjnej placówek.

Ponadto nadal funkcjonować będą prowadzone przez samorząd województwa regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, które dotychczas funkcjonowały jako regionalne placówki opiekuńczo-wychowawcze. W regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej przebywać będą mogły dzieci wymagające szczególnej opieki lub mające trudności w przystosowaniu się do życia w rodzinie, które ze względu na stan zdrowia wymagający stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji nie będą mogły zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej. W regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej można będzie umieścić, w tym samym czasie, łącznie nie więcej niż 30 dzieci.

W zakresie procedury wydawania przez wojewodę zezwoleń na prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych w projekcie ustawy wprowadzono przepisy porządkujące obecny stan prawny. Praktyka działania procedur wydawania zezwoleń wykazuje, że brakuje w nich jasnego toku postępowania w pewnych sytuacjach. Procedury te zostały uzupełnione o takie uregulowania jak:

- 1) wymienienie wszystkich dokumentów, które podmiot prowadzący placówkę powinien przedstawić, ubiegając się o uzyskanie zezwolenia,
- 2) wskazanie, że placówka opiekuńczo-wychowawcza zostaje wpisana do rejestru dopiero po uzyskaniu zezwolenia,
- 3) wskazanie, że w przypadku cofnięcia zezwolenia wojewoda wykreśla placówkę opiekuńczo-wychowawczą z rejestru, co w praktyce oznacza, że placówkę taką należy zlikwidować.

Projekt ustawy reguluje także szereg innych zagadnień dotyczących problematyki placówek opiekuńczo-wychowawczych, takich jak: wskazanie zadań placówki opiekuńczo-

wychowawczej, określenie kwalifikacji dyrektora placówki oraz innych pracowników merytorycznych, scharakteryzowanie zasad działania placówek o określonej specjalizacji.

Projekt ustawy reguluje proces usamodzielnienia się wychowanków pieczy zastępczej. Zgodnie z projektem ustawy, procesem usamodzielnienia objęci będą wychowankowie pieczy zastępczej, zarówno rodzin zastępczych (spokrewnionych, zawodowych i niezawodowych) czy z rodzinnych domów dziecka, jak i wychowankowie instytucjonalnej pieczy zastępczej. Również procesem tym objęci będą usamodzielniający się wychowankowie domów pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, zakładów poprawczych oraz schronisk dla nieletnich, o ile postanowieniem sądu, mimo umieszczenia w innej instytucji wychowawczej, jednocześnie pozostawać będą wychowankami pieczy zastępczej.

W projekcie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej znalazło się, odmienne niż dotychczas, rozwiązanie kwestii okresu przebywania w pieczy zastępczej, uprawniające do otrzymania pomocy dla osób usamodzielnianych. W przypadku rodzin spokrewnionych, do otrzymania pomocy pieniężnej na usamodzielnienie, na kontynuowanie nauki oraz na zagospodarowanie wymagany jest co najmniej trzyletni pobyt w tej rodzinie. Natomiast w innych formach pieczy zastępczej, do uzyskania prawa do ww. świadczeń wystarczy co najmniej rok pobytu.

Jednym z zasadniczych rozwiązań projektowanej ustawy jest umożliwienie wszystkim pełnoletnim wychowankom pieczy zastępczej, bez względu na osiągnięte dochody, korzystanie z pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki. Takie uregulowanie przyczyni się do podnoszenia przez osoby usamodzielniane poziomu wykształcenia i zdobywania kwalifikacji zawodowych, które w przyszłości zwiększą ich szansę na rynku pracy i będą przeciwdziałały marginalizacji społecznej. Pozwoli to także młodym osobom na podejmowanie pracy jeszcze w trakcie nauki, a w konsekwencji na szybkie zdobycie doświadczenia zawodowego. Wychowanek, korzystając z pomocy na kontynuowanie nauki, będzie mógł również skorzystać z pomocy stypendialnej. Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki będzie wypłacana pełnoletnim wychowankom bez względu na typ szkoły, do której będą uczęszczali. Projekt ustawy przewiduje, że świadczenie pieniężne będzie również wypłacane w przypadku nauki na kursach, o ile ich ukończenie będzie zgodne z programem usamodzielnienia i u pracodawcy w celu przygotowania zawodowego. Takie uregulowanie zwiększy szansę na

zdobycie kwalifikacji zawodowych przez osoby, które nie mają szans na zdobycie zawodu w systemie szkolnictwa ponadgimnazjalnego i na wyższych uczelniach.

Natomiast pomoc pieniężna na usamodzielnienie oraz pomoc na zagospodarowanie dla pełnoletniego wychowanka pieczy zastępczej, zgodnie z projektowanymi regulacjami prawnymi, będzie uzależniona od jego dochodu. Kryterium ustalone zostało na poziomie 1 200 zł. Pełnoletni wychowanek będzie mógł skorzystać z tej formy pomocy na zakończenie indywidualnego programu usamodzielnienia.

Pomoc pieniężna dla pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych spokrewnionych finansowana będzie przez gminę. Natomiast wychowankom pozostałych (zawodowych i niezawodowych) rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka, placówek opiekuńczo-wychowawczych i regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych świadczenia te będzie finansował powiat.

W projekcie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wysokość pomocy pieniężnej na usamodzielnienie podano w określonych kwotach. W rodzinie zastępczej spokrewnionej osoby usamodzielniane otrzymują kwotę w takiej samej wysokości, niezależnie od okresu przebywania w niej. Natomiast w przypadku pozostałych form pieczy zastępczej, wysokość świadczenia będzie się zwiększała wraz z długością okresu przebywania w pieczy. Osobom usamodzielnianym będzie przysługiwać pomoc na zagospodarowanie, z tym że osobom o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności pomoc ta będzie przysługiwać w wysokości wyższej niż w przypadku osób pełnosprawnych.

W świetle projektu ustawy, osoba, która osiągnęła pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, może przebywać w dotychczasowej rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka albo placówce opiekuńczo-wychowawczej, za zgodą odpowiednio rodziny zastępczej, prowadzącego rodzinny dom dziecka albo dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25 roku życia, jeżeli kontynuuje rozpoczętą przed 18 rokiem życia naukę. W przypadku gdy osoba legitymuje się orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności może przebywać w dotychczasowej pieczy do ukończenia 25 roku życia, jeżeli się uczy. Osoby sprawujące dotąd opiekę nad dzieckiem w ramach rodzinnej pieczy zastępczej, będą uprawnione do otrzymywania na pełnoletniego wychowanka takiej samej pomocy jak przed osiągnięciem przez niego pełnoletności.

W przypadku gdy osoba usamodzielniona przebywa w domu pomocy społecznej albo w placówce zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym lub przewlekle chorym pomoc dla osób usamodzielnionych nie przysługuje.

W projekcie nowej ustawy określono także jednoznacznie granicę wieku osób usamodzielnianych, do której mają one prawo ubiegać się o przyznanie świadczeń na usamodzielnienie. Pomoc na kontynuowanie nauki może trwać nie dłużej niż do ukończenia 25 roku życia. Zgodnie z projektowanymi przepisami, pomoc pieniężną na usamodzielnienie i zagospodarowanie wypłacana będzie po zakończeniu pobierania pomocy na kontynuowanie nauki, nie później niż do ukończenia 26 roku życia. W uzasadnionych przypadkach pomoc ta może zostać wypłacona w trakcie wypłacania pomocy na kontynuowanie nauki.

Ponadto w projekcie ustawy zawarto szereg innych rozwiązań dotyczących problematyki usamodzielniania pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej, takich jak: wprowadzenie opiekuna usamodzielnienia, opracowanie indywidualnego programu usamodzielnienia, określenie warunków przyznania pomocy pieniężnej na usamodzielnienie i pomocy pieniężnej na zagospodarowanie.

Proponowana ustawa zawiera regulacje dotyczące problematyki adopcyjnej, w tym zasad działania zarówno ośrodków adopcyjnych, jak i interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych.

Projekt ustawy zakłada, że procedury przysposobienia nie będą podlegać rejonizacji, co za tym idzie, postępowanie w sprawach przysposobienia prowadzone przez ośrodek adopcyjny stanie się dla samorządu wojewódzkiego zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej, w całości finansowanym z budżetu państwa. Jednak szkolenia kandydatów na rodziny przysposabiające prowadzone będą odpłatnie.

W związku z projektowanym powierzeniem (jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej) marszałkowi województwa prowadzenia ośrodków adopcyjnych, konieczne jest zlikwidowanie ośrodków adopcyjno-opiekuńczych w powiecie. Pracownicy likwidowanych publicznych ośrodków adopcyjno-opiekuńczych staną się pracownikami starostwa powiatowego. Jeśli natomiast starosta wyznaczy, jako organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, jednostkę organizacyjną powiatu, pracownicy likwidowanych publicznych ośrodków adopcyjno-opiekuńczych staną się pracownikami tej jednostki.

W przypadku, gdy likwidowany publiczny ośrodek adopcyjno-opiekuńczy prowadził wojewódzki bank danych, pracownicy takiego ośrodka, którzy zajmowali się procedurami adopcyjnymi, staną się pracownikami urzędu marszałkowskiego. Natomiast, gdy marszałek województwa utworzy ośrodek adopcyjny i wyznaczy go do prowadzenia wojewódzkiego banku danych, pracownicy ci stają się pracownikami tego ośrodka.

Natomiast jeśli chodzi o niepubliczne ośrodki adopcyjno-opiekuńcze, będą one mogły przygotowywać osoby zgłaszające gotowość do przysposobienia dziecka oraz prowadzić procedury przysposobienia dziecka, do czasu wygaśnięcia zawartej ze starostą umowy o realizacji zadania, którego przedmiotem jest prowadzenie ośrodka adopcyjno-opiekuńczego, nie dłużej jednak niż przez okres 3 lat od dnia wejścia ustawy w życie. Jeśli ośrodek taki prowadzi obecnie wojewódzki bank danych, po wejściu ustawy w życie, będzie mógł zostać wyznaczony przez marszałka województwa do prowadzenia wojewódzkiego banku danych, również do czasu wygaśnięcia zawartej ze starostą umowy o realizacji zadania, którego przedmiotem jest prowadzenie ośrodka adopcyjno-opiekuńczego, nie dłużej jednak niż przez okres 3 lat od dnia wejścia ustawy w życie. Po tym okresie marszałek województwa będzie mógł podjąć decyzję, czy podpisać z tymi ośrodkami umowę o prowadzenie procedur adopcyjnych.

W projekcie ustawy wprowadzono możliwość organizacji przez samorząd województwa, po rozpoznaniu potrzeb, interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych. Takie rozwiązanie zostało podyktowane faktem, że na oddziałach noworodkowych często przebywają dzieci pozostawione przez rodziców, które ze względu na stan zdrowia, w okresie oczekiwania na przysposobienie, nie mogą zostać oddane pod opiekę rodzin zastępczych. Nowa forma opieki przewidziana jest dla dzieci wymagających diagnozy i intensywnego leczenia, do ukończenia przez dziecko 1 roku życia. Czas pobytu dzieci w interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych będzie dostosowany do czasu koniecznego dla sporządzenia diagnozy stanu zdrowia dziecka, podjęcia leczenia i rehabilitacji. Efektem pobytu dziecka w opisanym wyżej ośrodku będzie, po pierwsze, umożliwienie, relatywnie szybko, umieszczenia w rodzinach przysposabiających lub w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka, a po drugie, przekazanie rodzinie kompleksowej wiedzy o stanie zdrowia dziecka oraz rozpoczętym procesie leczenia i rehabilitacji. Ponadto, diagnoza medyczna dziecka umożliwi właściwy dobór zarówno rodziny adopcyjnej, jak i zastępczej lub rodzinnego domu dziecka, do dziecka o specyficznych potrzebach.

Projekt ustawy określa zadania organów administracji publicznej z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej nad dzieckiem. Generalny podział kompetencji pozostaje bez zmian w stosunku do obecnego, natomiast proponuje się dodanie pewnych nowych rozwiązań w tym zakresie oraz przesunięcie niektórych zadań już istniejących na inny szczebel samorządu terytorialnego.

Zadania z zakresu wspierania rodziny oraz organizacji rodzin zastępczych spokrewnionych będzie wykonywać samorząd gminny, natomiast w powiatach będą

wykonywane zadania z zakresu organizacji i finansowania rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych, rodzinnych domów dziecka oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych. Za przejęciem organizacji rodzin zastępczych spokrewnionych przez gminę przemawia fakt, że ok. 90 % obecnych spokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych, to babcie i dziadkowie dzieci. Osoby te mieszkają zazwyczaj w najbliższym środowisku dziecka i pracownikom socjalnym zatrudnionym w ośrodkach pomocy społecznej dobrze jest znana sytuacja całej rodziny. Zakłada się, że „przesunięcie” organizowania pieczy zastępczej w rodzinach spokrewnionych z samorządów powiatów do samorządów gmin spowoduje większą odpowiedzialność gminy za rodziny a co za tym idzie zmniejszenie liczby dzieci umieszczanych poza rodziną. Przesunięcie to umożliwi także stałe monitorowanie zasadności pobytu dziecka poza rodziną.

Realizacja zadań z zakresu rodzinnej pieczy zastępczej przypisanych powiatowi wymaga wyboru przez starostę organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Zakłada się znaczną dowolność w wyborze instytucji realizującej to zadanie, może być to zarówno instytucja publiczna, jak i niepubliczna. Pożądane byłoby jak najszersze wykorzystanie potencjału osobowego i organizacyjnego organizacji pozarządowych. Funkcję organizatora pełnić mogą także obecne ośrodki adopcyjno-opiekuńcze działające na szczeblu powiatu, po odpowiednim przekształceniu. Rolą organizatora będzie przede wszystkim troska o rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej, a więc inicjowanie ich tworzenia, kwalifikowanie kandydatów do tej roli oraz wspieranie już funkcjonujących rodzin. W instytucji tej powinna być umocowana funkcja koordynatora rodzinnych form pieczy zastępczej. Koordynator nie będzie mógł być umiejscowiony w powiatowym centrum pomocy rodzinie. Wyodrębnienie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej ma na celu rozdzielenie funkcji administracyjnych i kontrolnych powiatowego centrum pomocy rodzinie od funkcji organizacyjnych związanych z realizacją zadań w sferze rodzinnej pieczy zastępczej. Obecnie wszystkie te funkcje w imieniu starosty pełni powiatowe centrum pomocy rodzinie.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej będzie, przede wszystkim, zapewniać: szkolenie rodzin zastępczych oraz osób prowadzących rodzinne domy dziecka; profesjonalną kwalifikację osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą; wsparcie osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą; prowadzenie poradnictwa, terapii, grup wsparcia dla rodzinnych form pieczy zastępczej.

W instytucji będącej organizatorem pieczy zastępczej, sprawami bezpośredniej organizacji wsparcia rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka zajmować się będzie specjalnie powołany do tego zadania i zaakceptowany przez rodzinę zastępczą lub osobę

prowadzącą rodzinny dom dziecka, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej. Zakłada się, że pod opieką koordynatora nie będzie pozostawało więcej niż 15 rodzin zastępczych lub rodzinnych domów dziecka. Na stanowisku koordynatora zatrudnione będą osoby, które będą posiadały odpowiednie wykształcenie.

Jednym z zasadniczych rozwiązań, dotyczących kompetencji poszczególnych szczebli samorządu, przedstawionym w projekcie ustawy, jest zasada odpowiedzialności gminy za wszystkie dzieci z jej terenu łącznie z tymi, które zostały umieszczone w różnych formach pieczy zastępczej na poziomie samorządu powiatowego. Obecnie gmina właściwie zwolniona jest z odpowiedzialności za dziecko umieszczone poza rodziną. Samorząd gminy nie jest zainteresowany przeznaczaniem środków finansowych na rozwój profilaktyki i udzielenie rodzinie pomocy, kiedy dziecko jeszcze mieszka z rodzicami, bowiem nie partycypuje w kosztach pieczy zastępczej. Gmina – w proponowanych rozwiązaniach – będzie finansować pobyt dzieci w rodzinach zastępczych spokrewnionych oraz ponosić 50 % kosztów pobytu dzieci w pozostałych formach pieczy zastępczej.

Za finansowanie pobytu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej jest odpowiedzialny powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania przed umieszczeniem go w pieczy zastępczej. Powiaty w ramach nowej ustawy mogą umieszczać dzieci ze swojego terenu w różnych formach pieczy na terenie innych samorządów powiatowych, na podstawie porozumień.

Nadzór nad jakością działalności placówek opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych sprawowany będzie przez wojewodę. Proponowane rozwiązanie wynika z analizy informacji przekazanej przez Najwyższą Izbę Kontroli o wynikach kontroli funkcjonowania wybranych placówek opiekuńczo-wychowawczych, opublikowanej w lipcu 2008 r. Wyniki kontroli przeprowadzonej przez Najwyższą Izbę Kontroli wskazują na konieczność zmiany organizacji nadzoru nad placówkami w celu poprawy sytuacji dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. W przypadku pozostałych form pieczy zastępczej nadzór sprawowany będzie w ramach bieżącego nadzoru nad jakością wykonywanych zadań bezpośrednio przez jednostki samorządu terytorialnego.

Zadania własne gminy i powiatu z zakresu realizacji zadań wspierania rodziny oraz systemu pieczy zastępczej, w szczególności dotyczące powołania asystentów rodziny, koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej oraz prowadzeniem szkoleń, dla rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka, zostaną w okresie 3 lat od dnia wejścia w życie ustawy, dofinansowane z budżetu państwa. Dofinansowanie to odbywać się będzie

dotacją celową na podstawie wprowadzonego przez ministra właściwego do spraw rodziny programu. Dotacja wyniesie:

- 1) w pierwszym roku – nie mniej niż 35 mln zł;
- 2) w drugim roku – nie mniej niż 54 mln zł;
- 3) w trzecim roku – nie mniej niż 76 mln zł.

Ponadto minister właściwy do spraw rodziny będzie mógł przyznawać nagrody pieniężne za wybitne, nowatorskie rozwiązania w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Wprowadzenie takiego rozwiązania ma na celu stworzenie narzędzi motywacji osób i instytucji, działających w obszarze wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Minister przyznając nagrodę kierować się będzie innowacyjnością rozwiązań, skalą wpływu na rozwój profilaktyki oraz rodzinnych form pieczy zastępczej i skalą zaangażowania społeczności lokalnej w realizację projektu. Nagroda udzielona przez ministra ma charakter nie tylko finansowy, ale również prestiżowy. Pozwala na zebranie interesujących rozwiązań z zakresu pracy z rodziną i sprawowania pieczy zastępczej oraz na upowszechnienie najlepszych z nich w skali kraju, a więc przyczyni się do podniesienia jakości wspierania rodziny i sprawowania pieczy zastępczej.

Projektowana ustawa przewiduje zmiany w następujących ustawach:

- ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
- ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego,
- ustawie z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy,
- ustawie z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela,
- ustawie z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich,
- ustawie z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn,
- ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawie z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników,
- ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych,
- ustawie z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej,
- ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
- ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa,
- ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym,
- ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,

- ustawie z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa,
- ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawie z dnia 28 listopada 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych,
- ustawie z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej,
- ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych.

Zmiany we wskazanych ustawach mają na celu dostosowanie tych ustaw, przede wszystkim w zakresie terminologii, do projektowanej ustawy.

Zmiana w ustawie – Karta Nauczyciela przewiduje ponadto uchylenie w art. 1 ust. 1a, zgodnie z którym wychowawcy zatrudnieni w placówkach opiekuńczo-wychowawczych przed 2004 r. podlegają tej ustawie. Pracownicy ci po okresie przejściowym, o którym mowa w art. 227 projektu ustawy zatrudniani będą na podstawie ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. Nr 223, poz. 1458 z późn. zm.). Na podstawie ustawy o pracownikach samorządowych są zatrudniani od 2004 r. pracownicy tych placówek.

Zmiany w ustawie z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich przewidują wyłączenie możliwości umieszczania nieletnich na podstawie tej ustawy w pieczy zastępczej, z wyjątkiem umieszczenia w rodzinie zastępczej zawodowej, która została przeszkolona do sprawowania opieki nad takimi dziećmi.

Zmiana w ustawie z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn zwalnia z podatku otrzymane przez rodziny zastępcze i osoby prowadzące rodzinny dom dziecka spadki i darowizny, przeznaczone na cele związane ze sprawowaniem pieczy zastępczej.

Zmiany w ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych polegają przede wszystkim na zwolnieniu z podatku dochodowego od osób fizycznych

świadczeń związanych ze sprawowaniem pieczy zastępczej oraz świadczeń dla osób usamodzielnianych.

Zmiany w ustawie z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej przewidują wydzielenie w ramach struktury ZOZ-u jednostki organizacyjnej mającej na celu udzielania świadczeń zdrowotnych wychowankom regionalnych placówek opiekuńczo – terapeutycznych i interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych.

Wejście ustawy w życie

Proponuje się, aby projektowana ustawa weszła w życie z dniem 1 stycznia 2011 r., z wyjątkiem przepisów dostosowujących dotyczących utworzenia organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej oraz ośrodków adopcyjnych (art. 231 projektu), które mają wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Zgodność z prawem Unii Europejskiej

Problematyka regulowana przez projekt ustawy nie jest objęta przepisami prawa UE.

Notyfikacja

Projekt ustawy nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu przepisów dotyczących notyfikacji norm i aktów prawnych.

Działalność lobbingowa

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414 oraz z 2009 r. Nr 42, poz. 337) projekt został umieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej. Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem ustawy w trybie ww. ustawy.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje projektowana ustawa

Ustawa dotyczy:

- 1) gmin, w tym ośrodków pomocy społecznej;
- 2) powiatów, w tym powiatowych centrów pomocy rodzinie, placówek opiekuńczo-wychowawczych, ośrodków adopcyjno-opiekuńczych;
- 3) samorządów wojewódzkich, w tym regionalnych placówek opiekuńczo-wychowawczych;
- 4) organizacji pozarządowych;
- 5) rodzin;
- 6) rodzin zastępczych spokrewnionych;
- 7) rodzin zastępczych niespokrewnionych;
- 8) rodzinnych domów dziecka.

2. Zakres konsultacji

Projekt ustawy został przekazany do uzgodnień i konsultacji z Komisją Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz z następującymi partnerami społecznymi:

- 1) Forum Związków Zawodowych;
- 2) NSZZ „Solidarność”;
- 3) NSZZ „Solidarność 80”;
- 4) Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych;
- 5) Konfederacją Pracodawców Polskich;
- 6) Konfederacją Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”;
- 7) Związkiem Rzemiosła Polskiego;
- 8) Business Centre Club;
- 9) Ogólnopolską Federacją Organizacji Pozarządowych;
- 10) Koalicją na Rzecz Rodzinnej Opieki Zastępczej;
- 11) Towarzystwem „Nasz Dom”.

W toku uzgodnień uwagi zgłosili następujący partnerzy społeczni: Forum Związków Zawodowych, NSZZ „Solidarność”, Związek Nauczycielstwa Polskiego, Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych, Koalicję na Rzecz Rodzinnej Opieki Zastępczej, Stowarzyszenie Interwencji Prawnej, Towarzystwo „Nasz Dom”. Wszystkie zgłoszone uwagi,

w szczególności dotyczące prowadzenia pracy z rodziną biologiczną dziecka, organizacji i finansowania rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka, podziału kompetencji między podmiotami pieczy zastępczej, sposobu organizacji placówek opiekuńczo-wychowawczych, nadzoru nad pieczą zastępczą, umiejscowienia ośrodków adopcyjnych na poziomie województwa, zostały poddane dokładnej analizie, w wyniku której znaczna ich część została uwzględniona, jednak nie zawsze w postulowany sposób. Wynika to z faktu, że uwagi dotyczące tej samej regulacji, często zawierały znacząco różniące się propozycje rozwiązań. W efekcie przeprowadzonych dodatkowych konsultacji wybrano rozwiązania, które w najpełniejszy sposób realizują cel projektu ustawy.

Projekt ustawy nie został uzgodniony z Komisją Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

A. Wpływ na wydatki budżetu państwa

Systemowe, długookresowe zmiany motywujące racjonalizację wydatków publicznych na sprawowanie pieczy zastępczej nad dzieckiem wymagają wielokierunkowych działań, które są wypadkową m.in. wzrostów, spadków i przeniesień wydatków w stosunku do stanu obecnego.

Wzrost wydatków budżetu państwa ogółem wyniesie 39,77 mln zł, z tego:

- 5,25 mln zł – w związku z postępowaniami w sprawach o adopcję,
- 34,52 mln zł – w związku ze wsparciem tworzenia stanowiska asystenta i koordynatora rodziny oraz wsparciem organizacji szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze, kandydatów na osoby prowadzące rodzinne domy dziecka oraz szkoleń dla istniejących rodzin zastępczych zawodowych.

B. Wpływ na wydatki jednostek samorządu terytorialnego

Projektowane zmiany powodują wydatki w formie dotacji z budżetów powiatów do gmin w kwocie 726,35 mln zł, z tego:

- 319,22 mln zł – w związku z przeniesieniem realizacji wszystkich zadań związanych z rodzinami zastępczymi spokrewnionymi (dofinansowanie kosztów utrzymania dziecka, kosztów usamodzielnienia),

- 407,13 mln zł – w związku z wprowadzeniem współfinansowania przez gminy we wszystkich innych niż rodziny spokrewnione formach pieczy zastępczej.

Gmina zobowiązana do realizacji zadań własnych, określonych w art. 167, otrzymywać będzie dotację z powiatu, na obszarze którego jest położona. Dotacja odpowiadać będzie kwocie ponoszonych przez powiat wydatków w roku poprzedzającym rok wejścia ustawy w życie na finansowanie pobytu dzieci:

- 1) w spokrewnionych rodzinach zastępczych tworzonych przez wstępnych lub rodzeństwo dziecka,
- 2) w pozostałych formach pieczy zastępczej – z uwzględnieniem współfinansowania w 50 % przez gminę zadań, o których mowa w art. 167 pkt 8.

Przy ustalaniu wysokości dotacji brana będzie pod uwagę liczba dzieci będąca w pieczy w dniu wejścia ustawy w życie. Późniejsze zmiany w liczbie przebywających w pieczy zastępczej dzieci nie będą miały wpływu na wysokość dotacji. Oznaczać to będzie, że w przypadku właściwie prowadzonej przez gminę profilaktyki (pracy z rodziną), która skutkować będzie zmniejszeniem liczby przebywających w pieczy zastępczej dzieci gmina otrzymaną dotację nie będzie zwracała do powiatu tylko przeznaczała ją na rozwój systemu profilaktyki (pracy z rodziną), służącego przeciwdziałaniu umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej.

Tym samym ustalona w sposób określony w projekcie ustawy kwota dotacji przekazywanej gminie przez powiat będzie źródłem finansowania równocześnie dwóch istotnie skorelowanych ze sobą zadań gminy tj. profilaktyki – pracy z rodziną i finansowania (współfinansowania) pobytu dzieci w pieczy zastępczej.

W przypadku zadania dotyczącego profilaktyki (pracy z rodziną) jest to jedyne źródło finansowania nowego zadania gminy, jakie zapewni projekt ustawy i jedyne instrument finansowy motywujący gminy do prowadzenia działań przeciwdziałających wzrostowi liczby dzieci kierowanych do pieczy zastępczej.

C. Kierunki przepływu środków

Reasumując, przepływy środków między samorządami poszczególnych szczebli oraz budżetem państwa będą następujące:

Budżety gmin:

- + 726,35 mln zł w formie dotacji z budżetów powiatów,

Budżety powiatów:

- 726,35 mln zł w formie dotacji do budżetów gmin,

Budżet państwa:

- 5,25 mln zł w formie dotacji celowej, na realizację przez marszałków województw zadań związanych z adopcją,
- 34,52 mln zł do budżetu gminy, powiatu, na wsparcie realizowanych przez samorządy zadań w formie dotacji celowej na podstawie wprowadzonego przez ministra właściwego do spraw rodziny programu,
 - w tym konieczność zaangażowania dodatkowych środków w wysokości 39,77 mln zł.

Szczegółowe informacje na temat skutków finansowych proponowanych rozwiązań w latach 2011 – 2013 zawiera tabela. Pominięto pozycje kosztów, które w skali kraju nie przekraczają kwoty 100 tys. zł rocznie.

D. Źródła finansowania

W związku z założonym motywowaniem gmin do działań racjonalizujących ogólne wydatki publiczne na zadania z zakresu pieczy zastępczej, przez włączenie gmin do systemu finansowej współodpowiedzialności za skalę tych zadań realizowanych na terytorium gminy i wobec mieszkańców pochodzących z danej gminy, niezbędne jest przekazanie dotacji z powiatu do gminy na realizację zadań wynikających z ustawy.

Jednocześnie proponuje się, aby do 30 lipca po upływie 3 lat od wejścia ustawy w życie Prezes Rady Ministrów przedłożył Sejmowi RP informację o skutkach obowiązywania tego rozwiązania wraz z propozycjami zmian.

Jednostki samorządu terytorialnego będą mogły również korzystać ze środków finansowych pochodzących z projektów realizowanych w ramach Unii Europejskiej, między innymi z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Program stanowi odpowiedź na wyzwania, jakie przed państwami członkowskimi UE, w tym również Polską, stawia odnowiona Strategia Lizbońska. Do wyzwań tych należą: uczynienie z Europy bardziej atrakcyjnego miejsca do lokowania inwestycji i podejmowania pracy, rozwijanie wiedzy i innowacji oraz tworzenie większej liczby trwałych miejsc pracy. Zgodnie z założeniami Strategii Lizbońskiej oraz celami polityki spójności krajów unijnych, rozwój kapitału ludzkiego i społecznego przyczynia się do

pełniejszego wykorzystania zasobów pracy oraz wsparcia wzrostu konkurencyjności gospodarki.

Dążąc do efektywnego rozwoju zasobów ludzkich, program będzie koncentrował wsparcie na następujących obszarach: zatrudnienie, edukacja, integracja społeczna, rozwój potencjału adaptacyjnego pracowników i przedsiębiorstw, a także zagadnieniach związanych z budową sprawnej i skutecznej administracji publicznej wszystkich szczebli i wdrażaniem zasady dobrego rządzenia.

Celem głównym programu jest: wzrost zatrudnienia i spójności społecznej, a do osiągnięcia tego celu przyczynia się realizacja sześciu celów strategicznych, do których należą:

- podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia osób bezrobotnych i biernych zawodowo,
zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego,
- poprawa zdolności adaptacyjnych pracowników i przedsiębiorstw do zmian zachodzących w gospodarce,
- upowszechnienie edukacji społeczeństwa na każdym etapie kształcenia, przy równoczesnym zwiększeniu jakości usług edukacyjnych i ich silniejszym powiązaniu z potrzebami gospodarki opartej na wiedzy,
- zwiększenie potencjału administracji publicznej w zakresie opracowywania polityk i świadczenia usług wysokiej jakości oraz wzmocnienie mechanizmów partnerstwa,
- wzrost spójności terytorialnej.

Tabela. Zestawienie skutków finansowych proponowanych rozwiązań w latach 2011 – 2013

Lp.	Zmiana	Założenia	Kalkulacja dla 2011 r.	Skutek dla budżetów			
				2011 r.	2012 r.	2013 r.	
1.	Przeniesienie realizacji zadań związanych z rodzinami spokrewnionymi i ich finansowania z powiatów do gmin	<ul style="list-style-type: none"> – 90% obecnych rodzin zastępczych spokrewnionych spełni nową definicję rodziny spokrewnionej, – spadek liczby dzieci w rodzinach spokrewnionych na skutek pracy asystenta rodziny, – waloryzacja świadczeń, gdy wskaźnik inflacji przekroczy 105% (na podstawie aktualizacji programu konwergencji) 	Liczba dzieci (38,8 tys.) x średnia wysokość świadczenia (683 zł+ 1500 zł jednorazowo – ok. 1 tys. dzieci) x 12 miesięcy	319,22	302,88	307,89	Wzrost wydatków gmin w związku z dotacją otrzymaną z powiatów
2.	Wprowadzenie współfinansowania przez gminy pobytu dziecka w poszczególnych formach opieki, w tym:	<ul style="list-style-type: none"> – Udział gminy w finansowaniu wyniesie 50 % wydatków związanych z pobytem dziecka w rodzinie zastępczej niezawodowej, rodzinie zastępczej zawodowej lub rodzinnym domu dziecka oraz 50 % średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym, 		407,13	386,61	379,44	Wzrost wydatków gmin w związku z dotacją otrzymaną z powiatów
2.1.	w rodzinach zastępczych niespokrewnionych			63,11	57,73	60,21	
2.2.	w rodzinach zastępczych zawodowych (wynagrodzenia)			15,37	17,11	18,72	
2.3.	w rodzinach zastępczych zawodowych (świadczenia na dziecko)		Coroczna waloryzacja wynagrodzeń wskaźnikiem 103,9%,		33,80	34,30	

2.4.	w rodzinnych domach dziecka	Waloryzacja świadczeń na utrzymanie dziecka w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka, gdy wskaźnik inflacji przekroczy 105 % (na podstawie aktualizacji programu konwergencji),		18,63	39,58	41,31	
2.5.	w placówkach socjalizacyjnych			91,50	82,08	67,19	
2.6.	w placówkach interwencyjnych			5,86	5,60	4,57	
2.7.	w placówkach wielofunkcyjnych	Spadek liczby dzieci na skutek pracy asystenta rodziny.		178,86	150,21	153,14	
3.	Stworzenie stanowiska asystenta rodzin w gminie (program)	<ul style="list-style-type: none"> - docelowo na każdą gminę przypada co najmniej 1 asystent, - stopniowy przyrost liczby asystentów – od 700 w 2011 r. do 2 971 w 2020 r., - miesięczny koszt zatrudnienia asystenta: ok. 3 500 zł (na poziomie ok. 150 % przeciętnego wynagrodzenia pracownika socjalnego), - coroczna waloryzacja wynagrodzeń wskaźnikiem 103,9%, 	2 971 asystentów x 3 .500 zł x 12 miesięcy	29,30	44,50	60,89	Wzrost wydatków budżetu państwa w formie dotacji celowej
4.	Stworzenie stanowiska koordynatora rodzin zastępczych w powiecie (program)	<ul style="list-style-type: none"> - docelowo na każdy powiat przypada co najmniej 1 koordynator, - stopniowy przyrost liczby koordynatorów – od 80 w 2011 r. do 784 w 2020 r., - miesięczny koszt zatrudnienia koordynatora: ok. 4 300 zł (na poziomie ok. 150 % przeciętnego wyna- 	784 koordynatorów x 4 300 zł x 12 miesięcy	4,29	8,91	13,89	Wzrost wydatków budżetu państwa w formie dotacji celowej

		<p>grodzienia starszego specjalisty pracy z rodziną),</p> <p>– coroczna waloryzacja wynagrodzeń wskaźnikiem 103,9 %</p>					
5.	<p>Szkolenia dla kandydatów na rodziny zastępcze i prowadzących rodzinne domy dziecka (program)</p>	<p>– dodatkowo o ok. 500 rodzin rocznie</p>	<p>Liczba rodzin (500) x koszt szkolenia (1 000 zł)</p>	0,50	0,50	0,50	<p>Wzrost wydatków budżetu państwa w formie dotacji celowej</p>
6.	<p>Szkolenia dla istniejących rodzin zastępczych zawodowych (program)</p>	<p>– 2 szkolenia w roku</p>	<p>Liczba rodzin (1 712) x koszt szkolenia w przeliczeniu na osobę (125 zł) x 2 szkolenia</p>	0,43	0,46	0,48	<p>Wzrost wydatków budżetu państwa w formie dotacji celowej</p>

Projektowane zmiany w ustawie o podatku od spadków i darowizn będą miały wpływ na dochody jednostek samorządu terytorialnego, jednakże ze względu na brak danych brak możliwości oszacowania jego wielkości.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy

Projektowana ustawa będzie miała wpływ na rynek pracy przez stworzenie nowych miejsc pracy dla asystentów rodziny, koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, rodziców zastępczych zawodowych i osób prowadzących rodzinne domy dziecka.

Ponadto w związku z rozwiązaniem zakładającym przeniesienie ośrodków adopcyjnych na poziom województwa i związaną z tym likwidacją tych ośrodków na poziomie powiatu i powołaniem ich na poziomie województwa, pracownicy likwidowanych publicznych ośrodków adopcyjno-opiekuńczych staną się pracownikami starostwa powiatowego. Jeśli natomiast starosta wyznaczy, jako organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, jednostkę organizacyjną powiatu, pracownicy likwidowanych publicznych ośrodków adopcyjno-opiekuńczych staną się pracownikami tej jednostki.

W przypadku, gdy likwidowany publiczny ośrodek adopcyjno-opiekuńczy prowadził wojewódzki bank danych, pracownicy takiego ośrodka, którzy zajmowali się procedurami adopcyjnymi, staną się pracownikami urzędu marszałkowskiego. Natomiast, gdy marszałek województwa utworzy ośrodek adopcyjny i wyznaczy go do prowadzenia wojewódzkiego banku danych, pracownicy ci staną się pracownikami tego ośrodka.

Projektowana ustawa może mieć również wpływ na stosunki pracy pracowników zatrudnionych w niepublicznych ośrodkach adopcyjno – opiekuńczych. Ośrodki te bowiem będą mogły przygotowywać osoby zgłaszające gotowość do przysposobienia dziecka oraz prowadzić procedury przysposobienia dziecka, do czasu wygaśnięcia zawartej ze starostą umowy o realizacji zadania, którego przedmiotem jest prowadzenie ośrodka adopcyjno-opiekuńczego, nie dłużej jednak niż przez okres 3 lat od dnia wejścia ustawy w życie. Po tym okresie marszałek województwa będzie mógł podjąć decyzję, czy podpisać z tymi ośrodkami umowę o prowadzenie procedur adopcyjnych, tak jak obecnie starosta podejmuje decyzję, czy umowy przedłużać. Tym samym sytuacja pracowników tych ośrodków będzie uzależniona od decyzji marszałka województwa, tak jak obecnie jest uzależniona od decyzji starosty.

5. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorstw, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw oraz na sytuację i rozwój regionalny

Projektowana ustawa nie wywiera wpływu na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki oraz sytuację i rozwój regionów.

Minister Spraw Zagranicznych

Warszawa, 11 września 2010 r.

DPUE - 920 - 201 - 10/dl/6
SM - 1980

dot.: RM-10-223-08 z 13.09.2010 r.

Pan
Maciej Berek
Sekretarz Rady Ministrów

Opinia o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej na podstawie art. 13 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2007 r. Nr 65, poz. 437 z późn. zm.) przez ministra właściwego do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej

Szanowny Panie Ministrze,

w związku z przedłożonym projektem ustawy pozwalam sobie wyrazić poniższą opinię.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem

Do wiadomości:
Pani Jolanta Fedak
Minister Pracy i Polityki Społecznej